جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

رشته: پرستاری

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در پنجاه و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷بر اساس طرح دوره **کارشناسی پیوسته رشته پرستاری** که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره ها را در پنج فصل **(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس استانداردها و ارزشیابی برنامه)** بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱ـ برنامه آموزشی دوره **کارشناسی پیوسته رشته پرستاری** از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲ـ از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه دوره **کارشناسی پیوسته رشته پرستاری** در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳ـ مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره **کارشناسی پیوسته رشته پرستاری** در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

۱ـ برنامه آموزشی دوره ***کارشناسی پیوسته رشته پرستاری*** با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲ـ برنامه آموزشی دوره ***کارشناسی پیوسته رشته پرستاری*** از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر جمشید حاجتی
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر سیدامیرمحسن ضیائی
معاون آموزشی

رأی صادره در پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۷در مورد برنامه آموزشی دوره **کارشناسی پیوسته رشته پرستاری** صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید حسن هاشمی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول
مشخصات کلی برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

مقدمه:

سلامت از مهمترین موهبتهای الهی و از اساسی ترین نیازها و شاخص های توسعه یافتگی جوامع بشری است. سلامت، حق اساسی انسانهاست و تلاش برای تامین آن موجب گسترش رشته های مرتبط در علوم سلامت گردیده است. در این میان، رشته پرستاری با سابقه طولانی خدمات مراقبتی به عنوان یکی از رشته های دانشگاهی، همپای پیچیدگی نیازهای انسان و گسترش علم و فن آوری پیشرفتهای زیادی نموده است. نیاز به خدمات تخصصی پرستاری موجب توسعه این رشته هم از لحاظ محتوا و هم از لحاظ مقاطع تحصیلی گردیده است. در پاسخ به الزامات سند تحول نظام سلامت و نیازها و درخواست های نوپدید مددجویان، کمیته بازنگری رشته پرستاری با تشکیل کمیته راهبردی ، کمیته های تخصصی، تدوین و معتبر سازی ابزار نیازسنجی از کلیه ذینفعان و انجام نیازسنجی به روش کمی و کیفی با استفاده از ظرفیت های نیازسنجی برخط(online) از سراسر کشور طی جلسات متعدد نیازسنجی با بهره گیری از نظرات صاحبنظران و کلیه ذینفعان بازنگری برنامه کارشناسی پرستاری صورت گرفته است. امید است با این برنامه بتوان پرستاران توانمند ، ماهر ، علاقمند و خردورز را تربیت نمود. بدیهی است این مهم با داشتن انگیزه کافی، اجرای مناسب برنامه، تامین الزامات ساختاری- تجهیزاتی آموزشی و همکاری کلیه کارکنان آموزشی، درمانی ، مدیریتی و پژوهشی امکان پذیر است. صلاحیت های اساسی در پرستاری شامل دانش حرفه ای، مهارت، تصمیم گیری بالینی، حل مساله، ارتباط، پاسخ گویی اجتماعی را به کمک رویکردهای نوین آموزشی محقق نمایند تا فارغ التحصیلانی دارای این صلاحیت ها را به جامعه عرضه نمایند و گامی در جهت تضمین سلامت آحاد جامعه بردارند.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی: پرستاریNursing

مقطع: کارشناسی (BS)

تعریف رشته:

رشته پرستاری شاخه ای از علوم سلامت است که به ارائه مراقبتهای سلامت مبتنی بردانش و توانمندیهای حرفه ای لازم در راستای تامین، حفظ و ارتقاء سلامت فرد، خانواده و جامعه در ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی از پیشگیری تا نوتوانی می پردازد.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره :

به صورت متمرکز از بین داوطلبین گروه آزمایشی علوم تجربی و از طریق آزمون سراسری، با داشتن شرایط تحصیلی، سلامت جسمی و روانی لازم طبق مقررات.

تاریخچه رشته و پیشرفتهای جدید:

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

از اواسط قرن نوزدهم، با دانشگاهی شدن رشته پرستاری، پرستاری نوین در مقطع لیسانس در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه رو به گسترش نهاد.

پرستاری در ایران ریشه در صدر اسلام دارد. آموزش پرستاری در سال ۱۲۹۴ در شهر ارومیه توسط مبلغ مذهبی آغاز گردید در سال ۱۲۹۵ اولین آموزشگاه پرستاری در شهر تبریز توسط گروهی مذهبی دورهٔ سه ساله پرستاری را با پذیرش داوطلبان دختر و با مدرک سوم متوسطه آغاز نمود.

تیرماه سال ۱۳۱۵ شمسی، اساسنامه آموزشگاه‌های پرستاری به تصویب شورای عالی معارف رسید و در مهرماه ۱۳۱۶، برنامه دروس پرستاری مورد تایید شورای یاد شده قرار گرفت. در پی آن آموزشگاه های پرستاری شرکت نفت آبادان (۱۳۲۰)، شیرو خورشید سابق و همدان(۱۳۲۷)، تهران (۱۳۲۸) نمازی شیراز (۱۳۳۳)، رشت، کرمانشاه و جرجانی مشهد (۱۳۳۸) اقدام به پذیرش داوطلبین با مدرک دیپلم کامل متوسطه برای دورهٔ سه ساله پرستاری نمودند.[۱]

در سال ۱۳۳۱ در بخش بهداشت وزارت بهداری، بخش آموزش پرستاری به عنوان یکی از زیربخشهای[۲] واحد پرستاری ایجاد شد. هدف از ایجاد این بخش گسترش مراکز آموزش پرستاری و تدوین استانداردهای آموزش پرستاری و توانمند سازی مدرسان پرستاری برای طراحی، برنامه ریزی، آموزش و ارزشیابی بود. بخش آموزش پرستاری وزارت بهداری با همکاری اعضا انجمن پرستاری[۳] زیر نظر وزارت علوم اقدام به برنامه ریزی در مقاطع پرستاری فوق دیپلم، لیسانس و فوق لیسانس پرستاری نمود. طی اولین گردهمایی پرستاری برگزار شده توسط این بخش در سال ۱۳۳۵، مقرر شد که از سال ۱۳۳۷ برنامه آموزش پرستاری و شرایط ورود و تحصیل در آموزشگاه ها یکسان باشد. لذا در سال ۱۳۳۷، طبق اساسنامه آموزشگاه‌های پرستاری، مصوب شورای عالی فرهنگ، شرط پذیرش داوطلبان دیپلم کامل متوسطه و طول دوره آموزش پرستاری سه سال با ارزش معادل لیسانس پرستاری تعیین شد. در این برنامه، علاوه بر دروس اختصاصی و فنی، دروس علوم رفتاری و اجتماعی نیز گنجانده شد. سال ۱۳۴۴، نخستین دوره آموزش چهار ساله (لیسانس) پرستاری (BScN) توسط "انستیتو عالی پرستاری فیروزگر" آغاز شد. به دنبال آن دانش آموختگان سایر آموزشگاه ها به منظور کسب مدرک لیسانس، دورهٔ تکمیلی لیسانس را طی نمودند. تا اینکه در سال ۱۳۵۴ با تصویب دورهٔ لیسانس پرستاری در وزارت علوم و آموزش عالی کلیه مراکز آموزش عالی پرستاری موظف به ارائه دورهٔ چهارساله با برنامه متمرکز گردیدند. درسال ۱۳۵۴ دانشکده پرستاری ملی سابق موفق به اخذ مجوز برگزاری دورهٔ آموزش فوق لیسانس پرستاری و در سال ۱۳۵۵دانشکده پرستاری مرکز پزشکی ایران موفق به پذیرش دانشجو در دورهٔ فوق لیسانس آموزش پرستاری با ۵ گرایش و در سال ۱۳۵۶ انسیتو عالی پرستاری فیروزگر موفق به پذیرش دانشجوی در دوره های فوق لیسانس مدیریت پرستاری و آموزش پرستاری گردیدند.

پس از انقلاب شکوهمند اسلامی و تاسیس ستاد انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۵۹، شاخه پرستاری ستاد یاد شده اقدام به بازنگری متمرکز برنامه های پرستاری نمود. در پی نیاز شدید به خدمات پرستاری پس از یک دوره تعطیلی دانشگاه ها و رویداد جنگ تحمیلی، دوره ۲ ساله کاردانی پرستاری در سال۱۳۶۱ توسط ستاد تصویب و براساس ضوابط مصوب ستاد انقلاب فرهنگی دانشکده پرستاری علوم پزشکی ایران، انستیتوهای پرستاری فیروزگر و آموزشگاه های عالی پرستاری اقدام به پذیرش داوطلبان مرد و زن دارای دیپلم کامل متوسطه از طریق آزمون سراسری نمودند. در سال ۱۳۶۱ گروه پرستاری دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس تأسیس و به پذیرش

دانشجو در مقطع فوق لیسانس آموزش و مدیریت پرستاری با گرایشهای مورد تصویب (۵ گرایش) و گروه پرستاری دانشکده علوم پیراپزشکی دانشگاه امام حسین(ع) نیز در سال ۱۳۶۳فعالیت های آموزشی خود را با پذیرش دانشجوی پرستاری در مقطع کاردانی آغاز کرد.[۴] سال ۱۳۶۴ با تصویب برنامه کارشناسی ناپیوسته پرستاری با حداقل دوره دو سال به منظور ادامه تحصیل دانش آموختگان مقطع کاردانی رشته پرستاری، مراکز آموزش عالی پرستاری اقدام به پذیرش دانشجو در این مقطع نمودند

با تشکیل وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، در سال ۱۳۶۵ و ایجاد دانشکده های پرستاری و مامایی، کیفیت آموزش پرستاری ارتقاء یافت. به دنبال آن، فعالیت آموزشی پرستاران درحوزه ستادی معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان وآموزش پزشکی در ابعاد مختلف برنامه‌ریزی، گسترش، ارزشیابی و بازآموزی شکل تازه‌ای به خود گرفت. در سال ۱۳۶۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی پس از نظرخواهی از شاخه پرستاری دورهٔ کاردانی را لغو و مجددا برنامه کارشناسی پیوسته پرستاری تصویب شد ودانشکده های پرستاری ومامایی علاوه بر پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ناپیوسته اقدام به پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی پیوسته نیز نمودند. سال ۱۳۶۹ برنامه های آموزش کارشناسی پرستاری با تمرکز بارویکرد جامعه نگر بازنگری شد، به طوریکه با در نظر گرفتن آیین نامه های موجود ضمن تغییر در محتوی دروس، روش آموزش نظری و بالینی، بخشی از کارآموزی در دو نیمسال آخر به صورت کارآموزی در عرصه منظور شد. در سال ۱۳۷۴، برنامه کارشناسی رشته پرستاری در راستای آموزش جامعه‌نگر بازنگری و به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسید. پس از تشکیل شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، این برنامه تحت نظارت کامل وزارت متبوع قرار گرفت. این برنامه در سال ۱۳۸۲ مورد بازنگری مجدد قرار گرفت و سال ۱۳۸۴ توسط شورای عالی یاد شده تصویب شد.

درحال حاضر (سال ۱۳۹۲) تعداد ۱۶۰ برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته و ناپیوسته پرستاری توسط ۸۲ دانشکده‌های پرستاری وابسته به ۵۲ دانشگاه/ دانشکده دولتی علوم پزشکی و ۷۸ واحد دانشگاه آزاد اسلامی در حال اجرا است.

۱ـ مرندی، علیرضا، عزیزی، فریدون، جمشیدی، حمید رضا، لاریجانی، محمدباقر. کتاب سلامت در جمهوری اسلامی ایران. تهران: یونیسف چاپ اول، ۱۳۷۷

۲- مرندی، علیرضا، عزیزی، فریدون، جمشیدی، حمید رضا، لاریجانی، محمدباقر. کتاب سلامت در جمهوری اسلامی ایران. تهران: یونیسف چاپ اول، ۱۳۷۷

۳- تاسیس انجمن پرستاران ۱۳۳۱

۴ - دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... دانشکده پرستاری، دسترسی خرداد ماه ۱۳۹۲
http://www.bmsu.ac.ir/Services/Departments/Index.aspx?ObjId=667&PageId=667

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش آموختگان رشته پرستاری می توانند در جایگاه های زیر به ارائه خدمات بپردازند.

۱- بیمارستان ها، مراکز بهداشتی درمانی(شهری و روستایی)

۲- مراکز توان بخشی (دولتی – خصوصی)

۳- مراکز مراقبتهای سرپایی

۴- مراکز مشاوره و خدمات پرستاری

۵- مراکز نگهداری سالمندان و آسایشگاه‌ها

۶- مراکز مراقبت‌های تسکینی

۷- اورژانس‌های پیش بیمارستانی و بیمارستانی

۸- سایر عرصه های نیازمند مراقبتهای پرستاری در جامعه(پایگاههای پزشک خانواده، مدارس، منازل، کارخانجات و خانه های سلامت)

فلسفه (ارزش‌ها و باورها)

در تدوین این برنامه و در آموزش دانشجوی کارشناسی پرستاری ارزش‌های زیر مدنظر می‌باشد:

۱- تعالی اخلاقی، اعتلای فرهنگ اسلامی، رشد معنوی و پیشرفت متوازن و همه جانبه جامعه به سوی کمال حقیقی در این برنامه مورد تاکید است.

۲- برنامه آموزشی می‌بایست زمینه ساز رشد معنوی دانشجویان باشد.

۳- انسان به عنوان جانشین خداوند و بهترین مخلوقات، دارای کرامت ذاتی است و به همین دلیل حق حیات، سلامت و در صورت داشتن عقلانیّت، حق تصمیم‌گیری برای او محفوظ است.

۴- سلامتی حالتی پویا است که تحت تاثیر عوامل مختلف و تعامل عوامل درونی و بیرونی در پیوستاری از حداکثر تا حداقل در حال تغییر است.

۵- در هر شرایطی می‌توان موقعیت سلامت فرد را با توجه به دانش حرفه‌ای روزآمد و بر اساس شرایط واقعی زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی به سمت بهبودی سوق داد.

۶- مهم‌ترین ویژگی انسان برخورداری از قدرت عقل و تفکر است که او را به سمت ارزش‌های انسانی همچون اخلاق، عدالتخواهی، صداقت و انصاف سوق می‌دهد و تکمیل این فضایل در سایه یادگیری مستمر صورت می‌گیرد.

۷- مراقبت از سلامت و پرستاری از مددجویان در سایه کار هماهنگ تیمی معنی می‌یابد.

۸- انسان مجموعه‌ای بی نظیر از ابعاد مختلف است که در تعامل با یکدیگر وجود او را تشکیل می‌دهند. کلیت جامعه نیز حاصل تعاملات و ارتباطات انسان‌هایی است که هر کدام دارای حقوق و مسئولیت‌های خاص می‌باشند.

۹- دیدگاه سیستمی به انسان ایجاب می‌کند که وجود او در تاثیر و تاثر عوامل زیستی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی مورد بررسی و مراقبت قرار گیرد.

۱۰-عوامل متغیر موجود در شرایط و محیط زندگی موجب بروز نیازهای متغیر سلامتی شده و تنوع مراقبت‌های پرستاری را ایجاب می‌کند.

۱۱-آموزش و یادگیری فرآیندی دوجانبه است که در تعامل و هماهنگی یاددهنده و یادگیرنده به سمت اهداف یادگیری سوق می‌یابد.

۱۲-یادگیری پرستاری مشتمل بر کسب مهارت‌های شناختی، عاطفی و روان حرکتی است که از طریق آموزش علوم مختلف و نقش الگویی استاد میسر می‌گردد.

۱۳-آموزش پرستاری می‌بایست زمینه‌ساز رشد همه جانبه دانشجویان شده و تعهد آنان به یادگیری مادام العمر و تعالی حرفه‌ای را موجب گردد.

۱۴-آموزش پرستاری بر مبنای ارتقای توان استفاده از تفکر انتقادی در حل مشکل و تصمیم‌گیری طراحی می‌گردد.

۱۵-استفاده از روش‌های نوین در آموزش که به بهبود یادگیری کمک کند و بر مبنای نیاز، توانایی و تجربه قبلی فراگیران طراحی شده، توصیه می‌گردد.

۱۶-فرآیند پرستاری به عنوان چارچوب منطقی انجام مراقبت‌های پرستاری، مورد تاکید برنامه‌های آموزش پرستاری می‌باشد.

۱۷-کاربرد خدمات جامعیت گرا و جامعه نگر در مراقبت از سلامت مردم مقرون به صرفه و در دسترس می‌باشد.

۱۸-استفاده از نتایج تحقیقات در آموزش باعث معنی‌دار شدن موضوعات آموزشی شده و به بهبود کیفیت آموزش-ها کمک می‌کند.

دورنما (چشم‌انداز)

طی ده سال آینده برنامه آموزشی دوره کارشناسی پرستاری همگام با نیازهای در حال تغییر جوامع به نحو پویایی خواهد توانست استانداردهای منطقه‌ای و جهانی آموزش پرستاری را کسب کند. دانش‌آموختگان کارشناسی پرستاری حاصل از اجرای این برنامه، جایگاه تعریف شده و موثری در ارائه مراقبت‌ها در کلیه سطوح سلامت از پیشگیری تا بازتوانی در نظام سلامت کشور به دست خواهند آورد. دانش‌آموختگان این رشته خدمات اثربخش و مقرون به صرفه‌ای را در مسیر پیشرفت سطح سلامت آحاد جامعه و بهبود کیفیت زندگی مددجویان ارائه خواهند داد. خدمات دانش‌آموختگان برنامه کارشناسی پرستاری از لحاظ کیفیت در رتبه نخست منطقه و قابل عرضه در سطح بین‌المللی خواهد بود.

رسالت (ماموریت)

رسالت برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری تربیت دانش‌آموختگانی است که با تکیه بر دانش روز، مهارت و کارآمدی، ایمان و تعهد، دلسوزی و مهربانی، اخلاق حرفه‌ای، و برقراری ارتباطات موثر حرفه‌ای، خدمات مراقبت پرستاری مورد نیاز آحاد جامعه را از مرحله پیشگیری تا بازتوانی با روش‌ها و ابزارهای استاندارد، ارائه کنند. این برنامه پرستارانی تربیت می‌کند که متعهد به یادگیری خودراهبر بوده و در دوره خدمت مرتباً دانش و مهارتشان را در همه ابعاد به روز می‌کنند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان :

دانش آموختگان این دوره باید قادر باشند:

- با بیماران، همراهان بیماران، خانواده، پزشک معالج و اعضای دیگر تیم سلامت ارتباط مناسب و موثر حرفه ای برقرار نمایند.
- با نگاه پژوهشی نیازهای سلامت مددجویان را در قالب تشخیص‌های پرستاری تعیین نمایند.

- برای برطرف کردن مشکلات و ارتقای سلامت مددجویان برنامه مراقبتی تدوین نموده، آنرا اجرا و ارزشیابی نمایند.
- از بیماران در همه رده های سنی و در عرصه‌های مختلف مراقبت نمایند.
- به مددجویان، همراهان و خانواده آنان آموزش دهند.
- توانایی هماهنگ کردن تیم سلامت برای رفع مشکلات پرستاری مددجویان
- یاد گیرنده مادام العمر باشند.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

پرستاران در نقشهای مراقبتی-حمایتی و آموزشی-پژوهشی – مشاوره ای وظایف خود را در جامعه انجام می دهند.

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

دانش‌آموختگان این رشته در نقش مراقبتی و حمایتی براساس ضوابط و مقررات جاری، راهنماها ودستورالعمل های مصوب ، وظایف زیر را ایفا می نمایند.

۱ - نقش مراقبتی و حمایتی

✦برقراری ارتباط مناسب با مددجو، خانواده، پزشک معالج وسایر اعضای تیم سلامت درراستای حل مشکلات سلامت مددجویان

✦ ارتباط موثر سازمانی با واحدها و مراکزی که به نوعی در حل مشکل بیمار دخیل هستند.

✦ مشارکت و همکاری با سایر اعضای گروه سلامت در ارایه خدمات به بیماران

✦ التزام به رعایت و اجرای اصول اخلاق حرفه ای و حفظ حقوق مددجو و خانواده

✦ آماده سازی جسمی و روانی بیماران جهت اقدامات درمانی تهاجمی

✦ هماهنگی برای اقدامات درمانی و اجرای دستورات پزشک معالج

✦آماده سازی و تدارک شرایط اجرای اقدامات درمانی

✦ ثبت و گزارش پیامد مداخلات انجام شده مبتنی بر تشخیص های پرستاری به پزشک معالج

✦ طراحی و اجرای برنامه ترخیص و پیگیری نتایج مداخلات انجام شده

✦ ارایه اطلاعات لازم و هدایت مددجویان برای تصمیم گیری بهتر

✦ محافظت و حمایت از مددجو و خانواده

✦مشارکت در برنامه های غربالگری نظام سلامت

۲- در نقش آموزشی-پژوهشی-مشاوره ای

✦آموزش خود مراقبتی

✦آموزش نحوه مصرف داروها، مراقبت در منزل و پیگیری درمانی

✦ثبت دقیق داده های بالینی با رویکرد پژوهشی

✦جستجوی شواهد علمی

✦همکاری در تدوین و اجرای طرح های پژوهشی درصورت درخواست مسئولین آموزشی

✦ همکاری در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری

✦ ارائه اطلاعات لازم و هدایت مددجویان برای تصمیم گیری بهتر

توانمندی‌ها و مهارت‌های اصلی مورد انتظار
(Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار:

توانمندیهای کلی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- ✦ مهارتهای ارتباطی
- ✦ استفاده ماهرانه از وسایل موجود در بخش
- ✦ تعامل بین‌بخشی
- ✦ کار در محیط‌های حرفه‌ای
- ✦ تفکر نقادانه
- ✦ مهارت‌های حل مسئله
- ✦ شناسایی مشکلات فوری براساس نتایج آزمایشات
- ✦ آموزش به مددجو و خانواده
- ✦ درخواست و ارائه مشاوره حرفه ای
- ✦ یادگیری مادام‌العمر
- ✦ثبت و ارائه گزارش

ب: مهارت‌های عملی:

	مهارت
۱.	حمام بیمار در تخت (کامل – با کمک مددجو)
۲.	حمام دوش و وان مددجویان حسب مورد
۳.	ماساژ نقاط تحت فشار پوست (مثل Bed Sore)
۴.	شستن سر در تخت
۵.	مراقبت از سر آلوده
۶.	مراقبت از دهان و دندان
۷.	درست کردن تخت بسته و تخت باز با مددجو
۸.	جابجا کردن مددجواز تخت به صندلی وبرانکارد وانتقال و (بالعکس)
۹.	وضعیت دهی(Positionning)
۱۰.	انجام تمرینات فعال و غیرفعال در مددجویان
۱۱.	اندازه گیری فشار خون و ثبت آن
۱۲.	اندازه گیری تنفس و ثبت آن
۱۳.	اندازه گیری نبض و ثبت آن
۱۴.	اندازه گیری درجه حرارت و ثبت آن
۱۵.	اندازه گیری درد
۱۶.	پذیرش مددجو در بخش
۱۷.	برنامه ریزی و اجرای عملیات ترخیص

۱۸.	سنجش و پایش جذب و دفع مایعات و ثبت آن
۱۹.	دادن لگن
۲۰.	گرفتن نمونه مدفوع (ساده و کشت)
۲۱.	دادن لوله ادراری
۲۲.	گرفتن نمونه ادرار (ساده و کشت)
۲۳.	انواع تنقیه
۲۴.	مراقبت از انواع استومی
۲۵.	گرفتن نمونه خلط
۲۶.	انواع کمپرس سرد
۲۷.	انواع کمپرس گرم
۲۸.	مراقبت از بیمارایزوله و ایزوله معکوس
۲۹.	تغذیه از راه دهان
۳۰.	سنداژ معده
۳۱.	گاواژ
۳۲.	لاواژ
۳۳.	سوندگذاری مثانه
۳۴.	اکسیژن درمانی (سند، ماسک، کانولا، چادر اکسیژن)
۳۵.	ساکشن دهان ، حلق و بینی
۳۶.	مراقبت از تراکیاستومی و ساکشن آن
۳۷.	مراقبت از راه عبورهوای مصنوعی وساکشن آن (لوله ، تراشه – air way)
۳۸.	انواع پانسمان
۳۹.	مراقبت از درن
۴۰.	شستشوی زخم
۴۱.	کشیدن بخیه
۴۲.	انواع بانداژ
۴۳.	دارو دادن خوراکی (Oral drug administration)
۴۴.	دارو دادن به شکل عضلانی (تزریق)
۴۵.	دارو دادن به شکل وریدی (تزریق)
۴۶.	دارو دادن به شکل داخل، جلدی و زیرجلدی
۴۷.	تست intradermal
۴۸.	سرم وصل کردن و مراقبت از آن
۴۹.	کار با پمپ انفوزیون
۵۰.	ریختن قطره چشم ، گوش ، بینی و پانسمان شستشوی چشم
۵۱.	گذاشتن شیاف (واژینال – رکتال)
۵۲.	مراقبت از پرینه
۵۳.	گرفتن نمونه خون
۵۴.	آموزش به مددجو و مراقب
۵۵.	آماده کردن مددجو برای اتاق عمل و اتاق پروسیجر

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

۵۶.	پذیرش بیمار از اتاق ریکاوری ومراقبت از مددجوبعد ازعمل
۵۷.	مراقبت از جسد
۵۸.	شنیدن ضربان قلب جنین
۵۹.	اندازه گیری حرکات جنین
۶۰.	اندازه گیری قله رحم
۶۱.	وزن کردن مادر و بررسی تغییرات وزن مادر
۶۲.	کنترل فشارخون مادر و بررسی تغییرات فشارخون
۶۳.	اندازه گیری انقباضات رحم
۶۴.	بررسی ضربان قلب جنین در مراحل زایمان و بررسی تغییرات آن
۶۵.	مراقبت از مادر در مراحل مختلف زایمان
۶۶.	آموزش به مادر در مراحل مختلف زایمان
۶۷.	گزارش نویسی مبتنی بر فرآیند پرستاری
۶۸.	اندازه گیری علائم حیاتی کودک و نوزاد
۶۹.	تعیین میزان درد کودک
۷۰.	دادن داروی خوراکی به کودک
۷۱.	بر قراری خط ورید محیطی
۷۲.	تهیه سرم، تبدیل میزان و محاسبه قطرات
۷۳.	کار با میکروست
۷۴.	خونگیری از پاشنه نوزاد
۷۵.	خون گیری محیطی
۷۶.	دادن شیاف به کودکان
۷۷.	ریختن قطره گوش و شستشوی گوش
۷۸.	ریختن قطره گوش در کودکان
۷۹.	شستشوی گوش ، شستشوی چشم
۸۰.	سونداژ کودک (مذکر و مؤنث)
۸۱.	جمع آوری ادرار کودکان با کیسه
۸۲.	تعبیه سوند N. g . T ۸۱ و o . g .T در کودک و نوزاد
۸۳.	اکسیژن درمانی (کودک و نوزاد)
۸۴.	تغذیه نوزاد با شیر دوشیده مادر یا مصنوعی
۸۵.	کار با انکوبا تور
۸۶.	وضعیت دهی(Positioning) نوزاد و مادر در هنگام شیردهی
۸۷.	فیزیوتراپی تنفسی
۸۸.	ترانسفوزیون خون
۸۹.	مراقبت از نوزاد در تعویض خون
۹۰.	احیاء پایه نوزاد
۹۱.	احیاء پایه کودک
۹۲.	ساکشن باز وبسته لوله تراشه

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

۹۳.	مانورهای کاربردی در آسپیراسیون جسم خارجی
۹۴.	مهارت کنترل بیمار در حالات پرخاشگری کنترل Snicde

- در توضیح : مهارتها منظور از کلمه " دادن " همان Administration است.
- تعداد موارد «مشاهده»، کمک در انجام و انجام مستقل هر یک از مهارتهای فوق، براساس شرایط موجود در منطقه، توسط گروه آموزشی تعیین و در کارنما(Log book) آورده می شود. مهارتهای عملی نادر، در مرکز آموزش مهارتهای بالینی آموزش داده شده و تمرین می شود.

راهبردهای آموزشی: **Educational Strategies:**

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

آموزش مبتنی بر وظایف (Task based) ☑

تلفیقی از دانشجو و استاد محوری ☑

آموزش جامع نگر(Holistic approche) ☑

آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based) ☑

یادگیری جامعه‌نگر (community oriented) ☑

آموزش مبتنی بر موضوع (Subject directed) ☑

آموزش بیمارستانی (Hospital based) ☑

آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based) ☑

آموزش سیستماتیک ☑

آموزش مبتنی بر ارائه خدمات☑

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته ای ، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک – کارگاه‌های آموزشی – ژورنال کلاب و - case presentation
- گزارش صبحگاهی – راندهای کاری و آموزشی – آموزش سرپایی – آموزش در اتاق عمل یا اتاق اقدامات عملی پرستاری (Skill lab)
- استفاده از تکنیک‌های آموزش از راه دور بر حسب امکانات و شبیه سازی
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- خودآموزی (self-education, self-study)
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی(۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند.

- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- کدهای اخلاق پرستاری(۳) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهشهای مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

★ موارد ۱ ، ۲ و ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

ارزیابی فراگیر(Student Assessment) :

الف- روش ارزیابی

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

کتبی ☑ شفاهی☑آزمون تعاملی رایانه‌ای☑ OSCE ☑ OSFE ☑DOPS ☑ آزمون ۳۶۰ درجه ☑

ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، ارزیابی اخلاق و رفتار نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است. - ارزیابی اخلاقی

ب- دفعات ارزیابی:

☑مستمر ☑دوره‌ای ☑نهایی

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه
کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد – گرایش – رتبه):

- طبق ضوابط شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور

کارکنان مورد نیاز برای اجرای برنامه:

- کارشناس پرستاری برای Skill Lab،
- کارشناس آموزش برای اداره خدمات آموزشی و غیره
- به عبارت دیگر کلیه کارکنان «دانشکده» پرستاری، مامایی و بیمارستانها برای تربیت این نیروها لازمند.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز: فضای عمومی مورد نیاز عبارتند از:

-کلاسهای درسی – اتاق دانشجویان در عرصه – اینترنت با سرعت کافی

- سالن کنفرانس – فضای لازم برای بایگانی آموزش

- کتابخانه مجهز به منابع بروز به زبان انگلیسی و تألیفات فارسی و نرم افزارهای کاربردی

- اتاق اعضای هیئت علمی – اتاق رایانه

- سالن مجهز برای مطالعه

- سیستم اطلاع رسانی مجهز (IT)

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- بیمارستانهای آموزشی

- بخشهای بالینی داخلی، جراحی، کودکان، نوزادان، زنان و زایمان، روانپزشکی، اورژانس و بخشهای ویژه

- Skill lab مجّهز به مانکن های لازم برای عملیات ضروری پرستاری

- آزمایشگاههای بیوشیمی، فیزیولوژی و میکروبشناسی

- مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی - پایگاههای پزشک خانواده، منازل، کارخانجات و مدارس انتخاب شده با اخذ رضایت قبلی

- مراکز توانبخشی (جسمی ، روانی و اجتماعی)

مراکز نگهداری سالمندان

جمعیتهای مورد نیاز: اقشار جامعه در رده های مختلف سنی و در مراحل مختلف زندگی اعم از سالم، بیمار و معلول(زنان باردار، کودکان، بزرگسالان، سالمندان و ...)

تخصصهای مورد نیاز: متخصصین علوم پایه و علوم بالینی و متخصصین دروس عمومی، تخصصی

تجهیزات آموزشی سرمایه ای مورد نیاز:

وسایل کمک آموزشی برای Skill-Lab شامل:

- مانکن مراقبت های پرستاری(تزریقات سوند معده(گاواژ و لاواژ)، سوند ادرار، کولستومی، ارتروستومی، زخم بستر، تنقیه و ....)
- مانکن های CPR
- مانکن های تزریقات
- ویدئو پروژکتور
- مانکن های سوندژ ادراری در زنان، مردان و کودکان
- تخت بیمار، تخت معاینه
- ترازوی کودکان و بزرگسالان
- وسایل حمل فرد تصادفی
- پمپ تزریق هپارین
- گلوکومتر
- کپسول اکسیژن
- وسایل بانداژ و پانسمان
- ساکشن
- انواع سرم و میکروست
- انکوباتور
- Safety Box

فصل سوم
مشخصات دوره برنامه آموزشی
در مقطع کارشناسی پیوسته
رشته پرستاری

مشخصات دوره : کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

مطابق آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی میباشد.

دروس و تعداد واحد های درسی و ساعات:

دروس عمومی	۲۲ واحد
دروس پایه	۱۵ واحد
دروس تخصصی	۵۴ واحد
کارآموزی	۱۸ واحد
کارآموزی در عرصه	۲۱ واحد
جمع کل	**۱۳۰ واحد**

۱ واحد نظری = ۱۷ ساعت

۱واحد عملی یا آزمایشگاهی = ۳۴ ساعت

۱واحد کارگاهی = ۵۱ ساعت

۱واحد کارآموزی= ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی در عرصه = ۵۱ ساعت

جدول ۱ـ دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کددرس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز یا همزمان
			نظری	عملی	جمع	
۱	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۴	۶۸	-	۶۸	-
۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۳	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۴	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۵	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۶	ادبیات فارسی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۷	زبان انگلیسی عمومی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۸	تربیت بدنی ۱	۱	-	۳۴	۳۴	-
۹	تربیت بدنی ۲	۱	-	۳۴	۳۴	تربیت بدنی ۱
۱۰	دانش خانواده و جمعیت	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۱	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران**	۲	۳۴	-	۳۴	-
	جمع	۲۴				

* گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است.

** کلیه دانشجویان ملزم به گذراندن این درس اضافه بر سقف واحدهای دوره می‌باشند.

گرایش	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱ ـ مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبداء و معاد)	۲	۳۴	-	۳۴
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴		۳۴
	انسان در اسلام	۲	۳۴		۳۴
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴		۳۴
۲ ـ اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۴	-	۳۴
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۴	-	۳۴
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۴	-	۳۴
	عرفان عملی اسلام	۲	۳۴	-	۳۴
۳ ـ انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۴	-	۳۴
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۴		۳۴
	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۴		۳۴
۴ ـ تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۴		۳۴
	تاریخ امامت	۲	۳۴		۳۴
۵ ـ آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۴	-	۳۴
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۴		۳۴

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

جدول ۲: دروس پایه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۰۱	تشریح	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	
۰۲	فیزیولوژی	۳	۲/۵	۰/۵	۴۳	۱۷	۶۰	
۰۳	ژنتیک و ایمنولوژی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	۰۲
۰۴	بیوشیمی	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	
۰۵	میکروب شناسی	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	
۰۶	انگل شناسی	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	
۰۷	آمار حیاتی مقدماتی	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	
۰۸	تحقیق در پرستاری	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	
۰۹	فناوری اطلاعات در پرستاری	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	
جمع		۱۵						

جدول ۳: دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۱۰	تغذیه و تغذیه درمانی	۱/۵	۱/۵	–	۲۶	–	۲۶	۰۴
۱۱	اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریهای شایع در ایران	۱	۱	–	۱۷	–	۱۷	
۱۲	روانشناسی فردی و اجتماعی	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	
۱۳	داروشناسی (فارماکولوژ ی)	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	۰۱، ۰۲، ۰۴، ۰۵و۰۶
۱۴	زبان تخصصی	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	زبان انگلیسی عمومی
۱۵	فرایند آموزش بیمار (Patient education)	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	
۱۶	اصول و مهارتهای پرستاری	۴	۲/۵	۱/۵	۴۳	۵۱	۹۴	
۱۷	اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه ای	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	
۱۸	پرستاری سلامت فرد و خانواده	۱/۵	۱/۵	–	۲۶	–	۲۶	
۱۹	پرستاری سلامت جامعه	۱/۵	۱/۵	–	۲۶	–	۲۶	
۲۰	پرستاری و بهداشت محیط	۱	۱	–	۱۷	–	۱۷	
۲۱	بررسی وضعیت سلامت	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	۰۲
۲۲	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۲/۵	۲/۵	–	۴۳	–	۴۳	۱۳و ۱۵
۲۳	پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	۲۲
۲۴	مفاهیم پایه پرستاری	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	۱۶
۲۵	پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۱)	۳	۳	–	۵۱	–	۵۱	۰۱،۰۲،۰۴،۰۵ ،۰۶، ۱۰ و۲۴
۲۶	پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۲)	۳	۳	–	۵۱	–	۵۱	۱۳و۲۵
۲۷	پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۳)	۴	۴	–	۶۸	–	۶۸	۲۶

ادامه جدول ۳: دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۲۸	مراقبتهای پرستاری در منزل	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	۲۷
۲۹	مراقبتهای جامع پرستاری در بخشهای ویژه	۳	۳	–	۵۱	–	۵۱	۲۵و۲۶و۲۷
۳۰	پرستاری اورژانس در بحران ها و حوادث غیر مترقبه	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	۱۱و۲۳و۲۵و۲۶و۲۷و ۳۲
۳۱	پرستاری کودک سالم	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	۲۲
۳۲	پرستاری بیماریهای کودکان	۳	۳	–	۵۱	–	۵۱	۳۱
۳۳	پرستاری بهداشت روان	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	۱۲
۳۴	پرستاری بیماریهای روان	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	۳۳
۳۵	اصول مدیریت خدمات پرستاری	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	
	جمع واحد	۵۴						

جدول ۴: کارآموزی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۳۶	اصول و مهارتهای پرستاری	۱	۵۱	
۳۷	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۲	۱۰۲	
۳۸	پرستاری سلامت جامعه/فرد و خانواده/ محیط	۲	۱۰۲	
۳۹	پرستاری بزرگسالان/سالمندان(۱)	۲	۱۰۲	
۴۰	پرستاری بزرگسالان/سالمندان(۲)	۲	۱۰۲	۳۹
۴۱	پرستاری بزرگسالان/سالمندان(۳)	۲	۱۰۲	۴۰
۴۲	پرستاری در مشکلات شایع ایران	۱	۵۱	
۴۳	پرستاری کودک سالم و پرستاری بیماریهای کودکان	۲	۱۰۲	
۴۴	پرستاری بهداشت روان و پرستاری بیماریهای روان	۲	۱۰۲	
۴۵	پرستاری مراقبتهای ویژه	۱	۵۱	
۴۶	فارماکولوژی بالینی	۱	۵۱	
جمع واحد		۱۸		

تذکر: کلیه کارآموزی ها همزمان با دروس تخصصی مربوطه در همان نیمسال طبق برنامه تنظیم شده ارائه شوند.

جدول ۵: کارآموزی در عرصه دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۴۷	پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	۲	۱۰۲	
۴۸	پرستاری سلامت جامعه/فرد و خانواده/ محیط	۲	۱۰۲	
۴۹	پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۳-۱) و پرستاری مراقبت در منزل	۸	۴۰۸	
۵۰	پرستاری بیماریهای کودکان	۲	۱۰۲	
۵۱	پرستاری مراقبتهای ویژه	۳	۱۵۳	
۵۲	اصول مدیریت خدمات پرستاری	۲	۱۰۲	
۵۳	پرستاری اورژانس در بحران ها و حوادث غیر مترقبه	۲	۱۰۲	
	جمع	۲۱		

تذکر۱- به منظور حسن اجرای برنامه آموزشی پرستاری مصوبه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی و نیل به اهداف پرستاری جامعه نگر، در کلیه حیطه های کارآموزی و کارآموزی در عرصه توجه خاص به مددجو، خانواده و جامعه بوده، بررسی و ضعیت سلامت مددجو و خانواده به هنگام پذیرش، پیگیری وضع مددجو و خانواده در طول دوران بستری و به هنگام ترخیص و پیگیری وضع مددجو در خانواده به صورت بازدید منزل، بازدید کارخانه، مدرسه و هر جامعه دیگری که مددجو به آن تعلق دارد، الزامی است.

تذکر ۲-کلیه دانشجویان موظف به تکمیل Log book طی گذراندن کارآموزی و کارآموزی در عرصه می باشند.

تذکر۳- پس از اتمام کارآموزی در عرصه جهت فراغت از تحصیل موفقیت در آزمون عملی نهایی ضروری می باشد. چنانچه دانشجویی در آزمون مردود شود، طبق نظر مدیرگروه مجدداً به میزان لازم کارآموزی در عرصه انجام داده و سپس در آزمون مجدد شرکت می نماید.

شرح دوره:

دانشجویان در طول ۴ سال (۸ ترم) تحصیلی، در ۳ سال اول دروس عمومی پایه، تخصصی و کارآموزی را به شکل نظری، عملی و کارآموزی و در سال چهارم به صورت کارآموزی در عرصه به شکل شیفت در گردش می گذرانند برای دوره کارآموزی در عرصه در نیمسال هفتم و هشتم اجرای جداول زیر الزامی است.

نیم سال هفتم: جمع واحد : ۱۱واحد کارآموزی در عرصه

۱۱ واحد (۵۶۱ ساعت)

* **محل های کارآموزی در عرصه:** بخش های مرتبط با مباحث بزرگسالان سالمندان(۳و۲و۱) و بخشهای مراقبتهای ویژه

* **تعداد کشیک** : ۸۴ کشیک: ۱۰ شب کار هر ماه۱یا ۲ شب (۱۲۰ ساعت) ، ۶۴ صبح کار(۳۸۴ ساعت)- ۱۰ عصر کار (۶۰ ساعت)

نیم سال هشتم : جمع واحد:۱۰ واحد کارآموزی در عرصه

۱۰ واحد (۵۱۰ ساعت)

***محل های کارآموزی در عرصه:** مراکز بهداشتی شهری و روستایی و بازدید منزل – بخشهای زنان –زایمان و نوزادان – بخشهای کودکان – بخش های داخلی و جراحی – بخش های اورژانس

***تعداد کشیک** : ۷۵ کشیک : ۱۰ شب کار(۱۲۰ ساعت)- ۶۰ صبح کار(۳۶۰ ساعت)- ۵ عصر کار(۳۰ ساعت)

تذکر : دانشجویان ملزم به تکمیل نمودن مهارتهای تخصصی مصوبه طبق Log book می باشد

کارگاه های آموزشی

عنوان	ساعت	ترم تحصیلی
کارگاه مهارتهای ارتباطی با مددجو و خانواده	۴ ساعت	نیم سال اول
کارگاه کنترل عفونت در بیماران و بیمارستان	۳ روزه	نیم سال دوم
کارگاه ایمنی مددجو	۴ ساعت	نیم سال سوم
کارگاه مهارتهای زندگی (Life Style)	۴ ساعت	نیم سال چهارم
کارگاه اخلاق حرفه ای	۴ ساعت	نیم سال پنجم
کارگاه آموزش به مددجو و خانواده	۴ ساعت	نیم سال ششم
کارگاه اعتباربخشی	۳ ساعت	نیم سال هفتم
کارگاه حاکمیت بالینی	۳ ساعت	نیم سال هشتم
جایگاه پرستار در برنامه پزشک خانواده	۱ روز	نیم سال هفتم
نقش پرستاران در پدافندغیرعامل	۱ روز	نیم سال هشتم
آشنایی با مخاطرات شغلی	۱ روز	نیم سال هفتم

کارگاههای فوق توسط گروه آموزشی ، با همکاری متخصصین و گروههای آموزشی دیگر طراحی و ارائه خواهند شد.

نیمسال هفتم کارشناسی پیوسته پرستاری

ردیف	کد درس	نام درس	نوع درس و تعداد واحد			جمع واحد	پیش نیاز
			نظری	عملی	کارآموزی در عرصه		
۱	۴۹	کارآموزی در عرصه پرستاری بزرگسالان / سالمندان ۳ -۱ و پرستاری مراقبت در منزل	-	-	۸	۸	
۲	۵۱	کارورزی در عرصه پرستاری مراقبت های ویژه	-	-	۳	۳	
جمع واحدهای انتخابی			-	-	۱۱	۱۱	

نیمسال هشتم کارشناسی پیوسته پرستاری

ردیف	کد درس	نام درس	نوع درس و تعداد واحد			جمع واحد	پیش نیاز
			نظری	عملی	کارآموزی در عرصه		
۱	۴۸	کارآموزی در عرصه پرستاری سلامت جامعه / فرد و خانواده / محیط	-	-	۲	۲	
۲	۴۷	کارآموزی در عرصه پرستاری بهداشت مادر و نوزاد	-	-	۲	۲	
۳	۵۰	کارآموزی در عرصه پرستاری بیماریهای کودکان	-	-	۲	۲	
۴	۵۲	کارآموزی در عرصه اصول مدیریت خدمات پرستاری	-	-	۲	۲۰	
۵	۵۳	کارآموزی در عرصه پرستاری اورژانس و حوادث غیر مترقبه	-	-	۲	۲	
جمع واحدهای انتخابی			-	-	۱۰	۱۰	

نام درس: تشریح **کد درس ۰۱**

پیش نیاز یا همزمان: ---

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری – عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با ساختار تشریحی بدن انسان در وضعیت طبیعی به منظور شناخت عملکرد دستگاههای بدن و بررسی و شناخت اختلالات ناشی از بیماری ها

شرح درس: در این درس به تفضیل در مورد سلول ها، بافت ها وسیستم های مختلف بدن شرح داده می شود و از اطلس ها ، مولاژها و اسکلت و ... برای آموزش عملی استفاده می گردد.

رئوس مطالب

الف : نظری (۲۶ ساعت)

- مقدمات ، تعاریف و تاریخچه آناتومی
- موقعیت آناتومیک و اصلاحات رایج در آناتومی
- سلول، غشای سلول ، سیتو پلاسم ، هسته ، چرخه سلولی ، تقسیم سلولی و اسکلت سلولی
- بافت شناسی : بافت پوششی ، بافت همبندی ، بافت عضلانی و بافت عصبی
- استخوان شناسی : تقسیم بندی استخوان ها ، استخوانی شدن ، رشد استخوان ، استخوان های اندام بالایی ، استخوان های اندام پائینی ، استخوان های تنه (جناغ ، ستون مهره ای و دنده ها) ، استخوان های سر و صورت واستخوان لامی
- مفاصل :مفاصل فیبرو ، مفاصل غضروفی و مفاصل سینوویال
- عضلات: نامگذاری و عملکرد عضلات ، عضلات نواحی مختلف بدن
- دستگاه گردش خون :قلب ، شریان هاو وریدها
- دستگاه لنفاوی: عقده لنفاوی، تیموس، طحال، مجرای توراسیک
- دستگاه عصبی :نخاع ، اعصاب نخاعی ،مغز ، اعصاب مغزی و سیستم عصبی خود مختار
- دستگاه تنفس : بینی ، سینوس های مجاور بینی ، حنجره ، نای و برونکوس ها ، ریه ها ، پلورا و مدیا ستینوم
- دستگاه گوارش : دهان ، حلق ، مری ، حفره شکم و تقسیمات آن ، صفاق ، معده ، روده باریک ، روده بزرگ ، کبد و پانکراس
- دستگاه ادراری : کلیه ها ، حالب ها ،مثانه ، پیشابراه
- دستگاه تولید مثل :دستگاه تولید مثل مرد شامل بیضه ها، مجاری تناسلی مرد و غدد ضمیمه دستگاه تولید مثل مرد

  دستگاه تولید مثل زن شامل تخمدان ها، لوله های رحمی ، رحم ، واژن و پستان
- غدد درون ریز :هیپوفیز ، پینه آل ، تیروئید ، پاراتیروئید و آدرنال
- اعضای حواس ویژه : چشم و گوش
- جنین شناسی :مراحل زندگی انسان ، مرحله پیش رویانی ،مرحله رویانی، مرحله جنینی ، تخمین زمان زایمان و ناهنجاری های مادر زادی

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- نمایش کلیه بافت ها و دستگاه های بدن با استفاده از اطلس ها ، مولاژها و پوسترهای آموزشی

منابع اصلی درس:

۱- یادگیری آناتومی ، تألیف دکتر غلامرضا حسن زاده ، انتشارات معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی قزوین ، آخرین چاپ ۱۳۹۱

1-Integrated Anatomy , David JA Heylings, Churchill Livingstone
Roy AJ Spence
Barry E Kelly

آخرین چاپ (چاپ اول ۲۰۰۷)

2-Surgical Anatomy and physiology for the Surgical Technologist , Kevin B Frey ,Thomson publisher
Paul price

آخرین چاپ (چاپ اول ۲۰۰۶)

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های کوتاه ، میان ترم و پایان ترم با طرح سوال های پاسخ نگاری ، چند گزینه ای و ... به منظور سنجش یادگیری دانشجو در حیطه شناختی
- آزمون عملی با استفاده از تصاویر ، مولاژها و ...

نام درس: فیزیولوژی **کد درس۰۲**

پیش نیاز یا همزمان: ---

تعداد واحد: ۳ (۲/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس: شناخت عملکرد دستگاه های بدن و آشنایی با روش های معاینه و ابزار تشخیص به منظور درک نارسائی های فیزیولوژیک سیستم بدن انسان در مقایسه با حالت سلامت

شرح درس :در این درس به بحث در مورد عملکرد سلول ها و دستگاههای مختلف بدن شامل قلب و گردش خون ، تنفسی ، عصبی ، ادراری ، گوارش ، غدد مترشحه درون ریز و ... پرداخته می شود . هر سیستم به طور جداگانه مورد بحث قرار می گیرد .اما از آنجائی که عملکرد هماهنگ این سیستم ها متضمن سلامت بدن انسان است مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن نیز به بحث گذاشته می شود.

رئوس مطالب :

الف : نظری (۴۳ ساعت)

- فیزیولوژی سلولی

ساختمان و عمل سلول ، مایعات بدن ، مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن ، نقل و انتقال آب و مواد در بخش های مایع بدن ، پمپاژ پمپ سدیم و پتاسیم ، پتانسیل های غشاء و پتانسیل های عمل ، انقباض عضلات اسکلتی ، انتقال ایمپالس ها از اعصاب به عضلات اسکلتی ، انقباض و تحرک عضلات صاف

- **فیزیولوژی خون**

بافت خون (گلبول های قرمز ، سفید و پلاکت ها) ، گروه های خونی ، هموستاز و انعقاد خون

- **فیزیولوژی قلب و دستگاه گردش خون**

اعمال و حرکات قلب ، فرکانس قلب ، تغییرات فشار در حفره های قلب ، بافت گرهی ، تعادل یونی ، کنترل عصبی ، تظاهرات الکتریکی قلب، ساختمان عروق ، دینامیک خون و عوامل موثر بر آن ، نبض سرخرگی ، فشار نبض ، جریان خون وریدی و عوامل موثر بر آن ، کنترل فشار خون ، سیستم لنفاوی و جریان خون مویرگی ، کنترل موضعی جریان خون و تنظیم عصبی گردش خون

- **فیزیولوژی تنفس**

تهویه ریوی و عوامل موثر بر آن ، حجم ها و ظرفیت های ریوی ، عملکرد مجاری تنفسی ، گردش خون ریوی ، تعادل گازها ، انتقال گازها در خون ، مایعات بدن وسلول ها

- **فیزیولوژی کلیه ها**

چگونگی تشکیل ادرار گلومرولی ، اعمال نفرون ها ، جذب مجدد و ترشح ، نقش فیدبک توبولی گلومرولی در تنظیم خودکار (GFR) ، هورمون های موثر بر کار کلیه ها و نقش کلیه ها ، تنظیم اسمولاریتی و غلظت سدیم در مایع خارج سلولی ، تخلیه ادرار

- **تنظیم تعادل اسید – باز مایعات بدن**

نقش دستگاه کلیوی ، نقش دستگاه تنفس و نقش تامپون ها

- **فیزیولوژی گوارش**

گوارش دهانی وبلع ، گوارش معدی (حرکات معده ، تنظیم ترشحات معده ، کنترل تخلیه معده) اعمال روده باریک ، اعمال روده بزرگ ، فعالیت ترشحی دستگاه گوارش ، هضم و جذب در دستگاه معده روده ای ، تولید و تخلیه مواد دفعی

- **غدد درون ریز**

ماهیت هورمون ، مروری بر اهمیت غدد درون ریز و هورمون ها ، هورمون های غدد هیپوفیز ونقش کنترل کنندگی هیپوتالاموس ، هورمون های غده تیروئید ، هورمون های غدد فوق کلیوی ، هورمون های پانکراس ، هورمون های غدد پاراتیروئید

- **فیزیولوژی دستگاه عصبی**

عملکرد سیستم عصبی مرکزی (نخاع و مغز) راه های حسی ، راه های حرکتی ، دستگاه عصبی خودکار (سمپاتیک و پارا سمپاتیک) ، رفلکس ها

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- قسمتی از مباحث شامل آشنائی بامیکروسکوپ و نحوه کار با لام نئوبار ، شمارش گویچه های قرمز ، شمارش گویچه های سفید ، تعیین هماتوکریت و اندازه گیری هموگلوبین خون ، اندازه گیری زمان انعقاد خون ، زمان سیلان ، تعیین گروه های خونی)
- موارد ضروری دیگر با نظر استاد در آزمایشگاه به صورت عملی تدریس می گردد.

منابع اصلی درس:

۱. وندر، آرتور .(۱۳۷۱یا جدیدترین چاپ) . فیزیولوژی کلیه .ترجمه اسدا... افشاری صالح . مشهد : آستان قدس رضوی

۲. وست، جان برنارد . (۱۳۷۷یا جدیدترین چاپ) . اصول فیزیولوژی تنفس . ترجمه فرخ شادان و احمد رستمی . چاپ دوم ، تهران چهر.

۳. گایتون، آرتور (۱۳۷۹ یا جدیدترین چاپ). فیزیولوژی پزشکی ، ترجمه احمد رضا نیاورانی . تهران : سماط.

۴. گرین، اساس فیزیولوژی بالینی . ترجمه علی صادقی لویه و فرخ شادان (۱۳۸۱). چاپ دوازدهم . تهران : چراغ دانش.

5. Guyton. A.C., & Hall.H.E.Texbook of Medical Physiology.(last ed.).Philadelphia: W.B.Saunders.
6. Barret K. E., Barman S., Boitano S., Brooks H., L., Ganong's Review of Medical Physiology, 24th edition , 2012

شیوه ارزیابی دانشجو:

- پرسش و پاسخ در کلاس ، آزمون های کوتاه ، میان ترم و پایان ترم با طرح سوال های پاسخ نگاری ، چند گزینه ای و ....
- آزمون عملی از طریق نمایش روش های آموخته شده در آزمایشگاه

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس: ژنتیک و ایمونولوژی **کد درس ۰۳**

پیش نیاز یا همزمان: فیزیولوژی

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ عملی – ۰/۵ واحد نظری)

نوع واحد: نظری – عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجوی پرستاری با مفهوم ایمنی ، واکنش های ایمنی بدن ، سلول ها وارگان های موثر در ایمنی ، نقص های ایمنی ، چگونگی سازگاری نسجی و خونی در مکانیسم ها و واکنش های مختلف سلولی و هومورال نقش سیستم ایمنی در پیشگیری از بیماری ها و نشانه شناسی بالینی و آزمایشگاهی مربوط به سیستم ایمنی. شناخت اصول و مهارتهای لازم در اجرای تدابیر و روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی بیماریهای ژنتیکی در جامعه، کاربرد علمی و عملی یافته های بالینی و آزمایشگاهی در زمینه اختلالات ژنتیکی

شرح درس

در این درس دانشجو با مکانیسم های دخیل در شکل گیری پاسخ ایمنی بر علیه عوامل بیماریزا آشنا می شود و ضمن این آشنایی به ارزش کنترل دقیق این سیستم در جهت جلوگیری از بروز بیماری های مرتبط به اختلالات سیستم ایمنی از جمله بیماری های خود ایمن پی خواهد برد. از طرف دیگر به درک بهتری از اصول و نحوه تفسیر آزمایشات ایمونولوژیک و سرولوژیک آزمایشگاهی و اصول ژنتیکی تشخیص اختلالات ارثی از غیر ارثی و سیستم توارث دست خواهد یافت.

رئوس مطالب

الف : نظری (۲۶ ساعت)

-ژنتیک، ایمونولوژی و سرولوژی

- مقدمات ایمنی شناسی و ایمونولوژی پایه، تعاریف ، کاربرد های ایمنی شناسی در پزشکی
- بافت های لنفاوی موثر در ایمنی ، تکامل سلول های ایمنی
- آنتی ژن ، خصوصیات آنتی ژن ، انواع آنتی ژن
- ایمونوگلوبولین ها ، ساختمان و انواع آن ها
- لنفوسیت های T و B ، واکنش های ایمنی سلولی و هومورال
- غربالگری و روشهای تشخیص قبل از تولد بیماریهای ژنتیک
- ایمنی طبیعی (ایمنی ذاتی)
- سیستم کمپلمان (التهاب ، سیتولیز ، ایمونواد هرنس)
- مکانیسم دفاع اختصاصی بدن در مقابل عوامل عفونی و غیر عفونی
- ایمونوهماتولوژی ، گروه های خونی ، ناسازگاری خونی
- ژنتیک مندلی یا عمومی(سیستم توارث، توارث چند ژنی، گروههای خونی...)، مولکولی(ساختمان مولکولی ژن عامل وراثت،...) و ژنتیک پزشکی (ناهنجاریهای کروموزومی..)
- ژنتیک رفتار و شخصیت
- ژنتیک و سرطان
- فارماکوژنتیک و پلی مورفیسم ها

- ایمونولوژی بیماری های عفونی ، مصون سازی (واکسن ها و واکسیناسیون)
- ژنتیک بیماریهای خون

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

- ژنتیک بیماریهای خون
  - ایمونولوژی مادر ونوزاد
  - نارسائی های سیستم ایمنی (مادرزادی و اکتسابی)
- ایمونوپاتولوژی و اختلالات ایمنی مورد نیاز پرستاران
  - افزایش حساسیت ها و انواع آن (I ، II ، III ، IV)
  - اتو ایمنی

ب : عملی(۱۷ ساعت)

با استفاده از اسلاید و نمایش تعدادی از آزمایش های تشخیصی در ۳ جلسه دو ساعته به شرح زیر درآزمایشگاه به دانشجویان نشان داده خواهد شد:

- تعیین گروه های خونی
- تست سازگاری خونی (Cross match)
- تست های کومبس مستقیم و غیر مستقیم و کاربرد آنها
- تست ASO و BHCG (تست خون حاملگی)
- فیلم های آموزشی در خصوص چگونگی روش نمونه گیری برای تشخیص های قبل از تولد و انجام روش های تشخیصی مولکولی

منابع اصلی درس:

۱. محمد،وجگانی.۱۳۸۹.ایمنولوژی.چاپ نهم.انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران.

۲. مبانی ایمنولوژی رضا فرید حسینی و همکاران-۱۳۹۲

3. Parslow, T.G., Stites, D.P., Terr,A.I., and Imboden, J.B., Medical Immunolgy, (last ed.).
4. Rosen, F.S., Geha,R.,Case Studies in Immynology. (last ed.).
5. Parslow Tg., Stites DP.,Terr A.I., Imboden, J.B. Medical Immunology, 12th ed , 2009.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در کلاس درس (شامل حضور فیزیکی ، شرکت در بحث ها ، پاسخ به سولات کوتاه)
- گرد آوری و ارائه مطالب مرتبط با موضوعات تدریس شده توسط دانشجو
- آزمون پایان ترم با طرح سوال های چند گزینه ای

نام درس: بیوشیمی **کد درس ۰۴**

پیش نیاز یا همزمان: ------

تعداد واحد: ۱/۵ (۱ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:آشنایی دانشجوی پرستاری با واکنش های بیوشیمیایی دستگاه های بدن انسان ، و کسب مهارت در نحوه به کارگیری اصول این علم در تشخیص اختلالات فیزیولوژیک بدن انسان و در نتیجه کمک به بر قراری مجدد تعادل در وضعیت بیوشیمیایی دستگاه های بدن.

شرح درس : در این درس ساختمان و خواص ترکیبات حیاتی بدن و واکنش های بیوشیمیائی اندام های بدن انسان و مکانیزم های تنظیم کننده آن ها معرفی می شوند. بدین ترتیب دانشجویان، در حد خود توانایی تفسیر نتایج آزمایش های بیوشیمی را به دست خواهند آورد.

رئوس مطالب

الف : نظری (۱۷ ساعت)

- سلول و ارگانل های داخل سلولی
- تعادل اسید و باز، و آب و الکترولیت
- هضم و جذب مواد غذایی
- مکانیسم تولید انرژی
  - ساختمان و متابولیسم مواد قندی
  - ساختمان شیمیائی ، بیوشیمیائی و متابولیسم اسیدهای آمینه و پروتئین ها
  - ساختمان شیمیائی، بیوشیمیایی و متابولیسم چربی ها
  - ویتامین ها، آنزیم ها و کوآنزیم ها و نقش آنها در واکنش های بدن
  - نوکلئیدها و اسیدهای نوکلئیک
  - - بیوشیمی دوران بارداری و قاعدگی
  - - بیوشیمی دوران پیری

ب : عملی (۱۷ ساعت)

اندازه گیری پارامترهای بیوشیمیایی در زمان بیماری هایی نظیر دیابت، قلبی- عروقی، کلیوی، کبدی، انواع اختلال در تعادل اسید و باز با آزمایشات ساده بیوشیمیایی.

منابع اصلی درس:

۱. زمانی ، مرتضی ،. احسانی ، عبدالوهاب . (۱۳۷۹ یا چاپ جدید) . بیوشیمی برای پرستار . تهران : چهر.
۲. دانیال زاده ، آلبرت،. زارعیان ، خلیل، (۱۳۶۹یا چاپ جدید) . اصول بیوشیمی ، تهران : مرکز نشر دانشگاهی.
۳. بیوشیمی هارپر، ترجمه دکتر جواد محمدنژاد
۴. بیوشیمی برای پرستاران تالیف دکتر جواد محمد نژاد و دکتر پروین پاسالار
۵. جدید ترین منابع ، با توجه به نظر استاد مربوطه

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوالات)
- آزمون پایان ترم
- نتایج آزمایش های عملی در هر جلسه و امتحان عملی پایان ترم

نام درس: میکروب شناسی **کد درس ۰۵**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱/۵ (۱ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس : آشنایی دانشجوی پرستاری با طرز زندگی و تکثیر موجودات زنده (باکتری ها ، قارچ ها و....)و ویروس های بیماریزا و غیر بیماریزا . چگونگی از بین بردن انواع میکرب ها در شرایط گوناگون ، به منظور رعایت اصول پیشگیری وجلوگیری از انتقال عفونتهای میکربی از بیماران بستری به پرستاران و بالعکس در موقعیت های مختلف کاری .

شرح درس: در این درس دانشجو با میکروارگانیسم های مختلف ایجاد کننده عفونت های انسانی آشنا می شود و با برخورداری از دانش لازم در زمینه پیشگیری و نحوه مقابله با آن ها ، از بروز عفونت در محیط های کاری خود جلوگیری خواهد کرد .

رئوس مطالب: نظری (۱۷ ساعت)

الف-کلیات:

- طبقه بندی ، ساختمان ، فیزیولوژی ، متابولیسم و ژنتیک میکربها اعم از باکتری ، ویروس ، تک یاخته ، مخمر و قارچ و نقش باکتریها در سلامت و بیماری در انسان
- میکروفلورنرمال ،عفونت ، بیماری ، پاتوژنز و ایمنی شناسی
- آشنایی با روشهای فیزیکی و شیمیایی (سالم سازی تجهیزات پزشکی شامل : استریلیزاسیون و گندزدایی).
- ویروس شناسی: ویروس های بیاری زا و طبقه بندی آنها
- باکتری شناسی : باکتریهای بیماری زا شایع و طبقه بندی آنها
- بیماریزایی آنتروباکتریاسیه ، ویبریو ، کمپیلوباکتر ، هلیکوباکتر
- ایمونولوژی (انواع مصونیت ها ، آنتی ژن ،.... در ارتباط با ایجاد ایمنی بدن در مقابل میکربها)

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- آشنایی با روشهای استریلیزاسیون و ضدعفونی
- نمونه برداری از بالین بیمار و آشنایی با مواد و روش های کشت میکربها
- کشت ، رنگ آمیزی و تشخیص باکتری های مهم بیماریزا
- کشت و مشاهده کوکسی گرم مثبت (اعم از استافیلوکک ، استرپتوکک ،آنتروکک و...)
- کشت و مشاهده باسیل گرم منفی (اعم از کلی باسیل ، کلبسیلا و پروتئوس و...)
- مشاهده میکروسکپی باکتریها (اعم از باسیل سل ، شاربن ، دیفتری ، نایسریا ، هموفیلوس ، ویبریو، ترپونما)

منابع اصلی درس: :

۱-میکروب شناسی جاوتز

۲- میکروب شناسی مورای

۳- سایر منابع مورد نظر

شیوه ارزیابی دانشجو: :

حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوال ها)

آزمون میان ترم و آزمون پایانی با طرح سوال های چند گزینه ای ، کوتاه پاسخ و....

نام درس: انگل شناسی **کد درس ۰۶**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس :آشنایی با مورفولوژی ، سیر تکاملی ، بیماری زائی ، تشخیص ، درمان ، کنترل و پیشگیری از بیماریهای ، تک یاخته ها و قارچ های بیماری زای انسان در ایران

شرح درس: در این درس با معرفی انگل ها و قارچ های بیماری زای انسانی وراه های انتقال آن ها ، دانشجو در زمینه پیشگیری و نحوه مقابله با آنها دانش لازم را جهت کنترل بیماری های انگلی و قارچی در سیستم های بهداشتی درمانی به دست خواهد آورد.

رئوس مطالب: (نظری ۱۷ ساعت – عملی ۱۷ ساعت

مبحث تک یاخته شناسی

- کلیات تک یاخته شناسی و طبقه بندی آنها.
- تک یاخته های شایع و مهم : آمیب هیستولیتیکا ، آمیب کلی ، ژیاردیالامبلیا، تریکوموناس واژینالیس، بالانتیدیم کلی، بیماری های ایجاد شده توسط هر تک یاخته، راههای انتقال ، پیشگیری ، مراقبت های پرستاری مرتبط.
- تک یاخته های خونی شایع و مهم: مالاریا وعوامل ایجاد آن: پلاسمودیوم ویواکس، پلاسمودیوم فالسیپارم، پلاسمودیوم مالاریه، پلاسمودیوم اوال، چرخه زندگی، انتقال ، تشخیص ، پیشگیری، مبارزه، مراقبت های پرستاری مرتبط.
- تک یاخته های خونی ، نسجی: بیماری لیشمانیوز و عوامل آن: لیشمانیا تروپیکا، لیشمانیا ماژور ، لیشمانیا اینفانتوم ، لیشمانیا برزیلینسیس، لیشمانیا دونوانی، انتقال ، تشخیص، پیشگیری ، مبارزه.
- کوکسیدیای توکسوپلاسما گوندی: بیماری ، راههای انتقال ، پیشگیری ، مبارزه، مراقبت های پرستاری مرتبط .

مبحث قارچ شناسی:

- کلیات قارچ شناسی : تعریف قارچها- ساختمان قارچها- تغذیه و تولید مثل – بیماریزائی قارچها- انواع بیماری های قارچی- قارچهای ساپروفیت شایع.
- بیماریهای قارچی سطحی: تینه آورسیکالر – اوتومایکوزیس.
- بیماریهای قارچی جلدی: کچلی ها.
- بیماریهای قارچی زیر جلدی: مایستوما – اسپوروتریکوزیس – کروموبلاستومایکوزیس.
- بیماریهای قارچی احشائی: کاندیدیازیس- آسپرژیلوزیس- موکورمایکوزیس- کریپتوکوکوزیس.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مبحث کرم شناسی :

هدف کلی درس: آشنایی با کرم های بیماریزای انسان

رئوس مطالب:

- کلیات و طبقه بندی کرم ها (ترماتدها- سستدها- نماتدها)
- در مورد هریک از کرم های زیر جنبه های ذیل تدریس خواهد شد:
- مرفولوژی –سیر تکاملی- بیماریزایی-تشخیص- انتشار آلودگی دردنیا و در ایران- کنترل و پیشگیری- درمان.
- ترماتدها شامل: فاسیولا هپاتیکا و فاسیولا ژیگانتیکا – دیکروسلیوم – هتروفیس- شیستوزوما هماتوبیوم.
- سستدها شامل: تنیا ساژیناتا – مختصری در مورد سیستی سرکوزیس- اکینوکوکوس گرانولوزوس و مولتی لوکولاریس- هیمنولپیس نانا .
- نماتدها شامل: آسکاریس – اکسیور- تریکوسفال-کرم های قلابدار (آنکی لوستوم دئودنال – نکاتور امریکانوس) – تریکوسترونژیلوس – استرونژیلوئیدس . اشاره ای در مورد لاروهای مهاجر احشایی و پیوک.

منابع اصلی درس:

۱. تک یاخته شناسی پزشکی- انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران.
۲. زینی، فریده- قارچ شناسی جامع پزشکی- انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران.
۳. مارکل، ادوارد کی، دگ،ماریتا (۱۳۶۶ یا چاپ جدید) .انگل شناسی پزشکی تهران.
۴. کتاب دکتر اسماعیل صائبی، بیماری های انگلی در ایران، جلد دوم بیماری های کرمی (چاپ جدید)
5. Markell & Voge's Medical Parasitology, Last edition.
6. Brown, H. W., &Neva, F. A., Basic clinical parasitilogy. (last ed.).
7. Muller, R., & Baker,J.R., Medical Parasitolgoy.

توضیح: باتوجه به نمایش اسلاید و تصاویر انگلها و قارچهای بیماریزا کلاس عملی همزمان با کلاس نظری برگزار می گردد.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور فعال در کلاس درس
- آزمون پایان نیمسال
- آزمون عملی

نام درس: آمار حیاتی مقدماتی **کد درس۰۷**

پیش نیاز یا همزمان: ------

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجوی با آمار ، اهمیت و کاربرد آن در علوم پزشکی و بهداشتی و روش های جمع آوری و طبقه بندی داده ها و نمایش آنها با استفاده از جداول و نمودارهای مناسب و کسب توانایی در برآورد حجم نمونه ، مقایسه شاخص های بهداشتی جوامع و به کارگیری توزیع های عمومی احتمال در مسایل پزشکی و بهداشتی.

شرح درس: در این درس از دانشجویان خواسته می شود یک سری داده های خام را دسته بندی و به صورت جداول و نمودارهای آماری نمایش دهند و نتایج استخراج شده را با کمک شاخص های مرکزی و پراکندگی بیان نمایند.

رئوس مطالب الف : نظری (۹ ساعت)

- تعریف آمار و اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی
- انواع مشاهدات
- طبقه بندی و نمایش اطلاعات به صورت جدول و نمودار
- مفهوم ومحاسبه توزیع تجمعی و کاربرد آن در محاسبه صدک ها و چارک ها
- محاسبه شاخص های مرکزی شامل میانگین ، میانه و نما
- محاسبه شاخص های پراکندگی شامل طول دامنه تغییرات ، واریانس ، انحراف معیارها و ضریب تغییرات
- مفهوم احتمال، احتمال ضرب و حاصل جمع ، توزیع دو جمله ای ، توزیع پوآسون ، توزیع نرمال و اهمیت توزیع نرمال در مشاهدات پزشکی
- محاسبه شاخص های مهم بهداشتی و بیان مفهوم امید به زندگی
- جامعه و نمونه ، مفهوم و اهمیت نمونه تصادفی ، روش های نمونه برداری مبتنی بر احتمال (ساده ، طبقه ای ،خوشه ای و سیستماتیک)
- توزیع نمونه ای میانگین و نسبت (قضیه حد مرکزی)

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- تمرین مباحث آموزش داده شده آماری به صورت عملی

منابع اصلی درس:

۱. کاظم محمد ، ملک افضلی ، حسین و نهاپتیان ، وارتکس. روش های آماری و شاخص های بهداشتی ، جلد اول ، چاپ هفتم تهران

۲. روزنر، برنارد.(۱۳۷۳). اصول آمار زیستی . ترجمه حمید حقانی ، روح انگیز جمشیدی . تهران : گواهان.

3. Burns, N.,&Grove, S .,Understanding Nursing Research.(last ed.)Philadelphia: W.B.Saunders.
4. Polit,D., Hungeler, B.,Beck, C.,Essentials of Nursing Research:Methods, Appraisal, and Utilization. (last ed.). Philadelphia:Lippincott.

شیوه ارزیابی دانشجو: :

آزمون میان ترم و پایان ترم و ارائه تمرینات عملی

نام درس: تحقیق در پرستاری **کد درس ۰۸**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با روش های متداول تحقیق در علوم پزشکی ونحوه استفاده از نتایج پژوهش های انجام شده به منظور آماده سازی جهت همکاری در فعالیت های پژوهشی.

شرح درس : در این درس با ارائه مطالب علمی در زمینه فرآیند پژوهش از دانشجویان خواسته می شود که از بین مشکلات مربوط به پرستاری ، یک مشکل را برگزیده و با انتخاب روش تحقیق مناسب به صورت گروهی یک طرح پژوهشی ارائه دهند . همچنین براهمیت و چگونگی رعایت نکات اخلاقی و به کار گیری نتایج تحقیقات در حیطه های مختلف پرستاری و همکاری در انتشار نتایج تحقیقات تاکید می شود.

رئوس مطالب: الف : نظری (۱۷ ساعت)

- روش علمی پژوهش و مراحل آن
- موضوع پژوهش
- اهداف ، فرضیه ، سوال های پژوهش
- متغییرهای پژوهش
- انواع پژوهش
- جامعه ، نمونه و محیط پژوهش
- روشهای جمع آوری داده ها
- اصول اخلاقی در پژوهش
- به کارگیری نتایج تحقیقات در عمل
- انتشار نتایج تحقیقات

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- بکارگیری فرآیند پژوهش در تدوین طرح پژوهش گروهی
- تمرین مباحث آموزش داده شده به صورت عملی

منابع اصلی درس: :

1. Burns, N.,&Grove, S .,Understanding Nursing Research.(last ed.)Philadelphia: W.B.Saunders.
2. Polit,D., Hungeler, B.,Beck,C ., Essentials of Nursing Research:Methods, Appraisal, and Utilization. (last ed.). Philadelphia:Lippincott.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ارائه طرح تحقیقاتی گروهی
- آزمون میان ترم و پایان ترم و ارائه تمرینات عملی

نام درس: فناوری اطلاعات در پرستاری **کد درس:** ۰۹

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری – عملی (۰/۵ واحدنظری – ۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس: در پایان این درس دانشجویان قادر خواهند بود:

- مشخصات کتابخانه های پزشکی و نحوه استفاده از منبع ، کتاب ، نشریات ، پایان نامه ها (به شکل چاپی یا الکترونیکی) ، مراجع پرستاری در اشکال گوناگون ، روش های بازیابی و جستجودر بانک های اطلاعاتی پرستار ی و تزاروس (Thesaurus) را شناخته و توضیح دهند.
- نظام (NLM: National Library of Medicine) در کتابخانه ، نشریات پرستاری مامایی را بیان کنند.
- روش استفاده از ابزارهای اطلاع رسانی پرستاری معرفی شده (نمایه نامه های پرستاری ، مدلاین ، سینال (CINAHL) و فهرستگان را توضیح دهند (اشکال چاپی و الکترونیک را بیان کنند).
- مهارت جستجو در منابع اطلاعاتی دستی ورایانه ای پرستاری را عملا اجرا نمایند.
- مفاهیم مربوط به اطلاع رسانی پرستاری را تعریف کنند.
- کاربرد کامپیوتر در دسترسی به منابع پرستاری را شرح دهند.
- گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- سیستم اطلا عات کامپیوتری پرستاری را مورد بررسی و نقد قرار دهند.

شرح درس : در این کارگاه دانشجویان با ویژگیهای کتابخانه های پزشکی و انواع رده بندی منابع و روش استفاده از کتابخانه های پزشکی ، ابزارهای اطلاع رسانی و پایگاه ها و بانک های اطلاعاتی پرستاری و مامایی به شکل دستی و رایانه ای، گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر آشنا شده و تمرین خواهند کرد.

نحوه تدریس : تدریس به صورت تئوری و عملی و بحث گروهی خواهد بود . از دانشجویان انتظار می رود که با مطالعه قبلی و انجام تکالیف در کلاس حاضر شده ودر بحث ها و تمرینات گروهی مشارکت فعال داشته باشند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری – ۱۷ ساعت عملی)

- کتابخانه های پزشکی و انواع رده بندی منابع ، روش استفاده از کتابخانه های پزشکی
- مراجع مناسب رشته ، تزاروس و نظام NLM در کتابخانه
- سیستم عامل ویندوز و تجهیزات سخت افزاری . نرم افزاری مورد نیاز وکار با کامپیوتر ، معرفی موتورهای کاوش و پایگاه های اطلاعاتی پرستاری و مامایی، روش های جستجو در منابع و پایگاه های اطلاعاتی واینترنت
- نمایه نامه های پرستاری ، مدلاین ، سینال وروش استفاده از آنها
- نرم افزارهای کاربردی (Word و Internet)
- مفاهیم مربوط به اطلاع رسانی پرستاری ، کاربرد کامپیوتر در پرستاری
- ثبت اطلاعات بیمار – گزاریش نویسی
- آموزش از طریق کامپیوتر
- نقد یک پایگاه اطلاعاتی
- نقد مدیریت نظام اطلاعات یک بیمارستان داخل کشور

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

منابع اصلی درس:

۱. یزدان فر ، سیمین .(۱۳۷۸) . شیوه بهره گیری از مراجع پزشکی . قزوین : دانشگاه علوم پزشکی قزوین.

۲. لانکاستر ، ویلفرد . (۱۳۷۹). نظام های بازیابی اطلاعات . ترجمه جعفر مهراد . شیراز : نشر نوید.

۳. مورتن ، لسلی . (۱۳۷۱) شیوه بهره گیری از کتابخانه های پزشکی . ترجمه زاهد بیگدلی . تهران دانشگاه علوم پزشکی ایران.

۴. جنتی ، ید اله . (۱۳۸۱). اینترنت برای پرستارو ماما . تهران : نشر سالم.

۵. محسنی ، حمید .(۱۳۷۰) دستنامه پست الکترونیک و جنبه های کاربردی آن . تهران : نشر کتابدار.

۶. درویش آ، فناوری اطلاعات در پرستاری، انتشارات فراگفت و توسعه قلم، ۱۳۹۰

7. International Nursing Index. The National Library of Medicine, Lippincott, New Yirk. (last ed.)
8. Cumulative Index to Nursing &Allied Health Literature.CINAHLL InformationSystem. (last ed.)
9. Computers in Nursing /Linda. Lippicncott,New York. (last ed.)
10. Hebda TL, Czar P. Handbook of Informatics for Nurses & Healthcare Professionals, Pearson Publishing. 4th ed, 2009
11. Kumar S, Snock H,. Telenursing, Springer Publishing, 1th ed, 2011.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تمرینات عملی (پنج مورد)
- تکلیف پایان ترم (دو مورد)

نام درس: تغذیه و تغذیه درمانی **کد درس** ۱۰

پیش نیاز یا همزمان: بیوشیمی

تعداد واحد: ۱/۵

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: گسترش دانش دانشجودر زمینه نقش تغذیه در تامین سلامت فرد در دوره های مختلف زندگی به منظور پیشگیری از بروز سوء تغذیه ، و ارتقاء دانش مربوط به مصرف مواد غذائی در زندگی روزمره و همچنین آشنا کردن دانشجوی پرستاری با انواع رژیم های غذائی در درمان بیماری ها ، و اهمیت آموزش به بیمار در مورد رعایت رژیم غذایی مرتبط

شرح درس: در این درس اصول تغذیه ، ترکیبات مواد غذایی ، نقش تغذیه در ارتقاء سطح سلامت و بررسی وضعیت تغذیه ای بزرگسالان و سالمندان، انواع رژیم های غذایی در بیماری های مختلف و بهداشت مواد غذایی مورد بحث قرار می گیرد.

رئوس مطالب : (۲۶ ساعت)

بخش اول

- تعریف واژه ها، اهمیت تغذیه در سلامت و مشکلات تغذیه ای شایع در ایران و جهان
- هضم، جذب، متابولیسم و نقش مواد مغذی
- نقش آداب ، سنن و سبک زندگی در تغذیه

بخش دوم

- شناخت غذا ، تنظیم برنامه غذایی
- آشنایی با رژیم های غذایی درمانی و انواع آنهای شامل:
  - کم کالری
  - پرکالری
  - پر پروتئین
  - کم چربی
  - کم نمک
  - مایع شفاف
  - نرم
- آشنایی با انواع رژیم های غذایی در بیماری های مختلف شامل:
  - اختلالات دستگاه ادراری
  - اختلالات گوارشی
  - قلب و عروق
  - کم خونی ها
  - سوختگی ها
  - دیابت
  - چاقی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

منابع اصلی درس:

۱. تامپسون ، سینتیا. (۱۳۷۹یا چاپ جدید). تغذیه : پیشگیری و درمان . ترجمه داریوش ، کوهی کمالی . چاپ اول.

۲. فاکس ، برایان آنتونی ، کامرون ، آلن چی (۱۳۷۶ یا چاپ جدید). دانش غذا ، تغذیه و سلامتی ، ترجمه داریوش کوهی کمالی، تهران : فارابی.

3. Dudak, S., Nutrition Essentials for Nursing Practice,(last ed.). Philadelphia: Lippincott.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های مرحله ای و نیمسال
- آزمون پایانی

نام درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری های شایع در ایران **کد درس ۱۱**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف از ارائه این درس انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری ، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری ها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه گیرشناسی بیماری های شایع کشور می باشد.

شرح درس: این درس به منظور آشنا کردن دانشجوی پرستاری با اصول همه گیرشناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات بهداشتی جامعه می باشد. بدین منظور مفاهیمی چون سلامت و بیماری ، پیشگیری و سطوح آن ، غربالگری ،تغییرات شدت بیماری و مراحل سیر بیماری، مدل های اپیدمیولوژیک برخورد با بیماری ها و شاخص های بهداشتی ، مروری بر انواع مطالعات اپیدمیولوژیک مورد بحث قرار می گیرند. سپس بر اساس این مفاهیم به بررسی اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع و بیماری های غیر واگیر و بیماری های مشترک بین انسان و حیوان پرداخته می شود.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری)

- تعریف و تاریخچه
- مفاهیم اپیدمیولوژی
- مفهوم سلامت و بیماری ، سیر طبیعی بیماری ها ، پیشگیری و سطوح آن
- تغییرات شدت بیماری ، زنجیره عفونت وتغییرات تظاهرات عفونت (فرآیند عفونت ، منابع عفونت ، روش های انتقال، الگوی ایجاد بیماری ، اقدامات کنترل وپیشگیری)
- مدل های اپیدمیولوژیک (مدل چند علیتی) و کاربرد آن در کنترل وپیشگیری بیماری ها (عامل بیماریزا ، میزبان ، محیط)
- شاخص ها ومیزان های بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی
- منابع اطلاعاتی در بهداشت اجتماعی
- جنبه های اپیدمیولوژی بهداشت ، حرکات جمعیت و شاخص های جمعیتی
- روش های مطالعات اپیدمیولوژی : (اپیدمیولوژی توصیفی (شخص – مکان – زمان) تحلیلی (مطالعات تجربی و مطالعات مشاهده ای) مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر
- غربالگری ونقش آن در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم
- انواع اپیدمی ها و جنبه های انتقال بیماری
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع (سل ، بروسلوز، مالاریا)
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های منتقله از راه جنسی
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های غیر واگیر مزمن (سرطان ها ، قلبی و عروقی ، تب رماتیسمی ، هپاتیت).
- حوادث و سوانح

- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های مشترک انسان و حیوان (تب کریمه و کنگو، بروسلوز، هاری ، لیشمانیوز)
- مشارکت در بحث های گروهی کلاس

منابع اصلی درس:

1. Farmer, R., & Miller, D., Lecture notes on Epidemiology and Community Medicine. (last ed.). Oxford: Blackwell.
2. Stanhope, M., & Lancaster, J., Community and public Health Nursing,(laqst ed). St. Louis: Mosby.
3. Logan, B.B., & Daw Kins. C.E. ,Family Center Nursing in the Community.(last ed.).

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم
- نمره پروژه تحقیقاتی

نام درس: روانشناسی فردی و اجتماعی **کد درس۱۲**

پیش نیاز یا همزمان: -----

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با مفاهیم اصلی روانشناسی با تاکید بر رفتار های فردی و گروهی و ارتباطات اجتماعی

شرح درس: در این درس تعریف و انواع روانشناسی، هوش، تفاوت های فردی، یادگیری، حافظه، تفکر، شخصیت، انگیزش و هیجان، تعارض و ناکامی و سازگاری ، احساس و ادراک مورد بحث قرار می گیرد. به علاوه به تفضیل در مورد فرهنگ (فرهنگ و شخصیت)، رفتار، کیفیت رفتار، و رفتارها و ارتباطات اجتماعی، گروه های اجتماعی (ساختار و عملکرد خانواده و ...) ، عشق ، دوست داشتن و ..... می پردازد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- معرفی درس و تاریخچه ، تعریف . انواع روانشناسی
- مفاهیم و مکاتب روانشناسی
- تفاوت های فردی
- پایه های عصبی – زیستی رفتار
- احساس و ادراک
- هوش ، شخصیت
- یادگیری ، حافظه ، تفکر
- انگیزش ، هیجان و نیازها
- تعارض ، ناکامی و سازگاری
- عشق و دوست داشتن
- رفتار ، نگرش و فرهنگ
- خود آگاهی
- ارتباطات بین فردی ، گروهی و اجتماعی
- ساختار عملکرد خانواده و افزایش جمعیت
- پرخاشگری – رفتارهای اجتماعی بدون پرخاشگری
- ناهنجاری های اجتماعی

منابع اصلی درس:

۱. گنجی ، حمزه (۱۳۸۰) . روانشناسی عمومی . تهران : رشد.

۲. کریمی ، یوسف . (۱۳۷۵یا چاپ جدید).روانشناسی اجتماعی . ویرایش دوم . تهران : ارسباران .

۳. آتکینسون ، ریتال ال .، هیلگارد، ارنست روپیکوت .(۱۳۷۸یا چاپ جدید) . زمینه روانشناسی هیلگارد، ترجمه محمد تقی براهنی ، تهران : رشد . ویرایش دوم .

۴. آردنسون ، الیوت .(۱۳۷۳ یا چاپ جدید) . روانشناسی اجتماعی . ترجمه حسین شکرکن . تهران : رشد، چاپ ۸.

۵. دواچی ، اقدس و دیگران (۱۳۸۱). روانشناسی اجتماعی برای پرستاران و ... ، تهران : نشر شهرآب
۶. نصیری ، محمود . (۱۳۸۰ یا چاپ جدید) . روانشناسی اجتماعی برای پرستار ، تهران : بشری
۷. بردشاو، جان . (۱۳۸۱). آفرینش عشق ، ترجمه نیره ایجادی ، جواد شافعی مقدم . تهران : پیکان.
8. Myers, D., Social Psychology. (last ed.).Newyork:Mc Crawhill.
9. Robert, L.S., &Homer, J.J., Experimental Psychology.(last ed.).
10. Smith, E., & Mackie, D., Social Psychology , (last ed.) Philiadelphia press.
11. Reece, B. and Brandt, R Effective human relations in organization.Houghton Mifflin company, New Jersey.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- شرکت فعال در بحث های کلاس
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

نام درس: داروشناسی (فارماکولوژی) **کد درس۱۳**

پیش نیاز یا همزمان: بیوشیمی ، تشریح ، فیزیولوژی ، انگل شناسی و میکروب شناسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی این درس: آشنایی با خانواده های مختلف دارویی ، اثرات فارماکولوژیک آنها ، مکانیسم اثر داروها ، عوارض جانبی داروها ، موارد مصرف بالینی داروها به منظور کسب مهارتها در به کاربردن داروها (با مقیاس ومقدار ، راه تجویز و زمان صحیح تجویز دارو) می باشد. همچنین شناخت و یادگیری دقیق " توجهات خاص پرستاری در مورد هر خانواده دارویی ، وکسب توانائی و بکارگیری تدابیر لازم جهت حفاظت از بیمار در برابر عوارض احتمالی داروهای ویژه مد نظر قرار می گیرد.

شرح درس: در این درس کلیات و مفاهیم فارماکولوژی شامل فارماکودینامیک، فارماکوکنیتیک، اشکال مختلف داروئی و نحوه اثر آنها معرفی و مورد بحث قرار می گیرد. در هر یک از دسته های دارویی ضمن معرفی یک تا چند داروی مهم به نحوه عمل ، موارد مصرف بالینی، عوارض جانبی و تداخلات بینداروهای آن دسته با دسته های دیگر پرداخته می شود . به علاوه توجهات خاص پرستاری در دادن داروها و آموزش به بیمار و چگونگی به کارگیری تدابیر لازم پرستاری جهت مقابله با عوارض احتمالی داروهای خاص توضیح داده می شود.

رئوس مطالب : نظری : (۳۴ ساعت)

- کلیات فارماکولوژی
- فارماکودینامیک
- فارماکوکینتیک
- اشکال دارویی و نحوه اثر آن ها
- کلیات سیستم اعصاب خودمختار
- داروهای پاراسمپاتومیمتیک و پاراسمپاتولیتیک
- داروهای مقلد سمپاتیک و سمپاتولیتیک
- داروهای سمپاتولیتیک
- داروهای بی حس کننده موضعی و شل کننده های عضلانی
- داروهای ضد فشار خون
- داروهای موثر در درمان آنژین صدری و آریتمی قلبی
- داروهای موثر در درمان نارسایی احتقانی قلب
- داروهای موثر براختلالات سیستم تنفسی
- داروهای موثر در درمان کم خونی
- داروهای پائین آورنده چربی خون
- داروهای ضد انعقاد خون
- داروهای ضد انگلی

- اتوکوئیدهاوآنتاگونیست های اوتاکوییدی
- کورتیکواستروئیدها
- هورمونهای هیپوتالاموس وهیپوفیز
- گونا دوتروپین ها و هورمون های جنسی
- آنتی بیوتیک های بتالاکتام و ماکرولیدها
- تتراسیکلین ، کلرامفنیکل و آمینو گلیکوزیدها
- سولفونامیدها و آنتی سپتیک ها
- داروهای ضد سل ، جذام و ضد قارچ
- داروهای ضد ویروس
- داروهای ضد سرطان
- انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی و تزریقی
- داروهای مورد استفاده در اختلالات گوارشی
- داروهای موثر بر غده تیروئید و متابولیسم استخوان
- بیهوش کننده های عمومی
- داروهای ضد سایکوز
- داروهای ضد افسردگی ، ضد اضطراب و خواب آور
- دارو های ضدصرع و پارکینسون
- داروهای ضددرد ، مخدرها
- داروهای ضددرد غیر مخدر
- معرفی داروهای گیاهی و طب سنتی

منابع اصلی درس:

1. Freeman Clark , J.,Queener, S., Karb , V. , Pharmacologic Basis of Nursing Practice. (last ed.) .St. Louis :Mosby.
2. Katzung, B.G., et al. ,Basic and Clinical Pharmacology. (last ed.).
3. Finkel ,R. Clark,M. Cubeddu, L,X. Lippincotts Illustrated Reviews : Pharmacology.(last ed.)

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های کوتاه
- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس: زبان تخصصی **کد درس۱۴**

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز یا همزمان: زبان انگلیسی عمومی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با متون منابع علمی و واژه های رایج در رشته پرستاری وکسب توانایی درک مفاهیم ، به منظور بهره گیری از کتب و مجلات علمی پژوهشی پرستاری و ارتقاء سطح دانش حرفه ای.

شرح درس: در این درس متونی به زبان انگلیسی در ارتباط با پرستاری در اختیار دانشجویان قرار می گیرد تا آن ها بتوانند تمرینات واژگانی انجام داده و کاربرد واژه ها را در جملات مشخص نمایند . به علاوه شناسائی انواع پاراگراف و تنظیم پاراگراف ها به منظور درک مفهوم اصلی مطرح شده در هر پاراگراف آموزش داده می شود. ترجمه متون پرستاری به فارسی و شناسائی واژگانی و معادل یابی آن ها به فارسی نیز در این درس گنجانده شده است.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- معرفی اختصارات پزشکی و پرستاری متداول ، پسوندها وپیشوندهای مصطلح در پزشکی
- آموزش نحوه استفاده صحیح از فرهنگ لغات
- آموزش نحوه خواندن متون علمی مربوط به پرستاری با سرعتی مناسب و همراه با درک مفاهیم
- آموزش اصول ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی پرستاری
- آموزش خلاصه کردن فهرست گونه مطالب

منابع اصلی درس:

۱. کیهانی ، علیرضا ،. برکت ، فخرالسادات ،. اکبری ، زهرا ،. ترابی گودرزی ، رضا .(۱۳۸۰) .انگلیسی برای دانشجویان رشته پرستاری . چاپ اول . انتشارات سمت.

۲. مجلات مربوط به پرستاری

3. Birmingham, J.J. ,Medical terminology. A Self Learning Text: (last ed.).

شیوه ارزیابی دانشجو:

- شرکت فعال در بحث های کلاس و ارائه تکالیف مورد نظر
- آزمون های کوتاه
- آزمون های پایان ترم
- نوشتن و ارائه یک مقاله مروری

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس: فرایند آموزش بیمار (Patient education) **کد درس ۱۵**

پیش نیاز یا همزمان: -------

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با نظریه ها ، مراحل و انواع روش های فراگیری ، تدوین و تنظیم فلسفه ، اهداف کلی و جزئی بر اساس برنامه های آموزش ، کاربرد روش های نوین و روش تعلیم وتعلم در امور آموزشی و ارزشیابی فعالیت های آموزش پرستاری ، آشنائی دانشجو با وسایل و مواد سمعی و بصری ، قواعد و محدویت ها و کاربرد آموزشی هریک از آن ها

شرح درس: یکی از نقش های پرثمر و نتیجه بخش پرستاری در پیشگیری از بیماریها، تسریع بهبودی و پیشگیری از عوارض ناشی از بیماری و درمان ، آموزش به مددجو است که این رسالت با شناخت نیازهای و توانائی ها جسمی ، روانی و اجتماعی مددجو و با استفاده مناسب از امکانات و تجهیزات آموزشی میسر خواهد بود. لذا ضروری است پرستاران از اصول و فنون آموزش اطلاع کافی داشته باشند تا بتوانند به طور صحیح و مطلوب این مسئولیت خود را به انجام رسانند.

رئوس مطالب

الف : نظری (۹ ساعت)

مفاهیم آموزش و یادگیری

- تعریف آموزش
- تعریف یادگیری
- تفاوت بین آموزش و یادگیری
- ماهیت یادگیری (فراگرفتن ، نگهداری ، یادآوری ، باز شناسی)
- ملاک های یادگیری (مقدار ، وقت ، دقت ، صحت)
- انواع یادگیری (علامتی ، محرک – پاسخی ، معنی دار ، طوطی وار و ...)
- قوانین یادگیری (آمادگی ، اثر)
- موانع یادگیری (کسل کنندگی ، پیچیدگی)
- اصول یادگیری (توجه به نیازهای یادگیرنده)

طراحی آموزش

- اهداف (کلی ، رفتاری)
- شرایط آموزش (محیط ، فرد آموزش دهنده)
- منابع (پمفلت ، کتابچه آموزشی ، کتاب ، پوستر)

تعیین نیازهای آموزشی مددجویان

- بررسی وشناخت مددجویان از نظر جسمی ، روانی و اجتماعی
- تشخیص نیازهای آموزشی مددجویان

نقش ارتباط در آموزش

روش های آموزش (گفتگو ، بحث گروهی ، شبیه سازی ، ایفای نقش ، معرفی موردی ، نمایش)
نقش مواد و وسائل در امر آموزش (درک بهتر مفاهیم انتزاعی ، یادگیری راحت تر ، صرفه جویی در وقت)
مواد و رسانه های آموزشی (اسلاید ، فیلم آموزشی ، ویدئو ، اورهد و کتاب ، پمفلت)
ارزشیابی (تعریف ، انواع و علت انجام هریک از انواع ارزشیابی)

ب : عملی (۱۷ساعت)

- تدوین و طراحی برنامه آموزشی برای مددجو و ارائه آن به طریقه ایفای نقش ، یا بصورت پروژه عملی در کلاس

منابع اصلی درس:

۱. صابرین ، معصومه (۱۳۸۱) . چگونه طرح درس بنویسیم؟
۲. عبدالعلیان ، معصومه .(۱۳۸۲). روش های تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری و مامائی .
۳. مهاجر ایروانی ، تانیا (۱۳۸۰). اصول آموزش به بیمار . تهران : سالمی
4. Guilbert,J.J. , Educational Handbook of Health Personnel.Last ed. Geneva:WH.
5. Harris, S., Human Communications. (last ed.) . Manchester: Black Well.
6. Cooper, J.M. ,Classroom Teaching skill. (last ed.). Lexington: D.C. Health and Company.
7. Freeman,J., Quality Basic Education: The Development of Competence. last ed, Paris : Unesco.
8. Anderson, L.W., Increasing Teacher Effectiveness.paris: Unesco.
9. Smith, C.J, Effective Classroom Management .(last ed.).London:R outledge.
10. Ross, K.N ., Planning the Quality of Education:The Collectetion and use of Data for Informed Decision – Making . (last ed.) .Paris: Unesco.
11. Lefrancois, G.R.,Psychology for Teaching . (last ed.) .Bclmont: Wadsworth Publishing.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم
- انجام عملی آموزش به بیمار در حضور سایر دانشجویان و استاد مربوطه در بیمارستان و (بالین بیمار)

نام درس : اصول ومهارتهای پرستاری **کد درس ۱۶**

پیش نیاز یا همزمان: ---

تعداد واحد: ۴ (۲/۵ واحد نظری – ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری – عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجوی پرستاری با مفاهیم اساسی مرتبط با ارائه مراقبت به مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری و کسب توانایی های لازم به منظور اجرای روش های بالینی پرستاری قادر میشود ، با تکیه بر رعایت قوانین ، مقررات و اخلاق و ارتباطات حرفه ای و به کارگیری احکام اسلامی.

شرح درس: این درس به عنوان درسی پایه ارائه می گردد وهدف از آن آماده سازی دانشجوی پرستاری برای مراقبت از مددجویان مبتلا به مشکلات سلامتی است. در این درس دانشجوی پرستاری قادر می شود ضمن آشنائی با مفاهیم اساسی و کسب مهارت در مراقبت از مددجویان در بالین ، در راستای ارتقاء ، تامین و حفظ سلامت آن ها از تفکر خلاق در به کار گیری فرآیند پرستاری بهره جوید و همواره رعایت قوانین ، مقررات به اخلاق و ارتباطات حرفه ای و احکام اسلامی را مد نظر قرار دهد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۴۳ ساعت)

- تعریف حرفه پرستاری، تاریخچه پرستاری (به اختصار)
- مفهوم سلامت و تعریف آن، طیف سلامت و بیماری
- تعریف نیاز، نیازهای اساسی انسان
- نیاز به اکسیژن و اکسیژن رسانی
- نیاز به امنیت و تأمین امنیت مددجویان
- مفهوم تغذیه در مراقبت از مددجویان
- مفهوم تعادل مایعات و الکترولیت ها، دفع (مدفوع وادرار...)
- فرآیند پرستاری (و تاکید بر استفاده از تشخیص های پرستاری NANDA)
- مفهوم خواب و استراحت
- مفهوم نیاز به آسایش
- مفهوم نیازهای بهداشتی
- علایم حیاتی و ثبت آنها
- پیشگیری و کنترل عفونت
- مفهوم درد و تسکین درد
- مفهوم حرکت و بی حرکتی ، عوارض مربوط به بی حرکتی
- فرآیند التیام زخم
- مراقبت های قبل و بعد از عمل جراحی- کاربرد فرایند پرستاری
- پذیرش، انتقال و ترخیص ، برنامه ریزی ترخیص (Discharge Plcening)
- اصول گزارش نویسی و مستند سازی مبتنی بر فرآیند و تشخیص های پرستاری
- آموزش به مددجو / بیمارو خانواده

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

- دارو دادن و محاسبات دارویی
- کاربرد احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان
- کاربرد اخلاق ، قوانین و مقررات پرستاری در حین ارائه تدابیر پرستاری

ب: عملی (۵۱ ساعت)

در این بخش مهارت های پرستاری به تناسب سرفصل دروس نظری در واحد مهارت های بالینی (Skill Lab) توسط مدرسین به طور عملی تدریس می گردد و به دانشجویان فرصت تمرین و تکرار با استفاده از مدل های انسانی و یا مدل های آموزشی داده می شود.

رئوس مطالب این بخش عبارتند از :

- شستشوی دست به روش طبی و جراحی با هدف پیشگیری و کنترل عفونت
- مرتب کردن واحد مددجو در راستای رعایت بهداشت و نظافت محیط مددجو / بیمار
- تغییر وضعیت و جابجایی مددجو / بیمار به منظور پیشگیری از زخم بستر، تحریک گردش خون، فراهم ساختن آرامش و راحتی مددجو / بیمار
- مهارت های بهداشت فردی جسمی (حمام ، مراقبت از دهان و دندان) و روحی(کاهش اضطراب و ...)
- اصول و کنترل علایم حیاتی
- چگونگی ثبت گزارشات پرستاری مبتنی برکاربرد فرآیند و تشخیص های پرستاری
- پذیرش
- انتقال و ترخیص (برنامه ریزی ترخیص)
- کاربرد روشهای درمانی سرمایش وگرمایش
- کاربرد روش های خاص در برطرف کردن نیازهای تغذیه ای (لوله معده ، گاسترستومی)
- برطرف کردن نیازهای دفع در مددجو / بیمار از راه طبیعی و کیسه کلستومی
- بر طرف کردن نیازهای دفع ادراری در مددجو / بیمار از راه طبیعی و سند ادراری
- اصول استفاده از وسایل استریل:
- اصول بازکردن وسایل استریل
- پوشیدن دستکش وبیرون آوردن آن
- مراقبت از مددجوی / بیمار ایزوله
- نحوه تامین اکسیژن از طریق مختلف (سند ، ماسک)
- ساکشن دهان ، بینی و تراکیاستومی
- نحوه مراقبت از زخم (پانسمان ، کوتاه کردن درن و خارج کردن آن و کشیدن بخیه)
- نحوه انجام انواع بانداژ
- انواع روش های دارو درمانی (خوراکی ، پوستی ، شیاف ، قطره های چشمی ، بینی و گوشی ، تزریقات عضلانی ، وریدی ، زیر جلدی و داخل جلدی)
- انجام محاسبات دارویی
- مراقبت از جسد

لازم به ذکر است که در آموزش عملی مهارت های پرستاری با استفاده از روش شبیه سازی از دانشجو انتظار می رود که هدف از انجام مراقبت را بیان کرده و نحوه برقراری ارتباط با مددجو را نمایش دهد، به علاوه لازم است

محیط مددجو / بیمار و وسایل کار را فراهم کرده و بیمار را از نظر روانی و جسمانی جهت انجام روش های مراقبتی خاص آماده و در نهایت نتایج کار را گزارش و ثبت نماید.

منابع اصلی درس:

۱. موسوی، ملیحه السادات ، عالیخانی ، مریم .(۱۳۸۲). روش های پرستاری بالینی . تهران : شهرآب- آینده سازان (تجدید نظر چهارم).

۲. پوتر، پاتریشیا آن .،پری ، آن گریفین (۱۳۸۱). اصول و فنون پرستاری پوتر و پری .ترجمه اساتید دانشکده پرستاری ومامائی ایران . تهران : سالمی

3. Kozier,B.,Erb,G., Fundamentals of Nursing:Concepts.Process and Practic. last ed .New York : Prentice Hall.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری

- آزمون های دوره ای
- آزمون پایان ترم
- ارائه تکالیف مورد نظر

عملی

- مشاهده نحوه انجام روش های پرستاری توسط دانشجو در فرصت های تمرین و تکرار
- نمایش عملی روش ها در حضور مربی طی آزمون های دوره ای
- نمایش عملی روش ها در حضور مربی در مرحله آزمون پایانی (OSCE)

تذکر: روش تدریس عملی به صورت شبیه سازی ، ایفای نقش و نمایش صورت گیرد

نام درس : اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه‌ای **کد درس ۱۷**

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری – عملی

شرح درس: این درس مبانی نظری و مهارتهای لازم برای اقدامات اخلاقی درمراقبت‌های پرستاری و برقراری ارتباط حرفه‌ای را بر اساس ارزشهای انسانی فراهم می‌کند. در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان / بیماران و خانواده آنها آشنا شده و راههای توسعه اعمال اخلاقی در پرستاری را فرا می‌گیرند. در این درس علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق پرستاری، نظریه‌های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه‌های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه‌ای پرستاری تجزیه و تحلیل می‌شود. در این درس فراگیران به موضوعات اخلاقی در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم‌گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می‌کنند تا از این راه صلاحیتهای اخلاق حرفه‌ای در آنها تقویت شود.

اهداف:

فراگیران در پایان این درس قادر خواهند بود:

۱- جنبه‌های تاریخی و مبانی نظری اخلاق پرستاری را بیان کنند

۲- اصول اخلاق زیستی و کاربردهای آن در پرستاری را شرح دهند

۳- دیدگاههای اخلاقی در کار پرستاری را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند

۴- راههای تصمیم‌گیری اخلاقی با در نظر گرفتن روابط انسانی در رشته‌های مختلف علوم پزشکی، منطبق با اخلاق پرستاری را توضیح دهند

۵- در مباحث مربوط به تصمیم‌گیریهای اخلاقی در مراقبت از مددجویان مشارکت کنند

۶- راهکارهای توسعه عملکرد اخلاقی در پرستاری را شرح دهند

۷- نسبت به موضوعات اخلاقی حساسیت نشان دهند

۸- نسبت به حمایت از حقوق مددجویان / بیماران متعهد باشند

۹- رشد اخلاق حرفه‌ای خود و محیط کاری خود را مورد نقد قرار دهند

۱۰-کاربرد ارزشهای اخلاقی و کرامت انسانی را در محیطهای کاری خود مورد نقد قرار دهند

رئوس مطالب:

الف: نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

۱- تعریف اخلاق پرستاری و اهمیت آن

۲- معنویت و فلسفه اخلاق

۳- سلامت و معنویت

۴- کرامت انسان و ارزشهای اخلاقی اسلامی

۵- تاریخ اخلاق پرستاری و روابط انسانی

۶- اصول اخلاق زیستی (اتونومی، سود رسانی، عدم ضرر و زیان، عدالت)

۷- حساسیت اخلاقی در امر آموزش پرستاری (بالینی)

۸- مدلهای ارتباطی پزشک - پرستار- بیمار

۹- اصول تصمیم گیری بر اساس مبانی اخلاقی در تقابل با مشکلات حرفه ای پرستاری

۱۰-مفاهیم اخلاقی در قوانین پرستاری

۱۱-شناخت حقوق اساسی بشر و احترام به حقوق مددجو/ بیمار

۱۲-مسئولیت‌های حرفه‌ای پرستاران مبتنی بر موازین اخلاقی

۱۳-موضوعات اخلاقی در مراقبت پرستاری از گروههای آسیب پذیر

۱۴-کدهای اخلاقی و راهنماهای حرفه‌ای

۱۵-اخلاق حرفه ای در نظام سلامت

۱۶-معضلات اخلاقی و قانونی در پرستاری (سوء رفتار حرفه ای ،غفلت ، ....)

۱۷-بکارگیری اصول اخلاقی و رعایت ارزشهای انسانی و حرفه ای در جریان ارائه مراقبت های تخصصی به مددجو/ بیمار خاص و خانواده های آنها

ب: عملی نیم واحد (۱۷ ساعت)

- ارائه گزارش کتبی و شفاهی(کنفرانس)از چالش های اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای پرستاری در یکی از بخش های مراقبت پرستاری بالینی
- ارائه راهکارها مبتنی بر موازین و کد های اخلاقی

منابع اصلی درس: :

۱. قرآن کریم

۲. نهج الفصاحه

۳. نهج البلاغه

۴. رساله حقوق امام سجاد علیه السلام

۵. کلینی رازی، محمد ابن یعقوب .اصول کافی. تهران : دارالکتب الاسلامیه ؛۱۳۶۵.

۶. بحار الانوار

۷. مصباح یزدی ، محمد تقی . آموزش فلسفه.تهران: انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی ،۱۳۶۴.

۸. مصباح یزدی، محمد تقی. در جستجوی عرفان اسلامی. قم: انتشارات‌موسسه آموزشی وپژوهشی امام خمینی،۱۳۸۷.

۹. لاریجانی ، باقر . پزشک و ملاحظات اخلاقی ج۱و۲. انتشارات برای فردا . تهران . ۱۳۸۳.

۱۰. دماری ،بهزاد. سلامت معنوی . انتشارات طب و جامعه ، تهران: چاپ اول ، زمستان ۱۳۸۸.

۱۱. طبا طبائئ،محمد حسین. معنویت تشیع. قم: انتشارات تشیع، ۱۳۵۴.

۱۲. مطهری ، مرتضی. آزادی معنوی . تهران : انتشارات صدرا،۱۳۶۱.

۱۳. بوالهری ، جعفر .موضوعات و زمینه های پژوهش در موارد مشترک روانشناسی،روانپزشکی و مذهب . *اندیشه و رفتار*، سال سوم شماره ۱۰و ۹ ، ۱۳۷۶.

۱۴. اشرفی ، منصور . اخلاق پزشکی و سوء رفتار حرفه ای . دانشگاه علوم پزشکی ایران . تهران ۱۳۸۴ .

۱۵. جولایی، سودابه. دهقان نیری، ناهید . اخلاقیات در پرستاری . وزارت بهداشت . معاونت سلامت- دفتر امور پرستاری ۱۳۸۸.

16- B, Rich K. L , Nursing Ethics Across the curriculum and into practice, Boston: Jones and Bartlett Publishers.(last ed.)
17- Davis A. J, Tschudin V., Rave L. D. Essentials of teaching and learning in nursing, (last ed.)
18-Thompson I. E, Melia K. M, Boyd Kenneth M, Horsburgh D. Nursing ethics, Edinburgh: Churchill Livingstone, (last ed.)
19-Sachedina,A.,Islamic biomedical ethics .Principles and Application .Oxford University Press,2009, (last ed.)

شیوه ارزیابی دانشجو: :

- نظری: امتحانات کتبی دوره‌ای و پایانی
- عملی: ارزشیابی گزارشات کتبی و شفاهی ارائه شده

نام درس: پرستاری سلامت فرد و خانواده **کد درس:** ۱۸

تعداد واحد: ۱/۵

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: این درس تجارب یادگیری در زمینه بررسی، شناخت و تشخیص مسائل و مشکلات سلامت خانواده و روش های حل آن را فراهم می سازد.

شرح درس: اساس سلامت جامعه، توجه به سلامت خانواده به عنوان مهمترین نهاد اجتماعی است. این درس؛ به مفهوم خانواده و انواع آن، خانواده از دیدگاه اسلام، مراحل تکامل خانواده و وظایف خانواده در هر یک از این مراحل، ساختار، نقش، ارتباط و عملکرد خانواده ، بحران در خانواده و روش های تطابق با آن، سوء رفتار در خانواده و خانواده های آسیب پذیر با انجام بازدید از منزل و بکارگیری فرآیند پرستاری می پردازد.

رئوس مطالب:(۲۶ ساعت نظری)

- مفهوم خانواده، انواع آن
- خانواده از دیدگاه اسلام
- اصول بهداشت فردی و سلامت خانواده
- مراحل تکامل خانواده: وظایف خانواده و نیازهای سلامت در هر مرحله
- ساختار فعالیت های خانواده
- اصول باز دید منزل و به کارگیری فرایند پرستاری در بررسی وضعیت سلامت خانواده
- بحران در خانواده و روش هاس تطابق با آن
- سوء رفتار در خانواده (کودک آزاری... و سالمند آزاری)
- خانواده های اسیب پذیر: معلولیت، اعتیاد – طلاق...

منابع:

1. Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster, Public Health Nursing : Population-Centered Health Care in the Community, 8th Edition Elizabeth T. Anderson, Judith M. McFarlane.

   Community As Client: Application of the Nursing Process,' last ed
2. Joanna Rowe, Vivian Gedaly-Duff, Shirley May Harmon Hanson. Family Health Care Nursing: Theory, Practice, and Research, 4th Edition. Available: http://ners.unair.ac.id/materikuliah/ebooksclub.org__Family_Health_Care_Nursing__Theory__Practice__amp__Research__4th_Edition.pdf
3. Marilyn R Friedman, Vicky R. Bowden, Elaine Jones. Family Nursing: Research, Theory, and Practice (5th Edition)

٤. میمنت حسینی، کاملیا روحانی، صفیه حسین زاده. پرستاری بهداشت خانواده : مورد استفاده دانشجویان پرستاری و پیراپزشکی. انتشارات بشری، فروردین ۱۳۸۹

٥. مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- مشارکت در بحث گروهی
- تهیه و ارائه کارگروهی
- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

نام درس: پرستاری سلامت جامعه **کد درس ۱۹**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱/۵

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: انتقال دانش و اطلاعات لازم در زمینه سلامت جامعه و مبانی آن به داشجو تا با به کارگیری اصول خدمات بهداشتی اولیه بتواند در قالب فرایند پرستاری و مبتنی برشواهد تدابیر مناسب جهت حل مشکلات سلامت جامعه را ارائه نماید.

شرح درس: نظر به اینکه تامین سلامت جامعه در گرو خدمات سلامت توسط نیروی انسانی آموزش دیده است، در این درس؛ مفاهیم اصلی سلامت شامل: سلامت و طیف سلامت و بیماری ، پیشگیری از بیماریها، مراقبت های اولیه بهداستی، حفظ و ارتقاء سلامت، اقتصاد سلامت؛ نقش ها و فعالیت های پرستار سلامت جامعه و تیم سلامت، نظامهای ارائه دهنده خدمات سلامت، نیاز های بهداشتی جامعه، فرایند آموزش بهداشت، ایمن سازی و بهداشت مدارس گنجانده شده است.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

- تاریخچه پرستاری سلامت جامعه
- گستره کاری پرستار سلامت جامعه
- نقش ها و فعالیت های پرستار سلامت جامعه در تیم سلامت،
- سلامت و طیف سلامت و بیماری
- تعریف سطوح پیشگیری وراهبرد های مرتبط
- مراقبت های اولیه بهداستی
- نظریه و الگو های حفظ و ارتقاء سلامت
- پرستار و اقتصاد سلامت
- پویایی گروه
- کار با گروهای آسیب پذیر
- عوامل تعیین کننده های سلامت (زیستی، فرهنگی- اجتماعی و...)
- نظام های ارائه دهنده خدمات سلامت
- اصول نیاز سنجی بهداشتی جامعه
- ایمن سازی
- پرستاری بهداشت مدارس
- اهمیت نقش پرستار درحفظ و ارتقاء سلامت و رشد کودک (پیشگیری از عوارض زیستی فرهنگی و اجتماعی)

منابع اصلی درس:

1- Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster, Public Health Nursing : Population-Centered Health Care in the Community, 8th Edition

2- Elizabeth T. Anderson, Judith M. McFarlane. Community As Client: Application of the Nursing Process, last ed.

۳- مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط

شیوه ارزشیابی دانشجو

- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال
- تهیه و ارائه کار گروهی

نام درس: پرستاری و بهداشت محیط **کد درس:** ۲۰

پیش نیاز یا همزمان : -

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان پرستاری با عوامل محیطی تاثیر گذار بر سلامت و روش مواجهه با آن

شرح درس : زیر بنای یک جامعه سالم رعایت اصول بهداشت محیط و شناخت عوامل موثر بر آن است. این درس؛ به مفاهیم بهداشت محیط زیست و کار، اماکن عمومی و مسکن؛ بهداشت مواد غذایی، بهداشت مراکز بهداشتی - درمانی و سلامت در بلایای طبیعی و بحران ها می پردازد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- مفاهیم بهداشت محیط
- اکوسیستم و بحران محیط زیست
- آلودگی هوا و خاک
- آلودگی صوتی، نوری، پرتو ها
- اسیب های شیمیایی
- بهداشت آب و فاضلاب
- بهداشت اماکن عمومی و مسکن
- سلامت مواد غذایی
- بهداشت مراکز بهداشتی و درمانی و کنترل عفونت
- بهداشت حرفه ای
- ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان، بندپایان و حشرات)
- بلایای طبیعی و اقدامات در شرایط اضطراری (سیل و زلزله)

منابع اصلی درس:

1-Marcia Stanhope, Jeanette Lancaster, Public Health Nursing : Population-Centered Health Care in the Community, 8th Edition

2-Elizabeth T. Anderson, Judith M. McFarlane. Community As Client: Application of the Nursing Process, last Ed .

۳-مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط

شیوه ارزشیابی دانشجو:

مشارکت در بحث گروهی ، تهیه و ارائه کارگروهی، آزمون میان دوره ای و آزمون پایان نیمسال

نام درس : بررسی وضعیت سلامت **کد درس ۲۱**

پیش نیاز یا همزمان: فیزیولوژی

تعداد واحد :۱ (۰/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری – عملی

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با روش های بررسی وضعیت سلامت دستگاه های مختلف بدن از سر تا پا و کاربرد مهارت های لازم در ارزیابی مددجو / بیمار

شرح درس: در این درس چگونگی انجام مصاحبه با کسب تاریخچه سلامتی و روش های مختلف معاینه فیزیکی دستگاه های مختلف بدن آموزش داده می شود تا دانشجو بتواند بین حالات سلامت و بیماری تمایز قایل شود. ضمن آن که در انجام بررسی، توجه به تفاوت های سنی مد نظر قرار می گیرد.

رئوس مطالب :

قسمت اول : نظری (۹ ساعت)

- نحوه بر قراری ارتباط و انجام مصاحبه با مددجو/ بیمار
- گرفتن تاریخچه پرستاری از مددجو / بیمار
- روش های ارزیابی جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی (مشاهده، معاینه، مصاحبه..) مددجو / بیمار
- آماده سازی محیط و شرایط جهت انجام معاینه
- وسایل انجام معاینات دستگاههای مختلف بدن
- نحوه گزارش نویسی و ثبت اطلاعات حاصل از معاینات به روش SOAPIE

الف- بررسی وضعیت سلامت دستگاه های مختلف بدن شامل:

- پوست و ضمائم آن
- سر و گردن
- چشم
- گوش
- دهان
- حلق
- بینی
- غدد لنفاوی
- مجاری تنفسی و ریه ها
- قلب و عروق محیطی
- اعصاب مرکزی و نخاعی
- دستگاه گوارش و شکم
- دستگاه عضلانی- حرکتی
- پستان و دستگاه تناسلی(معاینات دوره ای- خودآزمایی پستان و بیضه ها و غربالگری)

ب: ارزیابی روانی (درجه هوشیاری و بصیرت، تکلم، ادراک، ...)

ج- ارزیابی اجتماعی (بررسی سلامت خانواده، اشتغال، تحصیلات و ...)

د- ارزیابی معنوی (اعتقادات و باورهای مذهبی، فرهنگ، ...)

قسمت دوم: عملی (۱۷ ساعت)

- با استفاده از شیوه شبیه سازی ، فیلم های آموزشی و نمایش بر روی مدل انسانی نحوه انجام معاینات به دانشجو آموزش داده می شود. سپس از دانشجو خواسته می شود که ابتدا با انجام معاینه بر روی هم کلاسی های خود به تمرین آموخته هایش پرداخته وسپس در محیط های کارآموزی به بررسی وضعیت سلامت بیماران بپردازد تا بتواند تفاوت بین حالت سلامت و بیماری را تشخیص دهد.

منابع اصلی درس:

1. Fuller, J., & Schaller , A. J., Health Assessment : A Nursing Approach.(last ed.) Philadelphia: Lippincott.
2. Leasia, M.S., & Monahan, F.D., A Practical Guide to Health Assessment . (last ed.) . Philadelphia : W.B.Saunders.
3. Potter, P.A., & Weilitz, P.B . , Pocket Guide to Health Assessment.(last ed.).St.Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نظری

- آزمون های کوتاه بین دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

عملی :

- انجام معاینه فیزیکی یک یا چند دستگاه در مددجو / بیمار و ارائه گزارش مربوطه

نام درس : پرستاری بهداشت مادر و نوزاد **کد درس ۲۲**

پیش نیاز یا همزمان: دارو شناسی(فارماکولوژی)، فرایند آموزش بیمار (Patient education)

تعداد واحد :۲/۵

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس : هدف این درس انتقال دانش، نگرش و مهارتهای لازم به دانشجو نسبت به بهبود سلامت مادران و نوزادان با رویکرد خانواده محور در راستای تامین سلامت جسمی ، روانی ، اجتماعی و معنوی از لقاح تا کهنسالی است. و نیز شناخت پویائی فیزیکی ، فیزیولوژیکی و روانی مادر و نوزاد و نحوه سازگاری آن ها با این مراحل مد نظر می باشد.

هم چنین آموزش برای پذیرش نقش مادری و پیشگیری از عوامل تاثیر گذار مذهبی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بر سلامت زن و خانوادهٔ در انتظار فرزند است

شرح درس: این درس بر پی ریزی یک جامعه سالم مبتنی بر موازین اسلام استوار است. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان ، قلمرو فعالیت مادر، نوزاد و سلامت زن به عنوان یک اولویت در ارائه مراقبت های بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی است، اهمیت آموزش در تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت مادران، نوزادان و پیشگیری از عوارض ناشی از تغییرات بلوغ، بارداری، زایمان و یائسگی شرح داده می شود. این درس با حضور فعالانه دانشجویان در حیطه های آموزش نظری و عملی و آشنائی با مراحل طبیعی زندگی مادر و نوزاد به آن ها فرصت می دهد تا توانائی های لازم را برای ارزیابی سلامت مادر، جنین و نوزاد و به طور کلی خانواده در انتظار فرزند و تشخیص مسائل و مشکلات آن ها کسب نمایند . نظریه ها و اصول پرستار ی ارائه شده در این درس پایه ای برای کاربرد تفکر انتقادی، تحقیق و استفاده از فرآیند پرستاری در مراقبت بهداشتی از مادران و نوزادان خواهد بود.

رئوس مطالب:(۴۳ ساعت نظری)

نظری:

کلیات پرستاری و بهداشت مادران و نوزادن :

- تعریف، اهداف، قلمرو گسترش فعالیت پرستاری بهداشت مادران و نوزادان ، نظام ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان و عوامل موثر بر آن ، شاخص های مهم حیاتی در بهداشت مادران و نوزادان (میزان های تولد، مرگ و میر مادر ، نوزاد)
- استانداردهای مراقبت در بهداشت مادران و نوزادان، مسائل و چالشهای قانونی و اخلاقی
- کاربرد فرآیند پرستاری با تأکید بکارگیری تفکر انتقادی درتأمین و حفظ بهداشت مادران و نوزادان
- ملاحظات فرهنگی و مذهبی و تاثیر آن بر بهداشت مادران و نوزادان(تغذیه، ویار، چشم زخم و ...)
- آمادگی و پذیرش خانواده نسبت به حاملگی و تولد نوزاد

سلامت زن:

- تعاریف سلامت، سلامت زن ، نظر اسلام نسبت به سلامت زن
- بلوغ، اولین قاعدگی، عوامل موثر بر شروع اولین قاعدگی ، سندرم پیش از قاعدگی اختلالات قاعدگی

- دوره باروری:
- سندرم پیش از یائسگی، یائسگی و عوامل موثر بر آن ، عوارض یائسگی
- انجام مداخلات پرستاری در این دوران بر اساس تشخیص های پرستاری

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن :

- اندام های تناسلی خارجی: برآمدگی ونوس، لب های بزرگ و کوچک، کلیتوریس، پرینه، دهلیز، غددبارتولن، غدد اسکن ، دهانه پیشابراه، مدخل مهبل و پرده بکارت.
- اندام های تناسلی داخلی : مهبل، رحم ، لوله های رحمی ، تخمدان ها ، عروق خونی ، درناژلنفاوی، رباط ها و اعصاب هریک از اندام های تناسلی.
- سیکل تناسلی :سیکل تخمدانی(مرحله قبل از تخمک گذاری، مرحله تخمک گذاری و مرحله بعد از تخمک گذاری) سیکل قاعدگی (مراحل قاعدگی ، تکثیری ، ترشحی و قبل از قاعدگی) تاثیر هورمون ها بر سیکل تناسلی زن

لقاح و رشد و تکامل جنینی:

- بلوغ تخمک و اسپرم ، انتقال تخمک واسپرم به لوله های رحمی ، لقاح تشکیل و تقسیم تخم، لانه گزینی تخم
- تکوین و تکامل جفت (طرز تشکیل و اعمال جفت)، بند ناف(طرز تشکیل و اعمال بند ناف)، مایع آمنیوتیک (منبع ، خصوصیات و اعمال آن)
- پرده های جنینی ، رشد و تکامل جنینی ، دوره های زندگی تخم ، رویان و جنین، مشخصات هر دوره
- رشد و تکامل جنینی در هر دوره ، عوامل موثر بر رشد و تکامل جنین ، گردش خون جنین

بارداری

- تعریف واژه ها و اختصارات
- علائم و نشانه های حاملگی (علائم حدسی ، احتمالی ، قطعی)، روش های محاسبه تاریخ احتمالی زایمان
- تغییرات دوران بارداری :
- تغییرات جسمی : تغییرات دستگاه تناسلی (مهبل، رحم، لوله های رحم) پستان ها ، دستگاه گردش خون و قلب، دستگاه تنفس ، دستگاه گوارش ، دستگاه ادراری ، وزن، پوست وجدار شکم ، غدد مترشحه داخلی ، تغییرات اسکلتی ، عضلانی و عصبی
- تغییرات روانی :۱) واکنش های روانی مادر، پدر و خانواده در انتظار فرزند در دوران بارداری، تصویر ذهنی زن در بارداری ، روان زیست شناسی مادری (نقش هورمون ها و عواملی که در نقش مادری یک زن موثرند). تکامل وظایف مادری (سه ماهه اول، دوم، سوم) ، تدابیر پرستاری در تقویت تطبیق مادر با بارداری، نظر اسلام نسبت به نقش مادر در خانواده . ۲) واکنش های روانشناختی پدر نسبت به حاملگی ، روان زیست شناسی پدری ، پدر شدن و مراحل آن ، نقش پرستار در مراحل پدر شدن ، نظر اسلام نسبت به نقش پدر در خانواده در دوران بارداری زن، مفهوم سندرم کواد(couvade syndrome) در مردان در دوران حاملگی زن.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مراقبت های دوران بارداری:

- اهمیت مراقبت های دوران بارداری، ارزیابی سلامت مادر در دوران بارداری (معاینات اولیه ، معاینات عمومی، گرفتن شرح حال، معاینات مامائی و تست های آزمایشگاهی)، ملاقات روتین (فواصل ملاقات و معاینات مربوطه)
- آموزش مددجو در رابطه با مراقبت از خود: مراقبت از پوست ، پستان ها ، دندان ها ، نوع لباس ، دفع ، خواب و استراحت ، ورزش ، مسافرت ، اشتغال به کار ، مقاربت ، مضرات استفاده از مواد زیان آور مثل سیگار و الکل ، مواد مخدر ، اشعه ایکس ، داروها واثرات آنها بر جنین
- تغذیه در دوران بارداری: تغذیه و نیازهای غذائی در این دوران ، عوامل خطرتغذیه ای ، آموزش جهت تامین مواد غذایی
- آموزش مددجو در مورد علائم خطرناک و هشدار دهنده در دوران بارداری (خونریزی مهبلی ، تورم صورت و انگشتان ، تاری دید ،سردردهای شدید و طولانی ، پارگی کیسه آب)
- واکسیناسیون در دوران بارداری
- آموزش تمرینات تنفسی ، تن آرامی و ورزش های مناسب دوران بارداری
- توصیه های اسلام در مورد بهداشت جسمی و روانی دوران بارداری
- ناراحتی های جزئی دوران بارداری و تدابیر پرستاری مربوطه : تهوع، استفراغ صبحگاهی ، تکرر ادرار ، سوزش معده ، نفخ شکم، یبوست، هموروئید، کمردرد، واریس پا ، انقباضات وکرامپ ها ، خیز، ترشحات مهبلی ، تنگی نفس ، بی خوابی، کاهش فشارخون وضعیتی ، سندرم کارپال تانل (Carpal tunnel syndrome).

ارزیابی سلامت جنین

- اهمیت و دلایل بررسی سلامت جنین
- انواع روش های تهاجمی و غیر تهاجمی تشخیص سلامت جنین ، واکنش های روانی مادر به روش های تشخیص سلامت جنین ، مانیتورینگ داخلی و خارجی ، داپلر ، سونوگرافی ، ارزیابی حرکات جنین، OCT NST، بیوفیزیکال پروفایل جنینی (FBP) ، نمونه برداری از پرزهای کوریون (CVS)، نمونه گیری از خون بندناف (PUBS) ، آمینو سنتز و آخرین روش ها بر اساس پیشرفت های نوین طب جنینی (تعریف ویژگی های هر روش ، موارد استفاده ، عوارض و مراقبت های پرستاری در هر روش)

ژنتیک و مشاوره ژنتیک

- اهمیت ژنتیک در بهداشت مادران و نوزادان
- مروری براختلالات کروموزومی (اختلالات کروموزوم های جنسی و غیر جنسی)واختلالات ژنی (الگوی انتقال ، اختلالات چند ژنی و تک ژنی ، بیماری های ژن غیر جنسی ، اختلالات ژن جنسی)
- تشخیص اختلالات ژنتیکی در دوران بارداری
- مشاوره ژنتیک (اهداف ، مشخص کردن خانواده آسیب پذیر ، مسائل اخلاقی) ،
- نقش پرستار در مشاوره ژنتیکی
- نظر اسلام نسبت به داشتن نسل سالم
- خدمات پزشکی در سقط های مجاز و درمانی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

زایمان طبیعی :

الف- عوامل موثر برزایمان طبیعی :

- جنین ، استخوان ها، درزها و فونتانل های سر جنین ، وضع (Attitude) ، قواره (Lie) قرار گرفتن (Position) ، ایستگاه (Station) ، نمایش (Presentation) و روش های تشخیص وضعیت جنینی در لگن (لمس شکم ، مانور لئوپلد ، سونوگرافی ...)
- کانال زایمان : استخوان ها و مفاصل لگن ، تقسیمات لگن ، اقطار لگن حقیقی ، انواع لگن ، روش های اندازه گیری اقطار لگن (پلویمتری)
- نیروهای زایمان : انقباضات رحمی ، خصوصیات انقباضات رحمی (تناوب ، شدت ، مدت و دوره استراحت) .
- تئوری های مربوط به شروع زایمان : حرکات اساسی مکانیسم زایمان طبیعی (دخول کامل در لگن ، نزول ، خم شدن سر به جلو ، چرخش داخلی ، خم شدن سر به عقب ، چرخش خارجی ، خروج جنین)

عوامل روانی :

ب – علائم شروع زایمان : علائم مقدماتی (سبک شدن) علائم کاذب و حقیقی زایمان ، دیلا تاسیون ، افاسمان

ج – مراحل مختلف زایمان : مرحله اول و فاز های مربوط به آن ، مرحله دوم ، مرحله سوم و مرحله چهارم

د- تغییرات فیزیولوژیک: در هنگام زایمان تغییراتی در قلب و گردش خون، دستگاه تنفس، دستگاه گوارش، دستگاه ادراری بوجود می آید

ه – مراقبت های پرستاری: در حین زایمان و آموزش های لازم به مددجو(آمادگی جهت زایمان) و مراقبت های فوری پس از زایمان

روش های مختلف کاهش درد زایمان

- علل درد زایمان
- روش‌های کاهش درد غیر دارویی: روش‌های رید (Read) ، لاماز (Lamaze) ، هیپنوتیزم، طب سوزنی، طب مکمل و جایگزین، طب فشار، بیوفیزیک ، تنس (TENS). مزایا و معایب هر روش ، مکانیسم اثر و مراقبت های پرستاری مربوطه
- روش های کاهش درد دارویی: استفاده از مسکن ها، خواب آورها ، مخدرها، استفاده از بی حسی های پودندال، پاراسرویکال، اپی دورال، نخاعی، (مزایا و معایب هر روش، مکانیزم اثر و مراقبت های پرستاری مربوطه).

دوره بعد از زایمان:

- تغییرات فیزیکی و فیزیولوژیکی، مداخلات پرستاری وآموزش های خاص این دوره شامل تغییرات سیستم تناسلی (رحم ، سرویکس، واژن و میان دوراه، لوشیا وانواع آن)، اسکلت عضلانی، پستان ها، غددآندوکرینی، قلب و گردش خون، تنفس ، ادراری، گوارشی، اعصاب، پوست وسیستم ایمنی.
- تغییرات روحی – روانی و افسردگی مادران
- سازگاری خانواده (مادر ، پدر وسایر خواهر و برادران) با تولد نوزاد
- والدی (Parenthood) تعریف، عوامل موثر بر رفتار والدی، فرآیند عهده دار شدن نقش والدی.
- غم واندوه بعد از زایمان (Postpartum Blues)، مواجهه با پدیده فقدان، واکنش های روانی در مورد سقط، بچه مرده، تولد نوزاد ناهنجار و آسیب پذیر مبتنی بر شواهد

- تدابیر پرستاری و آموزش های خاص دوره بعد از زایمان
- مراقبت های فوری پس از زایمان و دوره نفاس (در طول شش هفته پس از زایمان). آموزش پیگیری و مراقبت در منزل، ورزش ها و تمرینات بدنی، معاینه پستان ها و دستگاه تناسلی ، فعالیت معمول ، از سرگیری روابط جنسی ، روش های پیشگیری از بارداری ، برگشت قاعدگی ، حمایت های روحی و روانی از مددجو، نظر اسلام نسبت به بهداشت این دوره و احکام شرعی مربوط

مراقبت های پرستاری از نوزاد و آموزش های خاص :

- نوزاد طبیعی
- فیزیولوژی نوزاد: (تغییرات تنفسی ، گردش خون، متابولیکی، عصبی، گوارشی وسایر اندام ها)
- مشخصات فیزیکی نوزاد و مراقبت های پرستاری شامل: مراقبت های بلافاصله پس از تولد در اتاق زایمان (تمیز کردن راه های تنفسی، پیشگیری از هیپوترمی ، تعیین آپگار، بستن بند ناف و تعیین هویت)

تماس مادر و نوزاد

الف – مراقبت های لازم در اتاق نوزادان

- بررسی وضعیت جسمی : علائم حیاتی، قد، وزن، دورسر، دور سینه، درجه حرارت، رفلکس ها و رفتارنوزاد، معاینه اولیه برای تشخیص نقص های مادرزادی
- مراقبت های پرستاری بر اساس ارزیابی : تنظیم درجه حرارت، پیشگیری از خونریزی(تزریق ویتامین K)، توجه از چشم ها، پیشگیری از عفونت وتست های غربالگری ، واکسیناسیون
- مراقبت معمول از نوزاد طبیعی

بهداشت عمومی(حمام) ، مراقبت از بند ناف، مراقبت از دستگاه تناسلی، بررسی وضعیت ظاهر، پوست، رنگ، تغذیه ، دفع ادرار و مدفوع، فعالیت ها.

ب - مراقبت در منزل

– آموزش های لازم جهت ارتقاء ارتباط عاطفی مادر و نوزاد و خانواده.

- آموزش به مادر و خانواده در مورد استحمام ، مراقبت از بند ناف، نحوه بغل کردن، ایمنی، بازنگهداشتن راه های تنفسی، درجه حرارت بدن و محیط، دستگاه تناسلی، دفع، پوست و مشکلات مربوطه ، خواب و بیداری، گریه، وزن گیری و واکسیناسیون نوزاد

تغذیه نوزاد:

- تشریح و فیزیولوژی پستان و فیزیولوژی ترشح شیر
- مشخصات شیر مادر، مزایا و اثرات جسمی و روانی تغذیه با شیر مادر در مادر و نوزاد
- توجهات پرستاری و آموزش های لازم برای تغذیه نوزاد(آماده کردن پستان هابرای شیردهی، شروع شیردهی، روش ها و وضعیت شیر دهی، تغذیه مصنوعی و انواع شیر مصنوعی ، موارد منبع شیردهی ، قطع شیردهی، نظر اسلام نسبت به تغذیه با شیر مادر)

بهداشت و تنظیم خانواده:

- تاریخچه تنظیم خانواده در ایران و جهان
- تعریف تنظیم خانواده – اهمیت اهداف و استراتژیهای آن در ایران و جهان
- نظر اسلام نسبت به تولید مثل و روش های تائید شده پیشگیری از بارداری در اسلام
- برنامه ریزی بهداشت و تنظیم خانواده
- انواع روش های پیشگیری از بارداری

۱) روش های پیشگیری از بارداری طبیعی (روش منقطع و روش های دوره ای)

۲) روش های مصنوعی پیشگیری از بارداری شامل روش های موقت (هورمون های خوراکی، تزریقی و کپسول های کاشتنی ، آی یو دی (IUD) ، روش های سد کننده مثل کاندوم مردانه و زنانه ، دیافراگم کلاهک، اسپرم کش ها (ژل، کرم، شیاف، کف) روش های پیشگیری مصنوعی دائمی شامل بستن لوله های رحمی در زن و عقیم سازی در مردان یا وازکتومی و استفاده از روش‌های نوین . میزان اثر بخشی ، مکانیسم اثر و عوارض هریک از روش‌های پیشگیری از بارداری ، نقش پرستار در مشاوره و آموزش به مددجو، روش های پیشگیری از بارداری اضطراری.

- ارزشیابی برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده

تذکر:

مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study).

منابع اصلی درس:

1. Burroughs,A.,& Leifer, G., Maternity Nursing: An Introductory Text.(last ed.) . Philadelphia: W.B.Saunders.
2. Dickason, E.J., Silverman. B.L., Kaplan, J. , Maternal Infant Nursing Care. (last ed.) . St Louis: Mosby.
3. Littleton , L.J., Engebretson, J.C, Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
4. Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak,I.M., Maternity Neonatal and Women's Health Care.(last ed.) .St Louis:Mosby.
5. Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M., Foundations of Maternal-Newborn.Nursing.(last ed.). Philadelphia: W.B.Saunders.
6. Olds, s.B., London, N.L., Landewig, P.W ., Maternal Newborn Nursing:A Family and Community Based Approach. (last ed.) . Upper Saddle River:Prentice Hall.
7. Sherwen, W., Scoloveno, M.A. , Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (last ed.).
8. Simpson, K.R, & Creehan, P.A., Prenatal Nursing. (last ed.). Philadelphia: Lippincott.
9. Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, N. , Maternal Child Nursing Care.(last ed.) .St Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو: :

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- ارائه تکالیف کلاسی (ترجمه ، کنفرانس)
- آزمون میان دوره ای
- آزمون پایان نیمسال

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس : پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد **کد درس۲۳**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بهداشت مادر و نوزاد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس : هدف این درس ایجاد توانائی در دانشجو برای شناخت نیازها، مسائل و مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی افراد خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر.کسب آگاهی در مورد اهمیت آموزش در پیشگیری از عوارض در موارد آسیب پذیر ی (The high risk conditions) در مادر و نوزاد. تأکید بر نظریه ها ، تئوری ها و اصول علمی پرستاری پایه ای خواهد بود برای کاربردفرآیند پرستاری مبتنی بر تفکر انتقادی، تحقیق در مراقبت بهداشتی از مادران و خانواده های آسیب پذیر.

شرح درس: این درس شامل موارد غیر طبیعی و موقعیت های آسیب پذیری در مراحل مختلف باروری (حاملگی ، زایمان ، بعد از زایمان ، نوزادان و مشکل نازائی) می باشد به دانشجو فرصت داده می شود با حضور فعال در آموزش نظری و عرصه های مختلف خدمات ، توانائی های لازم را برای بررسی و شناخت خانواده در موقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر کسب نمایند و مشکلات بالفعل و بالقوه سلامت آن‌ها را تشخیص داده، تدابیر پرستاری مبتنی بر شواهد در موقعیت‌های خاص را انجام دهد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

معرفی موارد غیر طبیعی یا موارد آسیب پذیری:

- بارداری آسیب پذیر
- استفراغ های وخیم حاملگی ، تعریف ، علل، تدابیر پرستاری و آموزش های لازم مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- اختلالات فشار خون در بارداری ، تعریف ، و طبقه بندی فشار خون در بارداری ، پره اکلامپسی واکلامپسی، تعریف ، علائم ، علل ، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری.
- خونریزی های دوران بارداری
- خونریزی های نیمه اول بارداری: سقط، مول هیداتی فرم، حاملگی خارج از رحم تعریف ، انواع ، علائم و نشانه ها، اقدامات درمانی و تدابیر پرستاری مربوطه بر اساس فرآیند پرستاری
- خونریزی های نیمه دوم بارداری: اختلالات جفت (جفت سر راهی و جدا شدن زودرس جفت) تعریف علائم ونشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه مبتنی بر شواهد
- مشکلات همراه با خونریزی در بارداری : هیپوفیبرینوژنمی ، اختلالات انتقادی منتشر داخل عروق ، تعریف ، علل، علائم ونشانه ها، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه بر اساس تشخیص های پرستاری
- اختلالات مایع آمنیوتیک (پلی هیدروآمنیوس ، اولیگوهیدرو آمنیوس)انواع ، علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه. بر اساس فرآیند پرستاری
- بیماری های داخلی و جراحی در بارداری شامل: تعریف، علائم و نشانه ها، راه های تشخیصی، مراقبت های پرستاری ، مبتنی بر شواهد و تشخیص های پرستاری

- اختلالات غدد آندوکرینی : دیابت و تاثیر آن بر حاملگی، تاثیر حاملگی بر دیابت، هیپر تیروئیدسیم و هیپوتیروئیدسیم مراقبتهای پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری

- بیماری های قلبی و عروقی در بارداری و تاثیر آن بر حاملگی و بالعکس ، تاثیر حاملگی بر بیماری قلبی و عروقی
- کم خونی ها: کم خونی فیزیولوژیک ، فقر آهن ، کمبود اسید فولیک، تالاسمی ، سیکل سل
- اختلالات ریوی: آسم و بیماری سل ، مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد
- بیماری های عفونی و ویروسی در بارداری: توکسوپلاسموز، سرخجه، سیتومگالوویرو.س، تبخال ویروسی، ایدز، هپاتیت های ویروسی ، آنفلوآنزا ، عفونت دستگاه ادراری، سوزاک ، سیفلیس
- آپاندیسیت در حاملگی ، ضربه به شکم ، مراقبتهای پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری

• وضعیت های آسیب پذیر جنین : حاملگی چند قلو، ناسازگای های Rh و ABO زجر جنینی ، مرگ داخل رحمی جنین ، تعریف ، علائم ، روش های تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری با توجه بر تشخیص های پرستاری

• زایمان های آسیب پذیر

- زایمان سریع ؛ علت ، علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری
- زایمان مشکل (Dystocia) ، علل ، علائم و نشانه ها، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری
- زایمان زودرس ، پارگی زودرس کیسه آب ، پرولاپس بند ناف، زایمان پس از موعد (دیررس) ، علل ، علائم ،عوارض ، اقدامات درمانی و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق بر اساس فرآیند پرستاری

• زایمان های ابزار مند یا تهاجمی

القاء زایمان (Induction of labor) ، اپی زیاتومی، زایمان با فورسپس ، زایمان با واکیوم (وانتوز)، سزارین ؛ تعریف ، انواع ، دلایل انجام ، عوارض، مراقبت های پرستاری قبل حین و پس از زایمان با توجه بر کاربرد فرآیند پرستاری

- نوزادان آسیب پذیر
- تعریف ، نوزاد نارس ، کم وزن و دیررس؛ مشخصات ، عوارض ، مراقبت های پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری
- اختلالات همولیتیک نوزاد، یرقان فیزیولوژیکی ، یرقان بیماری زا ، ناسازگای های Rh و ABO ،درمان بیماری های همولیتیک و مراقبت های پرستاری مربوطه (فتو تراپی ، دارودرمانی ، تعویض خون) ، هیپرترمی ، هیپوگلیسمی ، خفگی ، سندرم دیسترس تنفسی در نوزادان ، احیاء نوزاد، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری، عکس العمل خانواده در مقابل فرزند ناهنجار و مرده و نوزاد آسیب پذیر و نقش پرستار در تطبیق خانواده با وضعیت جدید.

• صدمات زایمانی و عوارض بعد از زایمان

- صدمات وارد به مادر در حین زایمان:

خونریزی های حین زایمان ، هماتوم ، وارونه شدن رحم ، پارگی های کانال زایمان ، آمبولی مایع آمنیوتیک ، احتباس جفت ، تاخیر در جمع شدن رحم ؛ تعریف ، علت ، علائم و نشانه ها ، تشخیص های پرستاری ، درمان و مراقبت های پرستاری در هریک از موارد فوق

• صدمات وارد به نوزاد:

صدمات وارد به جمجمه ؛ سفال هماتوم ، بوس زایمانی ، کاپوت سوکسیدانوم، شکستگی استخوان جمجمه ، خونریزی داخل مغزی، صدمات سیستم عصبی ، فلج عصب صورتی ، صدمه به عصب فرنیک ، آسیب به شبکه بازویی) ، شکستگی استخوان ترقوه ، بازو ، ران و در رفتگی پاها ، علائم و نشانه ها ، تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری

- عوارض بعد از زایمان :

- ترومبوآمبولی ، ترومبوفلبیت ، آمبولی ریه
- عفونت ها: عفونت دستگاه تناسلی (آندو متریت ، PID، سالپنژیت)
- عفونت زخم ، عفونت دستگاه ادراری ، عفونت پستان ها (ماستیت و آبسه پستان) ؛ علل ، علائم ، تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری

- نازائی و عقیمی
  - تعریف ، انواع ، علل (نازایی در مردان و در زنان)
  - روش های تشخیص کمک ناباروری، تکنولوژیهای پیشرفته در نازایی، نظر اسلام در روشهای کمک باروری و لقاح مصنوعی و تدابیر درمانی و نقش پرستار در ارائه مشاوره های ضروری
  - خشونت بر علیه زنان
  - مراقبت های پرستاری و آموزش های لازم

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study)

منابع اصلی درس:

1. Burroughs, A., & Leifer, G., Maternity Nursing: An Introductory Text.(last ed.) . Philadelphia: W.B.Saunders.
2. Dickason, E.J., Silverman. B.L., Kaplan, J. , Maternal Infant Nursing Care. (last ed.) . St Louis: Mosby.
3. Littleton , L.J., Engebretson, J.C., Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
4. Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak,I.M., Maternity Neonatal and Women's Health Care.(last ed.) .St Louis:Mosby.
5. Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M., Foundations of Maternal-Newborn.Nursing.(last ed.). Philadelphia: W.B.Saunders.
6. Olds, s.B., London, N.L., Landewig, P.W.,Maternal Newborn Nursing:A Family and Community Based Approach. (last ed.) . Upper Saddle River:Prentice Hall.
7. Sherwen, W., Scoloveno, M.A. , Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (last ed.).
8. Simpson, K.R, & Creehan, P.A. , Prenatal Nursing. (last ed.). Philadelphia: Lippincott.
9. Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, N., Maternal Child Nursing Care.(last ed.) .St Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو: :

نظری:

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- ارائه تکالیف کلاسی (ترجمه ، کنفرانس)
- آزمون میان دوره‌ای
- آزمون پایان نیمسال

نام درس: مفاهیم پایه پرستاری **کد درس ۲۴**

پیش نیاز یا همزمان: اصول ومهارت های پرستاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با مفاهیم زیر بنایی پرستاری و ایجاد توانایی در او به منظور تلفیق آموخته های خود در زمینه علوم پایه با مفاهیم و نظریه های پرستاری به هنگام ارائه مراقبت به مددجویان / بیماران بزرگسال و سالمند با رویکرد خانواده محور

شرح درس: در این درس با تدریس مفاهیم زیر بنایی پرستاری و مفهوم سرطان به دانشجو کمک می شود تا با تلفیق آموخته های خود با علوم پایه بتواند از نظریه ها و مفاهیم پرستاری ضمن به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از بزرگسالان و سالمندان و بیماران مبتلا به سرطان استفاده کند. در این راستا بر تقویت مهارت های تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری به منظور تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت بزرگسالان و سالمندان با محوریت خانواده از پیشگیری تا توانبخشی تأکید می شود.

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

مفاهیم پایه پرستاری

- مروری بر کاربرد فرآیند پرستاری
- نقش پرستاری در اختلالات یاد شده زیر و ارائه مراقبتها مبتنی بر تشخیص های پرستاری مرتبط با:
- تنیدگی و سازگاری
- اختلال در تصویر ذهنی از خود
- شوک و انواع آن
- صدمات و ترمیم سلولی
- مفهوم پیشگیری، تعریف، اصول و سطوح پیشگیری
- مفهوم معلولیت و توانبخشی، تعریف، اصول و فلسفه بازتوانی، نوتوانی و توانبخشی ، انواع باز توانی آشنایی با تجهیزات و امکانات و کاربرد آنها در رفع مشکلات جسمی روانی و اجتماعی
- مراقبت در بیماری های حاد و مزمن
- سالمندی و سالمند شناسی
- مرگ و مراحل رویارویی با آن
- کنترل عفونت در بیمارستان ، نقش پرستار در کمیته های کنترل عفونت
- ارائه مداخلات پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مفهوم سرطان

- تعریف سرطان
- اپیدمیولوژی ، علت شناسی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

- پاتوفیزیولوژی و بیولوژی سرطان
- تومورها ؛ شناخت سلول ، تفاوت سلول طبیعی با سرطان ، تغییرات سلولی ، تفاوت تومورهای خوش خیم و بدخیم
- پیشگیری از سرطان و نقش پرستار
- سرطان در سالمندی
- درمان های سرطان : جراحی ، پرتو درمانی ، شیمی درمانی ، ایمنی درمانی ، گرما درمانی
- فوریت های آنکولوژی
- به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از مددجویان مبتلا به سرطان
- نوتوانی در سرطان و نقش پرستار

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. , Brunner and Suddarth's, "Text book of Medical Surgical Nursing".(last ed.) Philadelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M. , "Medical Surgical Nursing".(last ed.) , p hiladelphia: Saunders.

3- Polaski, A.L., Tatro,S.E)., Luckmann's Cire, " Principle and Practice of Medical Surgical Nursing".(last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

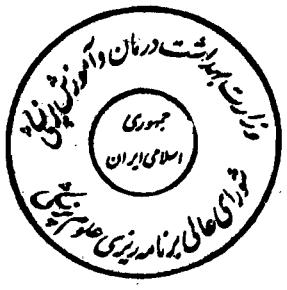

نام درس: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱) **کد درس ۲۵**

پیش نیاز یا همزمان: تشریح، فیزیولوژی، بیوشیمی ،میکروب شناسی، انگل شناسی ، تغذیه و تغذیه درمانی و مفاهیم پایه پرستاری

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با مفاهیم زیر بنایی پرستاری و ایجاد توانایی در او به منظور تلفیق آموخته های خود در زمینه علوم پایه با مفاهیم و نظریه های پرستاری به هنگام ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و سالمند مبتنی به اصول اخلاقی و موازین شرعی

شرح درس: در این درس با تدریس مفاهیم زیر بنایی حفظ سلامت؛ مفهوم تعادل و اختلال در مایع الکترولیت های بدن و مفهوم اختلالات حرکتی ، اختلالات تغذیه ای، گوارش و ضمائم، دفعی روده ای و آنورکتال به دانشجو کمک می شود تا با تلفیق آموخته های خود با علوم پایه بتواند از نظریه ها و مفاهیم پرستاری ضمن به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از بزرگسالان و سالمندان استفاده کند. در این راستا لازم است تقویت مهارت های تفکر خلاق در کاربرد تشخیص های پرستاری به منظور تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت بزرگسالان و سالمندان از پیشگیری تا توانبخشی مد نظر قرار گیرد.

رئوس مطالب : (۵۱ ساعت)

- تعادل و اختلال در مایع و الکترولیت های بدن
- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مفاهیم پایه در تعادل مایعات و الکترولیت ها
- اختلال حجم مایعات در بدن (افزایش یا کاهش حجم)
- اختلال در تعادل والکترولیت ها (هیپوناترمی، هیپرناترمی، هیپرکالمی، هیپوکالمی). تعادل اسید و باز و اختلالات اسید و باز با ذکر بررسی و شناخت علائم ، درمان و مراقبت پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری

اختلالات حرکتی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی – حرکتی
- بررسی و شناخت دستگاه حرکتی، تاریخچه سلامتی ، انجام معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی، علایم شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلاء به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل : صدمات سیستم عضلانی، حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها، پیچ خوردگی و کشیدگی‌ها مراقبت های پرستاری مبتنی بر کاربرد فرآیند پرستاری
- اختلالات متابولیکی استخوان، استئوپروز ، بیماری پاژه ، استئومالاسی ، نقرس و آرتریت نقرسی ، هیپرکالمی ، هیپوکالمی

- استئوآرتریت کاربرد فرآیندپرستاری
- عفونت‌های استخوان ؛ اسئومیلیت ، آرتریت عفونی ، سل استخوان و مفاصل ، سل وستون فقرات
- تومورهای استخوان مراقبتهای ویژه پرستاری
- اختلالات پا ، هالوس – والگوس ...
- اختلالات بافت همبند، آرتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوسیستمیک و اسکلرودرمی مراقبت پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری

اختلالات تغذیه‌ای

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش و حلق
- بررسی و شناخت تغذیه و سیستم هضم و جذب، تاریخچه ، معاینات، تست های تشخیص وعلایم شایع
- تغذیه در فرد سالم
- سوءتغذیه
- انواع روش های تغذیه
- ساماندهی مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به سوء تغذیه (چاقی ، بی اشتهایی و پر خوری عصبی)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلاء به اختلالات هضم و جذب (اختلالات دهان ، دندان ، غدد بزاقی) مری (دیسفاژی ، آشالازی، ریفلاکس) سامان دهی مراقبت پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات معده (گاستریت حاد ومزمن ، زخم معده ، سرطان معده)
- سامان‌دهی و مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات روده ای (اختلالات التهابی، کولیت اولسراتیو، اسهال ، بیماری کرون، آپاندیسیت، پریتونیت ،گاستروآنتریت ، عفونت های انگلی)
- تومورها و سرطان روده ، هرنی ، دیورتیکول روده، انسداد روده ، سندرم روده تحریک پذیر ، تروماهای روده.

اختلالات دفعی : آنورکتال سیستم دفعی آنورکتال

- هموروئید، کیست پایلونیدال، فیشرآنال، فیستول آنال، سرطان آنورکتال، آبسه رکتال، یبوست و بی اختیاری مدفوع
- سامان‌دهی و مراقبت براساس فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات دفعی روده ای کبد – کیسه صفرا و پانکراس
- ساماندهی و مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات کبد و کیسه صفرا (پانکراتیت حاد، سرطان پانکراس ، صدمات پانکراس ، کله سیستیت حاد و مزمن ، سرطان کیسه صفرا ، هپاتیت ویروسی و باکتریایی ، آبسه کبد، پیوند کبد ، آمیلوئیدوزیس وبیماری ویلسون)

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B., Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(Last ed.) .P hiladelphia: Lippincott.
2. Black, H.M. Hawks, J.H., keen, A.M. ,Medical Surgical Nursing.(Last ed.) .
3. p hiladelphia: Saunders.
4. Polaski, A.L., Tatro,S.E. , Luckmann's Cire Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(Last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

نام درس: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۲) **کد درس ۲۶**

پیش نیاز یا همزمان: داروشناسی (فارماکولوژی)، پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و یا سالمند با کاربرد فرآیند پرستاری و بهره گیری از مهارت تفکر خلاق، اصول اخلاقی و موازین شرعی در ارائه خدمات و تدابیر پرستاری

شرح درس : این درس شامل اختلالات: دفعی کلیوی، سیستم تولید مثل زنان و مردان، پستان، اختلالات گردش خون و تنفسی می باشد. ضمن تدریس ، به دانشجو کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده واز نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق هنگام کاربرد فرآیند پرستاری در مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند بهره گیرد.

رئوس مطالب: (**۵۱ساعت**)

سیستم دفعی ادراری (کلیوی)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم ادراری
- بررسی و شناخت سیستم اداری ، تاریخچه سلامت ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی و علایم و نشانه‌های شایع
- ساماندهی و مراقبت با کاربرد فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات عفونی سیستم ادراری (سیستیت ، آبسه کلیه ، پیلونفریت ، گلومرونفریت)
- ساماندهی و مراقبت بر اساس تشخیص های پرستاری پرستاری از مددجویان مبتلا به تومورهای دستگاه ادراری (سرطان مثانه...) ، صدمات دستگاه ادراری ، سنگ های دستگاه ادراری
- مشکلات دفعی احتباس ادراری ، بی اختیاری ادرار، مثانه نوروژنیک و اختلالات مادرزادی سیستم ادراری ، بیماری های عروقی سیستم ادراری ، هیدرونفروزیس مراقبت های پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری مرتبط

اختلالات سیستم تولید مثل ، تناسلی و پستان

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم تولید مثل ، تناسلی و پستان
- بررسی و شناخت، تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت پرستاری از زنان مبتلا به اختلالات سیستم تناسلی شامل:

عفونت های دستگاه تناسلی ولگن ، اختلالات ساختاری دستگاه تناسلی ، تومورهای دستگاه تناسلی (خوش خیم و بد خیم نظیر کانسر سرویکس)

- ساماندهی و مراقبت و مداخلات پرستاری از مردان مبتلا به اختلالات سیستم تناسلی شامل:

تومورهای خوش خیم و بدخیم ، هیپرپلازی پروستات وپروستاتیت ، اختلالات بیضه (سرطان بیضه ، اورکیت، اپیدیمیت ، هیدروسل ، واریکوسل، کرپتوارکیدیسم، فیموزیس)

- ساماندهی و مراقبت با توجه به تشخیص های پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات پستان شامل:

- تومورهای خوش خیم و بد خیم پستان، آبسه ، کیست، بیماری های نوک پستان، هیپرتروفی پستان و اختلالات پستان در مردان

اختلالات گردش خون

- مروری بر آناتومی وفیزیولوژی قلب و عروق
- بررسی شناخت سیستم گردش خون: تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت بر اساس فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات قلب و عروق : شامل آنژین صدری، انفارکتوس میوکارد، نارسایی قلب ، بیماری های دریچه های قلب ، بیماری های عفونی و ساختمانی قلب (آندوکاردیت ، میوکاردیت ، پریکاردیت و کاردیو میوپاتی)
- ساماندهی و مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به بیماری های عروق محیطی: آترواسکروز، التهاب وآنوریسم آئورت ، ترومبوز، آمبولی شریانی، بیماری بورگر ، رینود، اختلالات وریدی ، نارسایی سیاهرگ ها و زخم های واریسی ، و اختلالات لنفاوی شامل لنفانژیت، ادم لنفاوی

اختلالات تنفسی

- مروری بر آناتومی وفیزیولوژی سیستم تنفسی و بینی
- بررسی وشناخت سیستم تنفسی: تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت با توجه به کاربرد فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات تنفسی فوقانی شامل: بینی ، حلق ، حنجره ، نای و نایژه ها
- ساماندهی و مراقبت پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم تنفسی تحتانی شامل: آتلکتاری ، پنومونی ، بیماری های شغلی و بیماری های بدخیم ریه

توجه :

در تمامی اختلالات فوق ، ذکر علت، عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی ، علایم و نشانه ها ، روش های تشخیصی ، انواع درمان های طبی ، دارویی و جراحی ، عوارض ناشی از بیماری ودرمان و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصات پرستاری با تأکید به ، آموزش به بیمار در مورد مراقبت از خود ، آموزش به، خانواده ، جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B. , Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(last ed.) Philadelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M. , " Medical Surgical Nursing".(last ed.) ,P hiladelphia: Saunders.
3. Polaski, A.L., Tatro,S.E.,Luckmann's ,Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکلیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۳) **کد درس ۲۷**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسالان و یا سالمند مبتلا به اختلالات شایع قلب و عروق ، تنفس، متابولیک و عفونی با کاربرد فرآیند پرستاری و بهره‌گیری از مهارت تفکر خلاق ، اصول اخلاقی و موازین شرعی .

شرح درس :این درس شامل اختلالات متابولیکی، بیماریهای عفونی واگیر وغیر واگیر و روش کار در اطاق عمل، اختلالات سیستم های حمایتی ، محافظتی ، حسی و شناختی – ادراکی می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجو کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و با بهره گیری از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق بر اساس فرآیند پرستاری به مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند نیازمند درمان ها و مداخلات پرستاری در بیماریهای داخلی و جراحی بپردازد.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت نظری)

اختلالات متابولیکی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه‌های متابولیکی ، بررسی و شناخت غدد مترشحه داخلی؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیص و علایم شایع
- ساماندهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات غدد تیروئید و پاراتیروئید، گواتر ، هیپوتیروئیدیسم، هیپرتیروئیدیسم، تیروئیدیت، سرطان‌تیروئید، هیپرپاراتیروئیدسیم و هیپوپاراتیروئیدیسم
- ساماندهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات غدد آدرنال؛ کم کاری و پرکاری غدد آدر نال ، فئوکروموسیتوما
- ساماندهی و مراقبت جامع پرستاری از بیماران مبتلا به کم کاری و پرکاری غده هیپوفیز ، در قسمت خلفی و قدامی

بیماری های عفونی واگیر و غیر واگیر

- نقش پرستار در ارائه تدابیر مراقبتی مبتنی بر تشخیص های پرستاری در بیماریهای عفونی واگیردار و غیر واگیر، از پیشگیری تا توانبخشی
- پیشگیری از عفونت ، تعریف بیماری های عفونی واگیر و غیر واگیر
- بررسی و شناخت مددجویان مبتلا به بیماری های عفونی؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی وعلایم شایع
- نقش پرستار در سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به بیماری های عفونی شامل:

– بیماری های قابل انتقال مقاربتی؛ سیفایس و سوزاک ، هرپس تناسلی

– عفونت های باکتریال ؛ وبا ، سل ریه

– عفونت های باسیلی : تب مالت ، سالمونلایس؛ شیگلوز وتیفوئید

- مننژیت منگو کوکسی ، کزاز ، گاز گانگرن و جذام

- عفونت های ویروسی؛ آنفولانزا ، منونوکلئوزعفونی ، هاری ، سارس ، ایدز ، جنون گاوی ، لیشمانیوز ، مالاریا ، تب کریمه ، هیستوپلاسموزیس و شوک سپتیک.

توجه: درکلیه اختلالات یاد شده، راهنمای پیشگیری ، ذکر علت ، عوامل خطر ، پاتوفیزیولوژی ، علایم و نشانه ها ، روش های تشخیص ، انواع درمان های طبی ، دارویی و جراحی ، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های لازم پرستاری با تاکید بر ، آموزش به بیمار و نحوه مراقبت از خود ، آموزش به ، خانواده ، جامعه و ملاحظات دوران سالمندی پرداخته می شود.

روش کار در اطاق عمل

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری برای بیماران مراجعه کننده در اطاق عمل:
- ساختمان و تشکیلات اطاق عمل، وسایل ثابت اطاق عمل ، وسایل جراحی
- استریلیزاسیون و انواع آن
- جراحی و انواع روش های آن ، اثرات جراحی های بزرگ
- پیشگیری از انتشار عفونت و حفظ ایمنی در اطاق عمل
- انواع پوزیشن های بیمار حین جراحی
- وظایف و نقش پرستاران ؛ اسکراب ، سیرکولار ، CSR و ریکاوری
- روش های بیهوشی و داروهای مصرفی در بیهوشی
- ارائه مراقبت های خاص از بیمار در حالت بیهوشی
- اصول مراقبت ها با کاربرد فرآیند پرستاری قبل ، حین و بعد از اعمال جراحی

اختلالات سیستم حمایتی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی در اختلالات سیستم حمایتی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی پوست
- بررسی و شناخت دستگاه حمایتی ؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی و علایم شایع
- سامان‌دهی و مراقبت مبتنی بر اساس فرآیند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات شایع دستگاه حمایتی شامل: اگزما ، انواع درماتیت ها، پسوریازیس، انواع آکنه ، سرطان های پوست شامل ؛ سارکوم کاپوزی ، ملانوما، SCC ، BCC ، بیماری های تاولی پوست شامل ؛ پمفیگوس –نکرولیز کشنده ، اپیدرم ، انواع غفونت های پوستی؛ باکتریایی ، قارچی ، انگلی ویروسی ، انواع روش های درمانی در اختلالات پوستی ؛ انواع کمپرس ها، حمام ها، پانسمان ها و درمان های جراحی با تاکید بر لیزر وکرایو، کشیدن پوست

- ساماندهی و مراقبت پرستاری از مددجویان با صدمات سوختگی شامل: تعریف و انواع سوختگی ، درجه بندی وتعیین درصد سوختگی ، اختلالات سیستمیک در سوختگی ، مایع درمانی در سوختگی ، انواع گرافت ها و فلاپ ها، مراقبت های پرستاری از سوختگی ها در سه مرحله : اورژانس حاد ، عفونی ، مزمن و نوتوانی مددجویان و آموزش به مددجو و خانواده در بازگشت به زندگی

اختلالات سیستم محافظتی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم خونساز
- بررسی و شناخت سیستم خونساز ؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع
- سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم محافظتی (خونساز) شامل اختلالات ناشی از سلول های قرمز خون ؛ آنمی ها و انواع آن ، پلی سیستما ، اختلالات ناشی از سلول های سفید خون ؛ آگرانولوسیتوز، مولتیپل میلوما ، بزرگی طحال و پارگی آن ، اختلالات پلاکتی و فاکتورهای انعقادی، انتقال خون(Transfusion)، موارد استفاده، رعایت اصول خاص، نقش پرستاردر آماده سازی مددجو برای انتقال خون.

اختلالات خونریزی دهنده ، پورپورا ، ترومبوسیتوپنیک ، اختلالات انعقادی ، هیپوپروترومبینمی ، DIC ، هموفیلی

- لوسمی و انواع آن
- لنفوم (هوچکین)

مراقبت جامع پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری از بیماران مبتلا بر انواع لوسمی ها و هودچکین آموزش به بیمار و خانواده در مراقبت از خود و بازگشت به زندگی

اختلالات حسی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی در اختلالات حسی
- مروری بر آناتومی وفیزیولوژی چشم و گوش
- بررسی و شناخت سیستم حسی؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علایم شایع
- سامان‌دهی و مراقبت جامع مبتنی بر فرآیند پرستاری و نوتوانی مددجویان مبتلا به اختلالات حسی، حس بینایی نقایص سیستم بینایی شامل؛ کره چشم ، پلک ، غدد اشکی، قرینه ، شبکیه ، اورژانس های چشم ، تومورهای چشمی ، اختلالات انکساری چشم : دوربینی ، نزدیک بینی ... و اصلاح عیوب انکساری چشم (لنز ، عینک ...)
- سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری و نوتوانی مددجویان مبتلا به اختلالات حسی شنوایی، اختلالات گوش خارجی ؛ زخم ، خراش .... ، گوش میانی ؛ اوتیت... ، گوش داخلی ؛ سندرم منیر ، انواع نا شنوائی ها ، درمان های جراحی جهت اصلاح شنوایی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

اختلالات شناختی – ادراکی

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی در اختلالات ادراکی شناختی
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه عصبی
- بررسی و شناخت سیستم عصبی ؛ تاریخچه سلامتی ، معاینات فیزیکی ، تست های تشخیصی، علایم شایع
- سامان دهی و مراقبت جامع پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم شناختی – ادراکی شامل اختلالات سطح هوشیاری ، کما ، تشنج و انواع آن ، صرع ، تومورهای مغزی ، اختلالات خونریزی دهنده مغزی (خونریزی های زیر عنکبوتیه .S.A.H) ، عفونت های مغزی (آبسه مغزی) ، سکته مغزی ، حملات گذرای ایسکمیک ، اختلالات سیستم اعصاب محیطی ؛ درد کمر ، هرنی دیسک مهره ای و تومورهای نخاع، اختلالات نورون های حرکتی فوقانی و تحتانی ، اختلالات اعصاب ۱۲ گانه مغزی ، اختلالات دژنراتیو مغزی؛ آلزایمر ، کره هانتینگتون ، پارکینسون ، مولتیپل اسکلروزیس ، سندرم گلین باره ، میاستنی گراو، اسکلروز جانبی نخاعی (ALS) ، صدمات مغزی و نخاعی ، افزایش فشار داخل جمجمه ، صدمات مغزی و صدمات نخاعی ، اعمال جراحی مغز ، سردرد و انواع آن (میگرن)

توجه: در تمامی اختلالات یاد شد آموزشهای ضروری در پیشگیری آنها ، علت ، عوامل خطر ، پاتوفیزیولوژی ، علایم و نشانه ها ، روش های تشخیص ، انواع درمان های طبی ، دارویی و جراحی ، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های خاص پرستاری با تاکید بر آموزش **مراقبت از خود** ، آموزش به بیمار خانواده و جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B., Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(last ed.) ,P hiladelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M., Medical Surgical Nursing.(last ed.) . Philadelphia: Saunders.
3. Polaski, A.L., Tatro,S.E.,Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان نیمسال

نام درس: مراقبتهای پرستاری در منزل **کد درس ۲۸**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۳)

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با مشکلات شایع سلامتی در ایران و رویکردهای بررسی و راهبردهای حل مشکلات بر اساس فرآیند پرستاری و با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق اصول اخلاقی و موازین شرعی

شرح درس: شامل اختلالات شایع در سیستم های متابولیک، گردش خون، تنفس و تصادفات و تروماها می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجو کمک می شود با استفاده از آموخته های خود با بهره گیری از نظریه ها ، مفاهیم پرستاری، مهارت های تفکر خلاق و رعایت اصول اخلاقی بر اساس فرآیند پرستاری به مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات مورد اشاره و خانواده آنها در مراکز درمانی و منزل بپردازد.

رئوس مطالب : (۲۶ ساعت نظری)

بررسی سیستم متابولیک: دیابت- چاقی مرضی ارائه مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد بررسی سبک زندگی مددجویان و مراقبت از خود در اصلاح روش زندگی

بررسی مشکلات سیستم گردش خون: MI - پرفشاری خون نقش پرستار در پیشگیری و ارائه مراقبتهای مبتنی بر فرآیند پرستاری، با تأکید به آموزش " مراقبت از خود "

بررسی مشکلات سیستم تنفس: آسم و آلرژی

شناخت مسئله سرطان در موارد: سرطان های پستان- پروستات (مراقبتهای تسکینی و end of life) مراقبتهای پرستاری تسکینی بر اساس تشخیص های پرستاری ، با آموزش به فرد و خانواده در چگونگی مراقبت از خود

تصادفات و تروماها: ضایعات نخاعی برنامه ریزی مراقبت مبتنی بر فرآیند پرستاری و کمک به فرد و خانواده در مراقبت از خود در منزل

۱۷ ساعت عملی : تمرین ارائه خدمات در منزل ،رعایت اصول ایمنی مددجو ، آموزش خود مراقبتی به مددجو و خانواده ، بررسی وضعیت سلامت مددجو

منابع اصلی درس:

1. Smeltzer, S.C. & Bare, B. ,Brunner and Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia: Lippincott.
2. Black, H.M., Hawks, J.H., keen, A.M. , Medical Surgical Nursing.(last ed.) . Philadelphia: Saunders.
3. Polaski, A.L., Tatro,S.E.,Luckmann's, Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing.(last ed.) .P hiladelphia, Saunders.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- انجام تکلیف کلاس (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله ، ترجمه مقالات روز مرتبط)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی در نیمسال

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس: مراقبتهای جامع پرستاری در بخش های ویژه **کد درس ۲۹**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱-۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با اصول مراقبت های پرستاری در بخش های مراقبت ویژه با بکارگیری آموخته دربررسی نیازهای بیماران بدحال، تصمیم گیری مناسب و انتخاب اولویت های مراقبتی در بیماران مبتلا به اختلالات قلبی–عروقی، تنفسی و کلیوی و یا نارسایی عملکرد چند ارگانی با تاکید بر اصول مراقبت در مراحل حاد و تحت حاد، نوتوانی و آموزش به بیمار و خانواده آنها.

شرح درس : این درس شامل مراقبت های پرستاری اختصاصی از بیماران بستری در بخش مراقبت های ویژه است. محتوی درس پرستاری مراقبت ویژه به دانشجویان مقطع کارشناسی رشته پرستاری کمک می نماید ضمن تلفیق دانش و مهارتهای فراگرفته ، با بهره گیری از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و کاربرد مهارتهای تفکر خلاق، امر مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند نیازمند به مراقبت های ویژه پرستاری را مبتنی بر اصول اخلاقی به عهده گیرد.

روئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

مقدمه‌ای بر بخش مراقبت‌های ویژه:

۱- مراقبت‌های ویژه در طول دوران زندگی

۲- جنبه‌های قانونی و اخلاقی پرستاری مراقبت ویژه

۳- نقش‌های حرفه‌ای پرستار مراقبت ویژه

۴- تاثیر بیماری ویژه و بستری شدن بر بیمار و خانواده

۵- جنبه‌های فرهنگی مراقبت ویژه پرستاری

شناخت اصول فیزیولوژیکی در ارائه مراقبت‌های ویژه پرستاری در موارد مشروحه زیر با کاربرد تشخیص های پرستاری و انجام مداخلات مرتبط در موارد زیر:

- مکانیزم‌های آسیب سلولی
- تاثیر کاهش پرفوزیون بر تولید انرژی
- ایسکمی و برقراری مجدد پرفوزیون
- واکنش التهابی و نقش داروها
- مکانیزم‌های هموستازیس (Haemostasis) در ارتباط با بیماری‌های ویژه

کنترل عفونت در بخش مراقبت‌های ویژه پرستاری در موارد یاد شده بشرح زیر با کاربرد فرآیند پرستاری و استفاده از تفکر خلاق در حل مسائل بیمار و خانواده آنها

- ایزوله کردن بیماران ، انواع ایزوله
- مایعات آلوده بدن و محافظت از انتقال بیماری‌های منتقله از راه مایعات بدن مثل ایدز
- پیشگیری و مدیریت عفونت دستگاه ادراری
- پیشگیری از عفونت کاتترها و نحوه درمان
- روشهای مقابله با عفونت در بخش‌های ویژه

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

کنترل همودینامیک بیماران ویژه و نقش پرستار در :

- دسترسی به ورید مرکزی
- اندازه گیری فشار وج

سندرم‌های شوک، مراقبتهای ویژه پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در موارد یاد شده در زیر

- روش‌های ارزیابی شوک
- خونریزی و کمبود حجم خون
- نارسایی حاد قلب
- شوک سپتیک و سندرم‌های مرتبط با آن
- ایست قلبی و آسیب‌های معزی

اقدامات جبران مایعات بدن ، مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد و کاربرد فرآیند پرستاری

- حبران با کلوئیدها و کریستالوییدها
- اصول ترانسفوزیون
- داروهای موثر بر همودینامیک

آریتمی‌های قلبی

- تشخیص پرستاری آریتمی و مراقبت های جامع پرستاری از بیمار در آریتمی‌ها
- استفاده از داروهای ضد آریتمی ، ارزیابی وضع بیمار و گزارش آن، نقش پرستاردر بررسی اثرات دارو مبتنی بر تشخیص های پرستاری

- طبقه بندی دیس ریتمی های قلبی شامل دیس ریتمی های فوق بطنی و بطنی، انواع بلوک های قلبی با ذکر علایم و نشانه ها تغییرات الکتروکاردیوگرافی، درمان و مراقبت های جامع پرستاری از پیشگیری عوارض تا نوتوانی بیمار به وضعیت سلامت

احیاء قلبی ریوی

- مروری بر فیبریلاسیون
- بررسی و شناخت آسیستول
- اصول احیاء قلبی ریوی مقدماتی و پیشرفته ، نقش پرستار با کاربرد تشخیص های پرستاری و رعایت اصول اخلاقی

جراحی قلب

انواع جراحی قلب (باز و بسته) و ارائه مراقبت های جامع پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از قبل و بعد از عمل با تاکید بر نوتوانی و آموزش به بیمار و خانواده.

نارسایی حاد تنفسی

- مروری کوتاه بر فیزیولوژی تنفس، مکانیک تهویه، انتقال اکسیژن و گاز کربنیک و منحنی تجزیه اکسیژن. نارسایی حاد تنفسی و "ARDS "با ذکر پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، درمان و مراقبت های جامع مبتنی بر کاربرد فرآیند پرستاری
- اکسیژن درمانی و موارد استفاده آن
- اختلالات اسید و باز و تفسیر گازهای خون شریانی
- بیماران نیازمند به حمایت تهویه ای و تنفس مکانیکی، ، انواع دستگاه های تهویه مکانیکی و چگونگی استفاده از آنها، مدهای تنفسی، مراقبت های جامع پرستاری از بیماران تحت تهویه مکانیکی و شرایط جدا سازی بیماران از دستگاه.
- آسیب ریه‌ها و ادم ریه
- درمان با اکسیژن ،رعایت نکات پرستاری
- درمان دارویی و مراقبت جامع پرستاری از بیمار دچار نارسایی حاد تنفسی
- کاربرد تشخیص های پرستاری در خصوص راه‌های هوایی در بیماران ویژه وارائه مراقبتهای خاص
- اختلالات مایعات و الکترولیت‌ها و اسید و باز و بیماری‌های کلیوی ، نقش پرستار در تعدیل الکترئلیت ها با کاربرد تشخیص های پرستاری
- مراقبت‌های پرستاری در زمان الیگوری
- مراقبت جامع پرستاری از بیماران مبتلا به نارسایی حاد و مزمن کلیه
- مراقبت‌های ویژه پرستاری در سندرم‌های هیپوتونیک و هیپرتونیک
- مراقبت‌های پرستاری مبتنی بر شواهد و تشخیص های پرستاری در اختلالات پتاسیم، منیزیم، کلسیم و فسفر
- نقش پرستار در اصلاح الگوریتم اختلالات اسید و باز
- اسیدوز و الکالوز متابولیک تنفسی ، مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- مراقبت های جامع پرستاری از بیماران همودیالیز و دیالیز صفاقی
- پیوند کلیه و مراقبت های جامع پرستای قبل و بعد از عمل ، آموزش نکات ضروری به بیمار و خانواده درانتخاب سبک زندگی سالم

تغذیه و متابولیسم بیماران بستری در بخش ویژه ، نقش پرستار در :

- بررسی وتعیین نیازهای تغذیه‌ای هریک از بیماران
- روش های تغذیه با لوله معده و وریدی
- بررسی وضعیت متابولیکی بیماران
- اختلالات غده آدرنال و تیرویید در بخش مراقبت‌های ویژه و ارائه مراقبت‌های جامع پرستاری

مراقبت جامع پرستاری از بیماران تروماتیک مبتنی بر فرآیند پرستاری:

- بررسی مکانیزم آسیب مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- برنامه ریزی و ارائه مراقبت پرستاری مبتنی بر شواهد
- آسیب به دستگاه عصبی، آسیب‌های شکم، آسیب‌های لگن، آسیب‌های اندام‌ها

بررسی و ارائه مراقبت جامع پرستاری از بیماران ویژه مبتلا به دیابت و عوارض آن

- روشهای بررسی بیمار
- تشخیص‌های پرستاری و ارائه مراقبت‌های جامع مربوطه
- آموزش مراقبت از خود ، آموزش به بیمار و خانواده

منابع اصلی درس:

1. AL-Khafajl, A. 2013. ICU Care of Abdominal Organ Transplant Patients,oup usa.
2. ALGOZZINE, G. J., lilly, D. J. & Algozzine, R. 2010. Critical Care Intravenous Infusion Drug Handbook, Elsevier Health Sciences
3. Alspach, J. A. G. 2013. Core Curriculum for Critical Care Nursing, Elsevier Health Sciences.
4. Marywyckoff , P. D., Douglas Houghton, A. C. & Lepage, C. 2009. Critical Care: Concepts, Role, and Practice for the Acute Care Nurse Practitioner, Springer Publishing Company.
5. Hamric , A. B., Spross , J. A. & Hanson, C. M. 2008. Advanced Practice Nursing: An Integrative Approach, Elsevier Health Sciences.
6. Hardin , S. R. & KAPLOW, R. 2010. Cardiac Surgery Essentials for Critical Care Nursing, Jones & Bartlett Learning.
7. Kleinpell , R. M. 2013. Outcome Assessment in Advanced Practice Nursing: Third Edition, Springer Publishing Company.
8. Levesque , C. M. 2013. Diabetes, An Issue of Critical Care Nursing Clinics, Elsevier Health Sciences.
9. Marino, P. L. & Sutin, K. M. 2012. The ICU Book, Wolters Kluwer Health.
10. Marmo,L. & D'arcy
11. Marmo, L. & D'arcy, Y. M. 2013. Compact Clinical Guide to Critical Care, Trauma, and Emergency Pain Management: An Evidence-Based Approach for Nurses, Springer Publishing Company.
12. Patricia Gonce Morton , R. N. P. D. & Dorriek. Fontaine, R. N. P. D. 2012. Essentials of Critical Care Nursing: A Holistic Approach, Lippincott Williams & Wilkins.
13. Sole, M. L., Klein, D. G. & Moseley, M. J. 2012. Introduction to Critical Care Nursing, Elsevier Science Health Science Division.
14. Urden, L. D., Stacy, K. M. & Lough, M. E. 2013. Critical Care Nursing: Diagnosis and Management, Elsevier - Health Sciences Division
15. Wilkins, L. W. 2008. Critical Care Nursing Made Incredibly Easy!, Lippincott Williams & Wilkins.
16. Woodrow, P. 2013. Intensive Care Nursing: A Framework for Practice, Taylor & Francis.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در بحث های کلاسی
- تکلیف کلاس (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات به روز)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی نیمسال

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نام درس : پرستاری اورژانس در بحران ها و حوادث غیر مترقبه **کد درس ۳۰**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد، پرستاری بیماریهای کودکان، پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۳-۱) اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریهای شایع در ایران

تعداد واحد: ۱/۵ (۱ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری – عملی

هدف کلی درس:

افزایش آگاهی و ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه اقدام های فوری پرستاری جهت حفظ جان مصدومین، برقراری ارتباط مناسب با خانواده، پیشگیری از عوارض در حوادث ، سوانح ، بلایا و بحران ها تا رسیدن کمک های پزشکی، آماده سازی دانشجو جهت انجام مراقبت های مبتنی بر تشخیص های پرستاری در بخش های اورژانس بیمارستانها ، پیش بیمارستانی و جامعه

شرح درس:

دانشجو ضمن کسب آگاهی در مورد اصول و مفاهیم پرستاری در فوریت ها ، با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق، ارتباط مناسب و فرآیند حل مشکل به طور عملی / نیز با نحوه ارائه مراقبت فوری پرستاری به مصدومین ، بیماران و خانواده آنها در موارد اورژانس، در خارج از بیمارستان، جامعه و در بخش های اورژانس با رعایت اولویت در تصمیم گیری ها انجام خواهد داد.

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت)

الف : نظری (۱۷ساعت)

- بررسی چگونگی ساختار بخش اورژانس
- اصول پرستاری در فوریت ها و بلایا ، کاربردفرآیند پرستاری در فوریت ها، رعایت ملاحظات اخلاقی و قانوانی
- ارائه تدابیر و مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در جامعه و قبل از بیمارستان
- تریاژ: تعریف، اصول تریاژ، نقش پرستار در تریاژ بیماران
- بررسی و شناخت بیماران در وضعیت اورژانس
- ارائه مراقبت ها ی پرستاری بر اساس اولویت مبتنی بر فرایند تصمیم گیری
- ایمنی ، امداد و نجات در بلایای طبیعی، با کاربرد فرایند پرستاری و رعایت اصول و اولویت بندی بیماران مبتنی بر نیاز آنها
- احیاء قلبی ریوی اولیه با کاربرد اصول CPR
- تهیه نمونه های آزمایشگاهی در موارد ضروری
- مایع درمانی وریدی مبتنی بر نوع و نیاز مددجو / بیمار
- مدیریت درد: بررسی و شناخت نوع درد، ارائه مداخلات ضروری در آرام کردن مددجو و تسکین درد
- رعایت اصول مراقبت های پرستاری اورژانس در آسیب های ناشی از عوامل محیطی (گرمازدگی ، سرمازدگی ، برق گرفتگی ، غرق شدگی و سوختگی با اشعه) ارائه تدابیر پرستاری با کاربرد فرایند پرستاری
- کاربرد فرایند پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در موارد اورژانس درمسمومیت ها و گزیدگی ها

- انجام مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری در شکستگی ها : قفسه سینه ، اندام ها ، جمجمه...)، وارد شدن اجسام خارجی به چشم ، گوش حلق وبینی، در صدمات نخاعی و ضربه به سر و در انواع شوک ها
- حوادث زمان جنگ

ب : عملی (۱۷ ساعت)

- در این بخش آموزش برخی از مهارتهای پرستاری در فوریت ها شامل انواع بانداژ و بی حرکت کردن عضو، انتقال و جابجایی مصدوم ، احیاء قلبی – ریوی ، .. به صورت عملی با استفاده از مدل های انسانی ویا مدل های آموزشی توسط مدرس آموزش داده شود (ضمناً فرصت تمرین و تکرار در اختیار دانشجو گذارده شود) .

منابع اصلی درس:

1. Walsh, M., & Kent, A. (2001) . Accident and Emergency Nursing. (4th ed.).
2. Brigges, J.K. (2002). Telephone Triage Protocols for Nurses.(2nd ed.)
3. Newberry , L. (1998). Sheehy's, Emergency Nursing. (4th ed.).St.Louis:Mosby

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های مرحله ای کتبی و عملی
- آزمون پایانی کتبی و عملی
- حضور فعال در بحث های کلاسی و انجام تکالیف (ارائه مقاله به روز و سمینار)

نام درس: پرستاری کودک سالم

کد درس ۳۱

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بهداشت مادرو نوزاد

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنا ئی دانشجو با فرآیند رشد ، تکامل و نیازهای کودک و خانواده به منظور انجام مداخلات لازم جهت ارتقاء سلامت کودک و خانواده در چارچوب مراقبت خانواده محور با کاربرد فرآیند پرستاری منطبق بر جنبه های قانونی و اخلاقی مراقبت از کودک

شرح درس

این واحد درسی حاوی اصول مراقبت خانواده محور ،مفاهیم رشد و تکامل ، نیازها و مشکلات بهداشتی کودکان در دوره های سنی مختلف است. طی این درس بر تعامل و مداخلات مناسب پرستار با کودک و خانواده جهت حفظ و ارتقاء سلامت و پیشگیری از بروز مشکلات بهداشتی تاکید می شود. به علاوه این درس دانشجو را با نظریه ها ، جنبه های فرهنگی و اجتماعی موثر بر سلامت کودک آشنا کرده ضمناً استفاده از مهارت های تفکر انتقادی و حل مشکل با کاربرد فرآیند در پرستاری در مراقبت از کودک و خانواده نیز مد نظر می باشد.

رئوس مطالب : ۴۳ ساعت (۲۶ نظری – ۱۷ عملی)

- سلامت در دوره کودکی: تحولات بهداشتی : تاریخچه ، میزان مرگ و میر ، میزان ابتلا ، صدمات ، برنامه های مراقبت بهداشتی(بر اساس مردم سالم ۲۰۱۰)
- پرستاری از کودکان : فلسفه مراقبت ، مراقبت خانواده محور ، مراقبت غیر تروماتیک ، نقش پرستار کودکان ، ارتباط درمانی ، حمایت از خانواده ، توسعه سلامت ، پیشگیری از بیماری ها و آموزش بهداشت، تاثیر خانواده و اجتماع ، فرهنگ و مذهب بر سلامت کودک ، نقش پرستار در مراقبت از کودک.
- کاربرد تفکر انتقادی و فرآیند پرستاری مراقبت از کودک و خانواده :
- مفاهیم رشد و تکامل : تئوری های رشد و تکامل ؛ فروید ، اریکسون ، پیاژه ، کولبرگ ، بررسی تکامل و ابزار غربالگری رشد و تکامل کودک
- بازی ونقش آن برتکامل کودک با نقش پرستار در کاربرد بازیهای خاص موثر بر رشد کودک وآموزش به خانواده
- ارتقاء سلامت کودک شیرخوار و خانواده نقش پرستار با کاربرد فرآیند پرستاری در موارد : رشد و تکامل؛ تکامل بیولوژیکی ، روانی اجتماعی ، شناختی ، جنسی ، تصویر از جسم خویشتن ، بازی) ، تطابق کودک با فرآیند رشد و تکامل طبیعی ؛ اضطراب جدایی ، ترس ، انواع مراقبت از شیر خوار، انضباط ، محدودیت ، سندرم کودک لوس ، مکیدن انگشت ، پستانک ، کفش پوشیدن ، رویش دندان و ارتقاء نهایی سلامت کودک شیرخوار ؛ تغذیه ، خواب و فعالیت ، بهداشت دهان و دندان ، حوادث و پیشگیری از صدمه ، راهنمایی مراقبتی خانواده
- مشکلات بهداشتی دوره شیر خوارگی و نقش پرستار با کاربرد تشخیص های پرستاری در ارائه مداخلات پرستاری: اختلالات تغذیه ای ؛ کواشیوکور، ماراسموس ، نارسایی رشد ، اسکوروی ، راشی تیسم ، حساسیت غذایی، مشکلات تغذیه ای ؛ تکنیک های نامناسب تغذیه ای ، بالا آوردن ، کولیک ، برفک دهان ، اختلالات پوست ؛ درماتیت دیاپر و اختلالات با علت ناشناخته ؛ سندرم مرگ ناگهانی شیرخوار ، آپنه شیر خوارگی
- ارتقای سلامت کودک نوپا خانواده و ارائه تدبیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری: رشد و تکامل ؛ تکامل بیولوژیکی ، روانی اجتماعی ، شناختی ، اخلاقی و معنوی جنسی و تصویر از جسم خویشتن ، تکامل

اجتماعی ؛ تکلم ، بازی ، خلق و خو ، تطابق کودک با رشد و تکامل طبیعی ؛ تعلیم توالت ، رقابت خواهر وبرادر، کج خلقی ، منفی گرایی ، انطباق با استرس ، انضباط و ارتقاء نهایی سلامت کودک نوپا ؛ تغذیه ، خواب و فعالیت ، بهداشت دندان ، حوادث و پیشگیری از صدمه ، راهنمایی مراقبتی خانواده

- ارتقاءسلامت کودک خردسال ؛ نقش پرستار وارائه راهکارهای ضروری مبتنی بر شواهد: قبل از مدرسه و خانواده :رشد وتکامل (تکامل بیولوژیکی ، شناختی ، اخلاقی و معنوی ، جنسی ، روانی اجتماعی) ، تصویر از جسم خویشتن ، تکامل اجتماعی (زبان ، رفتار فردی اجتماعی ، بازی)، انطباق کودک با رشد و تکامل طبیعی (کودکستان و تجارب کودکستان و آمادگی ، آموزش جنسی ، پرخاشگری ، مشکلات گفتاری ، کودک تیز هوش ، استرس و ترس) و ارتقاء نهایی سلامت کودک (تغذیه ، خواب و فعالیت ، بهداشت دندان ، حوادث و پیشگیری از صدمه ، راهنمایی مراقبتی خانواده)
- مشکلات بهداشتی اوائل خردسالی (نوپائی و قبل از مدرسه): کاربرد تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری اختلالات عفونی (مخملک ، آبله مرغان ، مننژیت ، آنسفالیت ، سرخجه ، رزوئولا ، اوریون ، منونوکلئوزعفونی و ایدز) ، سوء رفتار با کودک (کودک آزاری ، سوء درمان) و ملاحظات کلی پرستاری در بیماری های انگلی روده ای
- ارتقاء سلامت کودک سن مدرسه و خانواده : رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی ، روانی اجتماعی ، شناختی ، اخلاقی و معنوی ، کلامی ، تکامل اجتماعی [روابط اجتماعی و مشارکت ، روابط با خانواده] تصویر از خویشتن ، تکامل جنسی ، بازی)، تطابق با رشد و تکامل طبیعی (تجارب مدرسه ، محدویت ، انضباط ، انطباق با استرس ، بهداشت دندان، بهداشت مدرسه ، پیشگیری از صدمه ، راهنمایی خانواده).
- مشکلات‌دوران مدرسه:شب ادراری وبی اختیاری مدفوع، اختلالات رفتاری (بیش فعالی،اختلال یادگیری، ترس ازمدرسه)
- ارتقاء سلامت نوجوان و خانواده : رشد وتکامل (تکامل بیولوژیکی ، شناختی ، روانی اجتماعی ، اخلاقی و معنوی ، محیطهای اجتماعی) ، ارتقاءنهایی سلامت نوجوان (تصورات نوجوان از سلامتی ، عوامل موثر بر ارتقاء سلامتی نوجوان) و نگرانی های بهداشتی نوجوان (سازگاری با خانواده و سازگاری روانی اجتماعی ، صدمات ، عادات غذایی ، تناسب جسمی ، اعتیاد ، خودکشی وافسردگی ، آزار جسمی ، جنسی و عاطفی ، مشکلات یادگیری ، آکنه ، فشار خون و کلسترول بالا).

منابع اصلی درس:

1. Wong,D.L, Hockenberry,M.J., Nursing Care of Infant and Children.(last ed.).St.Louis: Mosby.
2. James,S.R.,Ashwill,J.W., Droske, S.C., Nursing Care of Children.(last ed.).
3. Schulte, E.B., Price, D.L., Gwin, J.F., Thompson's Pediatric Nursing.(last ed.).Philadelphia:W.B.Saunders.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکلیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی جهت یادگیری و تقویت تفکر انتقادی ، بررسی رشد و تکامل کودک سالم در دوره های سنی ارائه طرح مناسب جهت ارتقاء سلامت کودک)
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان نیمسال

نام درس: پرستاری بیماریهای کودکان **کد درس ۳۲**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری کودک سالم

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

کمک به دانشجو جهت تلفیق آموخته های قبلی خود در زمینه اثرات بیماری و بستری شدن برکودک و خانواده ، مفاهیم و روش های مراقبتی و کلیات تکامل بیولوژیکی دستگاه‌های مختلف بدن به منظور ایجاد توانایی بررسی و شناخت حالت های انحراف از سلامتی در نوزادن و کودکان و ارائه مداخلات مناسب پرستاری

شرح درس:

در این درس با استفاده از مهارت های تفکر انتقادی بر اساس فرآیند پرستاری و مراقبت خانواده محور ، نحوه ارائه مداخلات مناسب جهت رفع مشکلات سلامتی شایع در نوزادان و کودکان آموزش داده می شود. همچنین بر آموزش و نوتوانی خانواده و کودک تأکید می گردد. این درس بر دو بخش نوزادان و کودکان بیمار اختصاص دارد. شایان ذکر است که در تدریس اختلالات مربوطه به سیستم های مختلف بدن بر اختلاف علائم و مراقبت ها در کودکان و بزرگسالان تاکید می شود.

رئوس مطالب: (نظری ۵۱ ساعت)

بخش اول " نوزادان "

- مروری بر اهمیت مراقبت از نوزادان پرخطر (با حمایت از مادر)
- بررسی و مراقبت پرستاری از نوزادان با آنومالی ها آموزش لازم به خانواده و آماده کردن آنها در موارد: آنسفالوسل ، هیدروسفالی ، میکروسفالی ، اسپاینابیفیدا ، میلومننگوسل ، در رفتگی مادرزادی مفصل هیپ و پا چماقی ، شکاف لب وکام ، آترزی و فیستول مری و نای ، ناهنجاری های آنورکتال ، امفالوسل ، هرنی دیافراگم ، هیدروسل و کریپتوکیدیسم و هیپوسپادیاس ، اپیسپادیاس ، اکستروفی مثانه ، دو جنسی.
- مشکلات متابولیک نوزادان سالم : هیپوتیروئیدسیم مادرزادی ، فنیل کتونوری ، گالا کتوزمی.
- مشکلات نوزادان پرخطر : سپسیس ، آنتروکولیت نکروزان و تشنج های نوزادی.

بخش دوم "کودک بیمار"

- مراقبت خانواده – محور ؛ تعریف و نقش پرستار در مراقبت خانواده محور
- مراقبت خانواده محور از کودک طی بیماری و بستری شدن : تنیدگی بستری شدن و عکس العمل اضطراب جدائی کودک ، اضطراب جدایی ، از دست دادن کنترل و درد و صدمه جسمی ، اثرات بستری شدن و تنیدگی و عکس العمل های خانواده کودک بستری

مراقبت پرستاری از کودک بستری: پیشگیری یا کاهش جدایی و کنترل و صدمه جسمی ، بررسی علت و کنترل درد

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آمادگی کودک جهت بستری شدن : آمادگی از قبل بستری تا پذیرش ، ترخیص و مراقبت در منزل ، نقش پرستار در فرآیند پذیرش کودک و ارتباط او با خانواده

- **بررسی و مراقبت درد**

- مفاهیم کلی مرتبط با روش های مراقبتی اطفال : آمادگی جهت تشخیص و روش های درمان و کاهش درد، آمادگی کودک از نظر جسمی ، روانی ، حمایت بعد از انجام روش و استفاده از بازی در انجام روش ، ایمنی و کنترل عفونت ، عوامل محیطی ، اسباب بازی ها ، محدودیت های محیطی ، جابجا کردن شیرخوار و کودک ، روش های مختلف تغذیه؛ گاواژ ، گاستروستومی و ... ، روش های مربوط به دفع روده ای .
- مراقبت خانواده محور از کودک مبتلا به بیماری مزمن و معلولیت : مرور وتصویری از مراقبت کودک ؛ مشکلات ، مراقبت در تأمین تکامل کودک و خانواده ، مراقبت در منزل ، جنبه هایی از بیماری مزمن یا معلولیت کودک و ارتقاء رشد و تکامل طبیعی و کمک به انطباق کودک
- خانواده کودک با نیازهای خاص : بررسی توانایی و سازگاری خانواده ، قبول موقعیت کودک ، مداخلات پرستاری مبتنی بر تفکر خلاق و مشگل گشایی با استفاده از نظام های حمایتی
- کودک در حال احتضار: مروری بر عکس العمل‌های کودک و خانوادهٔ کودک مشرف به مرگ ، نکات ضروری و ارائه مراقبت های پرستاری از خانواده و کودک در حال احتضار
- اختلالات شناختی وحسی : مفاهیم کلی اختلالات شناختی و مراقبت پرستاری سندرم داون ، عقب ماندگی ذهنی (MR)، ناشنوایی ، نابینایی با تاکید بر جنبه های پیشگیری و توانبخشی و مراقبت‌های خاص پرستاری از کودکان یا اختلالات شناختی
- اختلالات آب و الکترولیت ها: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تأکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، مراقبت های پرستاری خاص در اختلالات آب و الکترولیت ها ، اسهال ، استفراغ
- اختلالات کلیوی و نقش پرستار : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، عفونت های ادراری ، ریفلاکس مثانه به حالب ، تومور ویلمز ، سندرم نفروتیک
- اختلالات تنفسی و نقش پرستارمبتنی بر تشخصیهای پرستاری : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، سندرم کروپ ، پنومونی ، آسپیراسیون جسم خارجی و احیاء قلبی ریوی ، فیبروکیستیک پانکراس ، آسم
- اختلالات سیستم گوارشی و مداخلات پرستاری خانواده محور: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، هیرشپرونگ ، ریفلاکس گاستروازوفاژ ، انواژیناسیون ، تنگی پیلور ، سلیاک
- اختلالات قلبی : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، بیماری های مادرزادی (سیانوتیک و غیر سیانوتیک) ، نارسایی احتقانی قلب ، هیپوکسمی ، مراقبت قبل و بعد از عمل و سندرم کاوازاکی ، مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری
- اختلالات خون : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، کم خونی فقر آهن ، تالاسمی ، هموفیلی ، لوسمی حاد، آموزش به خانواده
- اختلالات سیستم عصبی : تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان ، اختلالات تشنج در کودکان ، تشنج ناشی از تب ، فلج مغزی(cp) بررسی وضع خانواده و ارائه آموزشهای لازم برای مراقبت از کودک و رعایت سبک زندگی او

منابع اصلی درس:

1. Wong,D.L, Hochenberry,N.J. , Nursing Care of Infant and Children.(last ed.).St.Louis: Mosby.
2. James,S.R.,Ashwill,J.W., Droske, S.G., Nursing Care of Children.(last ed.).
3. Schulte, E.B., Price, D.L., Gwin, J.F. , Thompson's Pediatric Nursing.(last ed.).Philadelphia:W.B.Saunders.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکلیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی روش نقش بازی کردن جهت یادگیری و تقویت مهارت تفکر انتقادی).
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان نیمسال

نام درس: پرستاری بهداشت روان **کد درس ۳۳**

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی فردی و اجتماعی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با اصول و مبانی بهداشت روان ، انسان و نیازهای اساسی او ، مفهوم خویشتن ، علل و عوامل موثر در بروز بیماری های روانی و طرق پیشگیری از آنها با تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روان در مراحل مختلف رشد ، ارائه مداخلات پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری جهت حفظ و توسعه سلامت روان فرد، خانواده و جامعه.

شرح درس

در این درس کسب دانش وبینش در زمینه شناخت انسان ، نیازهای اساسی ، شناسائی های بالقوه و بالفعل ، مفهوم خود، اصول بر قراری ارتباط با مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری، آشنایی با علل و عوامل موثر در ایجاد اختلالات روانی ، آشنایی با فشارهای روانی و بحران ها ، نقش مذاهب الهی و معنویت در پیشگیری و درمان اختلالات روانی، تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روان مد نظر است همچنین به تقویت مهارتهای تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری نیز تأکید می شود.

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

- سلامت روان

مفهوم سلامت و بیماری روانی ، پیوستار سلامتی و بیماری ، همه گیر شناسی اختلالات روانی ، ارتباط سلامت روان و فرهنگ ، جنبه های اخلاقی و قانونی روانپرستاری ، اصول بهداشت روان ، اهمیت انگیزه های رفتار انسان در بهداشت روان، تعریف نیاز و نقش نیاز های جسمی ، روانی ، اجتماعی و معنوی در تامین سلامت روان ، نقش خانواده ، مدرسه و جامعه در تامین سلامت روان ، گروه های آسیب پذیر و بهداشت روان، تأمین سلامت روان در سطوح پیشگیری ، پیشگیری سطح اول شامل ارتقای سطح بهداشت روان و پیشگیری از ابتلا به اختلالات روانی ، آسیب های اجتماعی مانند اعتیاد، طلاق ، بزهکاری ، کودکان خیابانی ، بی خانمانی ، فقر...، رعایت بهداشت روانی در دوره‌های مختلف زندگی؛ بارداری، نوزادی، شیرخوارگی....سالمندی و بهداشت روانی در ازدواج

- روان‌پرستاری :

تعریف روان‌پرستار، انواع دوره های آموزشی روانپرستاری ، نقش های مختلف روانپرستاران در مراکز بهداشتی ، درمانی، توانبخشی، آموزشی، پژوهشی و فنآوری در جامعه ، اعضا تیم روانپزشکی ، آینده روان‌پرستاری و نقش سلامت روان در کودکان و نوجوانان

- تاریخچه بهداشت روان ، روانپرستاری و مراکز روانپزشکی

تاریخچه روانپرستاری در جهان و ایران ، مراکز روانپزشکی ، خصوصیات مراکز روانپزشکی از نظر ساختار فیزیکی و روانی ، محیط درمانی و عوامل تشکیل دهنده آن ، نقش روانپرستار در ایجاد و حفظ و توسعه محیط مناسب برای مداخلات پرستاری

- انسان :

تعریف انسان از دیدگاه های مختلف ، صفات مشترک و ویژگی های انسان ، نیاز ها و طبقه بندی آنها بر اساس نظریه های موجود و نظریه اسلام، اهمیت نقش نیاز ها در ساختار شخصیت انسان ، توانایی های بالقوه و بالفعل انسان و اهمیت شناخت آنها از نظر بهداشت روان.

- مفهوم خود:

تعریف خود، ابعاد خویشتن ، خود ایده آل و خود واقعی ، علل پیدایش خویشتن ، نیاز به احساس ارزش ، منابع احساس ارزشمندی ، خصوصیات افراد با احساس ارزشمندی بالا و پایین.

- ارتباطات:

تعریف ارتباط ، ارتباط درمانی و کاربرد آن در روانپرستاری بر اساس فرآیند پرستاری

مراحل ارتباط درمانی ، مداخلات و تکنیک های ارتباط درمانی ، موانع و سدهای ارتباط درمانی

نشانه شناسی و معاینه روانی (MSE):

فرآیند پرستاری در بهداشت روان؛ ارزیابی جسمی، روانی، اجتماعی ، معنوی و خانوادگی مبتنی بر تشخیص های پرستاری و روش ارزشیابی مداخلات پرستاری

- استرس : تعریف استرس، تئوری های مختلف، علل ایجاد کننده ، تاثیر استرس بر اورگانیسم ، طرق پیشگیری و راه های مقابله و تطابق با استرس.
- مقابله: تعریف، سبکها و نظریه های مقابله
- مکانیسمهای دفاعی
- بحران

تعریف بحران، انواع بحران، مراحل بحران، مداخلات پرستاری مبتنی برتشخیص های پرستاری در بحران، پیشگیری از بحران

نقش مذاهب الهی در ارتقای بهداشت روانی

منابع اصلی درس:

۱. شاملو ، سعید . (۱۳۷۵). بهداشت روانی . تهران : رشد.

۲. کوشان ، محسن . (۱۳۷۸) . روان پرستاری . سبزوار : انتظار .

۳. عظیمی ، حمیده ؛ جنتی ، یدا... ؛ محمودی ، قهرمان .(۱۳۸۱).

۴. درسنامه جامع بهداشت روان (۱) . تهران : سالمی

5. Carson, V.B. , Mental Health Nursing.(last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
6. Boyd, M.A., Psychiatric Nursing Contemporary Practice. (last ed.). Philadelphia:Lippincott.
7. Varcarolis, E.M. , Foundation of Psychiatric Mental Health Nursing, (last ed.). P hiladelphia: W.B. Saunders.
8. Fortinash, H.W., &Holoday Worret, P.A. , Psychiatric Mental Health Nursing, Paycha(last ed.).St.Louis: Mosby.
9. Keltner, N.L. , Psychiatic Nursing, (last ed.).St Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو: :

- مشارکت فعال دانشجو در بحث های کلاس (مطالعه مقالات به روز و ارائه سمینار)
- آزمون میان دوره
- آزمون پایان دوره

نام درس: پرستاری بیماریهای روان **کد درس** ۳۴

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بهداشت روان

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس

آماده سازی دانشجو جهت شناخت بیشتر مددجویان با اختلالات روان و آشنایی با مشکلات آنها ، کاربرد مهارت های ارتباطی (عمومی و درمانی) در بررسی و تشخیص نیاز های جسمی ، روانی، اجتماعی و معنوی آنها و طرح و اجرای تدابیر پرستاری (از پیشگیری تا نوتوانی) بر اساس تشخیص های پرستاری.

شرح درس

این درس شامل انواع اختلالات روانی و طبقه بندی آنها ، علل و عوامل موثر بر آنها و طرق پیشگیری با تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روانی ، درمان ها و مراقبت های جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی مبتنی بر فرآیند پرستاری می باشد.

در این درس بر استفاده از مهارتهای تفکر خلاق در حل مسائل مددجو/ خانواده تأکید می شود.

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

- تعریف و طبقه بندی اختلالات روانی بر اساس آخرین طبقه بندی. DS M4یا چاپ های جدید
- علت و علامت شناسی اختلالات روان
- انواع درمان های متداول در روان پزشکی ارگانیک (دارو درمانی، شوک درمانی و جراحی) و غیر ارگانیک(رواندرمانی، کاردرمانی روان درمانی شناختی- رفتاری، روانکاوی و معنویت درمانی) و درمان های مکمل ، نقش پرستار
- اختلالات اسکیزوفرنیک و سایر اختلالات سایکوتیک : تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، سبب شناسی ، پیشگیری ، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند و تشخیص های پرستاری
- اختلالات خلقی : تعریف ، انواع ، اتیولوژی ، اپیدمیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی بیمار / مددجو و خانواده
- اختلالات اضطراب : تعریف ، انواع ، اتیولوژی ، اپیدمیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری مبتنی به فرآیند پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی مددجو / بیمار
- اختلالات سوماتوفرم(شبه جسمی): تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی، و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند و تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی بیمار و خانواده
- اختلالات تجزیه : تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی بیمار وخانواده
- اختلالات انطباقی: تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری با کاربرد فرآیند پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی بیمار و خانواده
- اختلالات شخصیت : تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی

- اختلالات جنسی و هویت جنسی : تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری مبتنی بر نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی از پیشگیری تا توانبخشی
- اختلالات شناختی (دلیریوم ، دمانس ، اختلال فراموشی و سایر اختلالات شناختی) تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و ارائه مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توانبخشی بیمارو خانواده
- اختلالات روانپزشکی کودکان و نوجوانان
- کاربرد فرآیند روانپرستاری در سالمندی، افسردگی، آلزایمر، اختلالات شناختی و سایکوز... و ارائه مراقبتهای خاص پرستاری در دوران سالمندی از پیشگیری تا توانبخشی بیمار وخانواده
- اختلالات مربوط به مصرف مواد (سوء مصرف) : تعریف ، انواع ، اپیدمیولوژی ، اتیولوژی ، پیشگیری ، درمان ، توانبخشی و مراقبت های پرستاری خانواده محور
- فوریت های روانپزشکی با تأکید بر خودکشی و مراقبت های پرستاری خانواده – محور مبتنی بر تشخیصهای پرستاری
- اهمیت ایمنی در بخش روان و رعایت راهبردهای ضروری پرخاشگری ، فرار بیماران
- استمرار و تداوم خدمات روانپرستاری پس از ترخیص در جامعه و منازل به منظور پیگیری وضعیت مددجو در خانواده و جامعه
- خدمات روانپرستاری در مدارس ؛ آموزش به مربیان و اعضاء انجمن خانه و مدرسه

منابع اصلی درس

۱. کارسون ، ورنابز (۱۳۸۱) . پرستاری بهداشت روان (اختلالات خلقی). ترجمه مریم رصدی ، محبوبه صفوی ، تهران : اشراقیه .

۲. کارسون ، ورنابز (۱۳۸۱) . پرستاری بهداشت روان (استرس و اختلالات اضطرابی). ترجمه مریم رصدی ، محبوبه صفوی ، تهران : اشراقیه

۳. سادوک ، بنجامین (۱۳۸۱) . درس آزمون روانپزشکی .ترجمه مجید صادقی و همکاران . تهران : برای فردا.

4. Carson, V.B. , Mental Health Nursing.(last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
5. Boyd, M.A . , Psychiatric Nursing Contemporary Practice. (last ed.). Philadelphia:Lippincott.
6. Varcarolis, E.M., Foundation of Psychiatric Mental Health Nursing, (last ed.). P hiladelphia: W.B. Saunders.
7. Fortinash, H.W., &Holoday Worret, P.A. , Psychiatric Mental Health Nursing, Paycha(last ed.).St.Louis: Mosby.
8. Keltner, N.L. , Psychiatic Nursing, (last ed.).St Louis: Mosby.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- مشارکت فعال دانشجو در بحث های کلاس
- انجام تکالیف تعیین شده (گزارش موردی و تهیه و ارائه مقاله در مورد تازه های روانپرستاری و روانپزشکی)
- آزمون میان دوره
- آزمون پایان دروه

نام درس: اصول مدیریت خدمات پرستاری **کد درس ۳۵**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:آشنا نمودن دانشجو با دانش مدیریت، اصول و فرایند مدیریت خدمات پرستاری و کاربرد آن در سرپرستی عرصه ها و سطوح مختلف ارائه مراقبت های پرستاری با تأکید بر کاربرد عدالت و مبانی مدیریت اسلامی

شرح درس: مدیریت و رهبری از نقش هایی است که پرستاران در عرصه های مختلف خدمت و در سطوح متفاوت به عهده دارند. از این رو آشنایی پرستاران با مدیریت و رهبری برای تحقق اهداف سازمانی، افزایش کیفیت مراقبت های پرستاری و بهره وری پرستاران اهمیت دارد. این درس دانشجو را برای ایفای نقش مدیریت و رهبری در عرصه های مراقبت پرستاری آماده می سازد. مبانی، اصول و فرایند مدیریت خدمات پرستاری با تکیه بر ارزش های اسلامی در این درس آموزش داده می شود.

رئوس مطالب : (۳۴ ساعت نظری)

- تعریف مدیریت از دیدگاه صاحب نظران
- مرور تاریخچه مدیریت و مکاتب اصلی همراه با بررسی و نقد آن ها
- سطوح مدیریت خدمات پرستاری
- اصول و وظایف مدیریت فرآیند واجزاء مدیریت خدمات پرستاری
- تصمیم گیری: تعریف، مفاهیم، انواع تصمیم ها، روش های تصمیم گیری، تصمیم‌گیری در شرایط مختلف در پرستاری
- برنامه‌ریزی: تعریف، مفاهیم، انواع برنامه ها، روش های برنامه ریزی، کاربرد فناوری اطلاعات در برنامه ریزی فرآیند مدیریت پرستاری
- سازماندهی: تعریف، مفاهیم، اصول و فرایند سازماندهی، صف و ستاد، تفویض اختیار، تمرکز و عدم تمرکز، حیطه نظارت وارزشیابی خدمات پرستاری در سطوح مختلف
- تامین نیروی انسانی، روش های برآورد نیروی انسانی مورد نیاز در پرستاری با توجه به استانداردها ، استخدام
- بکارگیری نیروی جدید، آشناسازی و شرح وظایف کارکنان
- نقش مدیران پرستاری در بهسازی نیروی انسانی: مفاهیم جدید مانند آموزش در طول زندگی lifelong "learning"، سازمان های یادگیرنده (learning organization)، روشهای نیازسنجی آموزشی، اصول و روش های آموزش حین خدمت، کاربرد فناوری در بهسازی نیروی انسانی
- هدایت و رهبری: نظریه های رهبری، سبک های رهبری، انگیزش ، ارتباطات، هوش هیجانی، تغییر، طراحی شغل (توسعه شغلی، چرخش شغلی، غنی سازی)
- کنترل و ارزشیابی عملکرد خدمات پرستاری: مفاهیم و اصول، انواع کنترل و روش های آن، ارزشیابی عملکرد
- اعتبار بخشی و حاکمیت بالینی: تعریف مفاهیم و روش انجام ، نقش پرستار
- کیفیت مراقبت های پرستاری: ارتقای مستمر کیفیت مراقبت ها، اصول و روش ها، استاندارد ها، الگوهای ارتقای کیفیت،

- بودجه بندی: اهمیت و ضرورت بودجه بندی برای مدیران پرستاری، مفاهیم، روش های بودجه بندی و کاربرد فناوری در بودجه بندی
- حاکمیت بالینی ، تعریف و مراحل آن
- اعتبار بخشی –تعریف ،لزوم و مراحل آن
- گزارش نویسی وثبت در پرونده: اصول گزارش وثبت وقایع و مسئولیت های قانونی پرستارو پاسخگوئی به آنها
- انضباط در کار پرستاری: قوانین و مقررات حاکم بر کار پرستاری، انواع جرایم و خطاهای پرستاری و نحوه رسیدگی به آن ها
- کاربرد اخلاق و ارزش های اسلامی در مدیریت خدمات پرستاری

منابع اصلی درس:

۱. مورهد جی، و گریفین آر.. رفتار سازمانی (ویرایش جدید). ترجمه سید مهدی الوانی و غلامرضا معمارزاده. چاپ هیجدهم. تهران، انتشارات مروارید. ۱۳۹۱ .

۲. بلانچارد، کنث. هرسی، پال. مدیریت رفتار سازمانی (کاربرد منابع انسانی). ترجمه دکتر علی علاقه بند، تهران: مؤسسه انتشارات امیرکبیر. ۱۳۹۱.

۳. آصف زاده، سعید. شناخت بیمارستان. تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۱۳۶۹.

۴. هروآبادی، شفیقه و مرباغی، اکرم. مدیریت پرستاری و مامائی. تهران: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران ۱۳۷۵ .

۵. رضائیان، علی. اصول مدیریت. تهران: انتشارات سمت. ۱۳۸۵.

۶. مکارم شیرازی، ناصر. مدیریت و فرمان دهی در اسلام. قم: انتشارات هدف ۱۳۶۷

7. Swansburg Russell C. and Swansburg Richard J. Introduction to Management and Leadership for Nurse Managers (Last Edition) Jones & Bartlett Learning
8. Marriner-Tomey Ann. Guide to nursing management and leadership (Last Edition) St. Louis, Mo.: Mosby
9. Huber, Diane. Leadership and Nursing Care Management (Last Edition) Saunders Elsevier
10. Tappen, Ruth M. Nursing Leadership and Management: Concepts and Practice (Last Edition) F a Davis Company

۱۱. مجلات معتبر داخلی و خارجی مرتبط نظیر لیست زیر

مجله علمی و پژوهشی مدیریت پرستاری

1. Journal of Nursing Administration (JONA)
2. Journal of Nursing Management
3. Journal of Nursing Administration Quarterly
4. Journal of Leadership in Health Sciences
5. Journal of Nursing Care Quality
6. Canadian Journal of Nursing Administration
7. Journal of Nursing Leader
8. Journal for Nurses in Staff Development

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- شرکت فعال در بحث های کلاس
- تهیه و ارائه کار گروهی (کار گروهی در موضوعات مدیریتی ؛ مدیریت تضاد، مدیریت زمان، مدیریت بحران، مدیریت استرس، مدیریت تغییر، مدیریت ریسک در خدمات پرستاری باشد).
- آزمون میان دوره ای و آزمون پایان نیمسال

کارآموزی و کارآموزی در عرصه

مقدمه

برنامه های کارآموزی در دوره کارشناسی نا پیوسته رشته پرستاری مبتنی بر فلسفه ، رسالت و اهداف کلی آن در راستای نیل به اهداف آموزشی برای کسب مهارتهای مناسب حرفه ای ، کاربرد آموخته های علمی در عمل تنظیم شده است . هر برنامه کارآموزی با مد نظر قرار دادن دستیابی به" بایدهای یادگیری"هدف، شرح کارآموزی، تکمیل لاک بوک مربوطه و شیوه ارزشیابی دانشجو مطرح گردیده است.

- ضروری است مراکز آموزش بالینی که همانا مراکز بهداشتی ، درمانی و سایر عرصه های یادگیری در جامعه می باشند برای کارآموزی برخوردار از ساختار، تجهیزات و امکانات بالینی مناسب جهت آمادگی فراگیری مهارتهای تخصصی رشته را داشته و تسهیلات لازم را برای یادگیری و اجتماعی شدن دانشجو فراهم نمایند.

ارزشیابی کارآموزی و کارآموزی در عرصه به منظور بررسی کیفیت کارآموزی، و عملکرد شایستگی حرفه ای است که با استفاده روش ارزشیابی با نظارت و مشاهده دانشجو بطور مستقیم و غیر مستقیم در مراکز یاد شده توسط مدرسین و منتورها صورت می گیرد. استفاده از فرم های تدوین شده متشکل از معیارهای ارزشیابی متناسب با اهداف کارآموزی و کارآموزی در عرصه مربوطه در راستای دستیابی به اهداف ، سطح یادگیری و کسب مهارتهای بالینی عمومی و تخصصی ، انجام تکالیف بالینی مد نظر می باشد تکالیف بالینی در قالب مطالعه موردی با کاربرد فرآیند پرستاری ، استفاده از الگوها و نظریه های پرستاری و روشهای مشکل گشایی و تکمیل لاک بوک های مورد نظر خواهد بود.

نام درس: اصول و مهارتهای پرستاری **کد درس۳۶**

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : مراکز بهداشتی (انسان سالم) و سپس مراکز درمانی ؛ بیمارستانها و بخشهای جراحی و داخلی می باشد.

زمان ارائه : در نیمسال اول بعد از اتمام آموزش نظری و عملی

هدف کلی درس

تدارک موقعیت مناسب و واقعی برای دانشجو جهت انجام روش های مراقبتی متناسب با نیاز بیماران در عرصه های بالینی یاد شده ، تحت نظارت مستقیم مدرس (مربی و ...)

شرح کارآموزی

در این کارآموزی ، دانشجو در بالین بیمار / مددجو و بر اساس نیاز وی و تشخیص های پرستاری تعیین شده ، روش های پرستاری را به مرحله اجرا در می آورد و به این ترتیب در محیط واقعی آموخته های نظری و عملی خود را به کار خواهد گرفت. در این دوره ، اجرای روش های پرستاری شامل پیش گیری از انتقال عفونت ، بررسی علایم حیاتی ، پذیرش ، انتقال و ترخیص بیمار / مددجو ، حرکت دادن و تأمین آسایش و بهداشت فردی / بیمار / مددجو مد نظر می باشد.

به منظور حسن اجرای برنامه آموزش پرستاری ونیل به اهداف پرستاری جامع و جامعه نگر ، در کلیه عرصه های کارآموزی توجه خاص به مددجو ، خانواده ، جامعه ضروری است. لذا بر آموزش به بیمار / مددجو و خانواده در طی بستری و در زمان ترخیص و **نحوه مراقبت در منزل تأکید می شود.**

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مرتبط با مهارت های عمومی
- ارائه تکالیف بالینی و ارزیابی آنها
- ارزیابی نحوه ارتباط و آموزش با مددجو و خانواده
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو به لحاظ اخلاقی و حرفه ای

نام درس: پرستاری بهداشت مادر و نوزاد **کد درس**۳۷

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی: برای دانشجویان دختر درمانگاه های پره ناتال، درمانگاه های تنظیم خانواده، اتاق زایمان، بخشهای مامائی و نوزادان برای دانشجویان پسر بخش های اورژانس و داخلی و جراحی می باشد.

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری مادران ونوزادان

هدف کلی درس:

فراهم ساختن امکان کسب تجربه بالینی برای دانشجویان در مراقبت پرستاری از زنان و خانواده در انتظار فرزنداست

شرح کارآموزی:

کاربرد ، هنر و دانش پرستاری و سایر علوم انسانی دانشجو را به شناخت و حل مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی و بهبود وضعیت سلامت هدایت می کند. لذا در این کارآموزی بر کاربرد فرآیند پرستاری با استفاده از روش های تفکر انتقادی ، مراقبت جامع پرستاری از زنان متعلق به خانواده های دارای فرهنگ های متفاوت تأکید می شود. به علاوه سیاست بهداشتی و راهبرد های قانونی و اخلاقی مربوط به مسائل زنان در سیستم ارائه مراقبت های بهداشتی نیز مورد تأکید قرار می گیرد. از این رو پی گیری زنان باردار ، **مراقبت در منزل از مادر و نوزاد سالم و آموزش به مددجو** یکی از ارکان این کارآموزی به شمار می آید.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ارزشیابی عملکرد با استفاده از چک لیست های مراقبتی (مشاهده)
- ارائه تکالیف درسی شامل کنفرانس بالینی ، تهیه جزوات یا پمفلت های آموزشی
- ارزیابی نحوه آموزش مددجو (فردی و گروهی)
- تکمیل لاک بوک مهارتهای مورد نظر در این دوره
- ارائه گزارش موردی از بازدید منزل

نام درس: پرستاری سلامت جامعه / فرد و خانواده / محیط **کد درس: ۳۸**

تعداد واحدبه ترتیب: ۱ واحد (۵۱ ساعت)/ ۵/. واحد(۲۶ ساعت) / ۵/. واحد(۲۶ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی: مراکز بهداشتی درمانی شهری وروستایی (واحدهای: واکسیناسیون، تنظیم خانواده، بهداشت مادران باردار ، بهداشت کودکان)

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری

هدف کلی درس

کمک به کسب توانایی ومهارت های عملی در دانشجویان مبتنی بر مفاهیم آموخته شده پرستاری جهت ارائه خدمات بهداشتی به منظور ارتقاء سطح سلامتی و پیشگیری از بیماری ها .

شرح کارآموزی

در این کارآموزی ضمن آشنایی با سیستم های بهداشتی ، درمانی شهری و روستائی ، دانشجو با استفاده از آموخته های نظری و کاربرد اصول مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC) و بر اساس فرآیند پرستاری خدمات بهداشتی را به مددجویان ارائه می دهد. ضمن آن که از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله در بررسی مشکلات بهداشتی و ارائه خدمات مورد نظر، آموزش به مددجویان و پیگیری مراقبت ها در منزل نیز مد نظر می باشد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مربوطه
- ارزیابی گزارش بازدید منزل و سایر عرصه های کارآموزی
- تهیه و ارائه کنفرانس علمی
- ارزشیابی عملکرد دانشجو در ارائه خدمات بهداشتی مورد انتظار با استفاده از فرم های تدوین شده

نام درس: پرستاری بزرگسالان/ سالمندان (۱) **کد درس۳۹**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : بخش های داخلی و جراحی عمومی

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری- عملی

هدف کلی درس

به کارگیری آموخته های نظری و مهارت های عملی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند با کاربرد فرآیند پرستاری ، تحت نظارت مستقیم مدرس (مربی و ....)

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با استفاده از نظریه‌ها ؛ الگوها و مفاهیم زیر بنایی پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری تدابیر پرستاری مناسب را تدوین و به مرحله اجرا خواهد گذارد. به علاوه به دانشجو کمک می شود که با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق برنامه مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نوتوانی تنظیم ، اجرا و ارزیابی نماید. آموزش به بیمار و خانواده و ادامه مراقبت در منزل از ارکان این کارآموزی است.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تهیه و تکمیل لاک بوک مورد نظر و مهارتهای خاص
- ارزیابی روش انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی ، مطالعه موردی)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو (بروش مشاهده و راهنمایی)

نام درس: پرستاری بزرگسالان/ سالمندان (۲) **کد درس ۴۰**

پیش نیاز یا همزمان: بزرگسالان / سالمندان ۱

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : بخش های داخلی و جراحی (گوارش ، اورتوپدی ، ارولوژی ، نفرولوژی و زنان)

زمان ارائه : همرمان با دروس نظری و عملی

هدف کلی درس

به کارگیری آموخته های نظری و مهارت های علمی و عملی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات گوارشی ، حرکتی ، دفعی ، بر اساس فرآیند پرستاری ، تحت نظارت مستقیم مدرس (مربی و ...)

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله ، بر پایه آموخته های نظری ودر چارچوب فرآیند پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری ، تدابیر پرستاری مناسب را تعیین و پس از اجرا، ارزیابی می نماید. به علاوه از دانشجو انتظار می رود مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نوتوانی مد نظر داشته باشد. آموزش به بیمار و خانواده و ارائه مراقبت در منزل از ارکان این کارآموزی به شمار می آید.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر در مهارتهای خاص
- ارزیابی روش انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی ، مطالعه موردی)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۳) **کد درس۴۱**

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری بزرگسالان / سالمندان ۲

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : بخش های داخلی و جراحی (قلب و عروق ، تنفس ، عفونی و غدد)

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری و عملی

هدف کلی درس

استفاده از آموخته های نظری و مهارت های علمی – عملی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات قلب ، عروق ، تنفس ، عفونی و غدد

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله ، بر پایه آموخته های نظری ودر چارچوب فرآیند پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری ، تدابیر پرستاری مناسب را تعیین و پس از اجرا، ارزیابی می نماید. به علاوه از دانشجو انتظار می رود مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نوتوانی مد نظر داشته باشد. لذا بر آموزش به بیمار و خانواده در طی بستری و زمان ترخیص و مراقبت در منزل تأکید می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر در زمینه مهارتهای تخصصی
- ارزیابی روش انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی ، مطالعه موردی)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: پرستاری در مشکلات شایع ایران **کد درس۴۲**

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : بخش های داخلی و جراحی مرتبط با مباحث مطرح در واحد نظری

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری و عملی

هدف کلی درس:

استفاده از آموخته های نظری و مهارت های علمی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات اعصاب، چشم، گوش، پوست، سوختگی وخون

شرح کارآموزی:

در این کارآموزی دانشجو با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله ، بر پایه آموخته های نظری و در چارچوب فرآیند پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری ، تدابیر پرستاری مناسب را تعیین و پس از اجرا، ارزیابی می نماید. به علاوه از دانشجو انتظار می رود مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نوتوانی مد نظر داشته باشد. لذا بر آموزش **به بیمار و خانواده در طی بستری و زمان ترخیص و مراقبت در منزل** تأکید می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مرتبط به مهارتهای تخصصی این دوره
- ارزیابی روش انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی ، مطالعه موردی)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: پرستاری کودک سالم و/ پرستاری بیماریهای کودکان **کد درس۴۳**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد به ترتیب: ۱ (۵۱ ساعت) و ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : مراکز نگهداری کودکان سالم (مهدهای کودک، مدارس، منازل)- بخش های نوزادان و کودکان

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری و عملی مربوطه

هدف کلی درس

ایجاد توانایی در دانشجو جهت برقراری ارتباط مناسب با کودک و خانواده ، ارائه مراقبت به کودکان سنین مختلف دارای مشکل بر اساس فرآیند پرستاری ، مراقبت خانواده محور و با تأکید بر آموزش به کودک و خانواده

شرح کارآموزی

طی این دوره کارآموزی موقعیت های مختلف جهت کسب تجارب عملی با کودکان سنین مختلف (با توجه به مراحل مختلف رشد و تکامل) در مراکز نگهداری کودکان سالم (نوزادان ، مهدهای کودک ، مدارس) و بخش های کودکان ، نوزادان فراهم می شود تا دانشجو به تواند با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله از کودک و خانواده در سلامت و بیماری مراقبت پرستاری با رویکرد جامع وجامعه نگربه عمل آورد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک با توجه با مهارت های تخصصی مرتبط
- ارزیابی روش انجام و ارائه تکالیف محوله (مطالعه موردی – ارائه کنفرانس علمی)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو (به روش مشاهده ، مشاوره و راهنمائی)

نام درس: پرستاری بهداشت روان/ پرستاری بیماریهای روان **کد درس۴۴**

پیش نیاز یا همزمان: -------

تعداد واحد به ترتیب: ۱ (۵۱ ساعت) / ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : بخش های روانپزشکی و بخشهای اورژانس روانپزشکی ، و درمانگاههای روانپزشکی

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری عملی

هدف کلی درس:

ایجاد آمادگی و مهارت های لازم در دانشجو جهت ارائه خدمات بهداشتی – درمانی به بیماران / مددجویان با اختلالات روانی و خانواده آنها با کاربرد فرآیند پرستاری، به منظور پیشگیری و ارتقا سطح سلامت روانی، اجتماعی و معنوی بیماران / مددجویان درمان و توانبخشی آنها در جامعه

شرح کارآموزی:

در این دوره دانشجو با به کارگیری مفاهیم و نظریه و الگوهای آموخته ، ضمن تعامل با مددجو / بیمار بروش ارتباط درمانی به او کمک می نماید که به تدریج با خود و محیط اطرافش سازگار گردد. همچنین نقش های مختلف پرستاری را در رابطه با مددجو / بیمار و خانواده تجربه کرده. به طوری که به تواند مددجو/ بیمار را جهت کسب استقلال و بازگشت به جامعه حمایت نموده و آنها را با منابع حمایتی موجود در جامعه نیزآشنا سازد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- ارائه گزارش در مورد تعامل با مددجو بر اساس ارتباط درمانی در چارچوب فرآیند پرستاری.
- معرفی یک مددجو (Case Presentation)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: پرستاری مراقبت های ویژه **کد درس۴۵**

تعداد واحد: ۱(۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی : بخشهای ویژه ؛ CCU ، ICU بخش همودیالیز ، پیوند ، سوختگی و ..

زمان ارائه : همزمان با دروس نظری مرتبط

هدف کلی درس

کمک به دانشجو جهت استفاده از آموخته های نظری و کسب توانایی های لازم در ارائه مراقبت های ویژه به بیماران بزرگسال یا سالمند بستری در بخش مراقبتهای ویژه و CCU ، ICU با کاربرد فرآیند و تشخیص های پرستاری و با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله

شرح کارآموزی

در این دوره ، به دانشجو فرصت داده می شود تا در بخش های مراقبت ویژه ضمن بررسی و شناخت وضعیت بحرانی بیماران ، بر اساس تشخیص های پرستاری به طراحی ، اجرا و ارزیابی مراقبت های خاص پرستاری مبتنی بر تدابیر پرستاری اقدام نماید. در این راستا تلفیق آموخته های علمی و استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله مد نظر می باشد. آموزش به بیمار و خانواده ، نوتوانی ، مراقبت در منزل از ارکان این کارآموزی به شمار می آیند.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- ارزیابی تکالیف بالینی (مطالعه موردی با استفاده از فرآیند پرستاری ، کنفرانس بالینی و کنفرانس دارویی)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: فارماکولوژی بالینی **کد درس۴۶**

پیش نیاز : فارماکولوژی

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

محیط کارآموزی:

مراکز بهداشتی درمانی ، بیمارستانها بخشهای داخلی وجراحی ، عفونی ، زنان و زایمان ، وکودکان

زمان ارائه : همزمان با داروشناسی نظری

هدف کلی درس:

ایجاد بستر مناسب جهت پیاده کردن اطلاعات علمی در زمینه فارماکولوژی در موقعیت های واقعی

شرح کارآموزی : در حین کارآموزی فارماکولوژی بالینی دانشجو موظف به بررسی و شناخت کاربرد انواع داروها ، اثرات داروئی و عوارض آنها را در مورد بیماران متفاوت می باشد .

شیوه ارزشیابی :

ارزیابی انجام و ارائه تکالیف بالینی (ارائه کنفرانس داروئی و گزارش موردی)

ارزیابی شیوه عملکرد دانشجو در ارائه درمانهای داروئی (رعایت دوز دارو و سایر اصول تجویز دارو)

نام درس: پرستاری بهداشت مادر و نوزاد **کد درس۴۷**

پیش نیاز یا همزمان: -------

تعداد واحد:۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط : دانشجویان دختر در درمانگاه های پره ناتال، درمانگاه های تنظیم خانواده، اتاق زایمان، بخش های مامائی و نوزادان سالم و پرخطر و دانشجویان پسر در بخش های اورژانس و داخلی و جراحی و بخشهای مراقبتیهای ویژه

زمان ارائه : نیمسال هفتم یا هشتم، با توجه به برنامه تنظیم شده

هدف کلی درس

فراهم ساختن امکان تجربه بالینی برای دانشجویان در مراقبت پرستاری از مادران ، نوزادان و خانواده آن ها ، دستیابی به مهارت های عملی جهت بررسی و شناخت ، تشخیص ، برنامه ریزی طرح مراقبتی ، اجرا و ارزشیابی مسائل و مشکلات سلامت (جسمی ، روانی ، اجتماعی و معنوی) مددجویان در موقعیت های طبیعی و آسیب پذیر به منظور ارتقاء سطح سلامت ، پیشگیری از بیماری و عوارض در عرصه های مختلف ارائه خدمات (از بیمارستان تا منزل).

شرح کارآموزی در عرصه

این دوره که شامل کارآموزی در عرصه های مختلف ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان می باشد، به دانشجو فرصت می دهد تا با به کارگیری آموخته های قبلی از جمله کاربرد راهبردهای کلی نگر و جامعه نگر، با به کارگیری فرآیند پرستاری و استفاده از روش های تفکر انتقادی و مبتنی بر شواهد ، وضعیت سلامت مادر، نوزاد و خانواده سالم ودر معرض خطر را به منظور تشخیص مسائل و مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی آنها ارزیابی نموده وبا تصمیم گیری به موقع تدابیر پرستاری مناسب را جهت تطبیق خانواده با این موقعیت ها به کار گیرد. همچنین فرصت هائی فراهم می شود که دانشجو توانائی های لازم را جهت ارائه مراقبت های پرستاری به طور مستقل کسب نموده و برای ایفای نقش های آینده در عرصه های مختلف ارائه خدمات یعنی از بیمارستان تا منزل آماده گردد. از این رو بر پیگیری مددجو و خانواده و آموزش به آنها در منزل تأکید می گردد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- تهیه پمفلت های آموزشی برای مددجویان
- تهیه و گزارش مطالعه مورد و بازدید از منزل
- تنظیم وارائه برنامه های آموزشی به مددجویان / دانشجویان / سایر پرسنل
- ارزشیابی عملکرد با استفاده از فرم های تدوین شده.

نام درس: پرستاری سلامت جامعه/فرد و خانواده/محیط **کد درس :** ۴۸

پیش نیاز یا همزمان: -------

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط : عرصه های مختلف جامعه/منزل/ مدارس ،کارخانجات و مراکز بهداشتی درمانی

زمان ارائه : نیمسال هفتم یا هشتم با توجه به برنامه تنظیم شده

هدف کلی درس:

کسب توانایی و افزایش مهارت در جهت تشخیص مشکلات بهداشتی جامعه و به کار گیری دانش پرستاری در عرصه ها با استفاده از قدرت خلاقیت ، ابتکار و استقلال در جهت حل مسائل بهداشتی در ارتباط با سلامت مددجو ، خانواده و جامعه با به کارگیری پویائی گروه

شرح کارآموزی در عرصه :

در این دوره ابتدا دانشجویان پرستاری با اصول بهداشت محیط در عرصه های مختلف جامعه مانند مراکز بهداشتی درمانی ، مدارس ، کارخانجات ،کارگاه ها و اماکن عمومی آشنا شده، سپس به صورت گروهی به بررسی مشکلات بهداشتی موجود در جامعه و خانواده پرداخته و با استفاده از روش مشکل گشائی و به کارگیری فرآیند پرستاری بهداشت جامعه در عرصه ، اقدامات موثر را در جامعه ارائه خواهند داد.

شیوه ارزیابی دانشجو: :

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- ارزیابی گزارش های مربوط به بازدیدها
- تهیه پوسترهای بهداشتی مرتبط
- ارائه گزارش تحقیق به صورت پروژه کامل
- ارزشیابی عملکرد دانشجو با استفاده از فرم تدوین شده

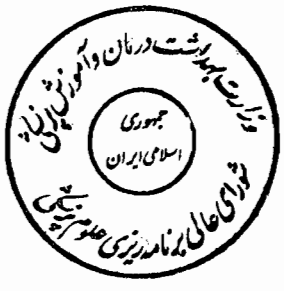

نام درس: پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۳-۱) و پرستاری در مراقبت در منزل **کد درس۴۹**

تعداد واحد:۸ (۴۰۸ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط : اتاق های عمل ، اتاق بهبودی ،CSR و بخش های داخلی و جراحی مرتبط با مباحث واحدهای پرستاری بزرگسالان/سالمندان (۳ تا ۱) و پرستاری در مشکلات شایع ایران

زمان ارائه : نیمسال هفتم یا هشتم طبق برنامه تنظیم شده

هدف کلی درس

افزایش مهارت دانشجو در انجام مراقبت های پرستاری براساس فرآیند پرستاری و کسب استقلال در ارائه مراقبت به بیماران بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات حاد و مزمن

همچنین آشنایی دانشجو با وظایف و نقش های پرستار در اتاق عمل، شناخت وسایل اتاق عمل وکسب مهارت در ارائه مراقبت به بیماران در اتاق عمل و بهبودی

شرح کارآموزی در عرصه

در این دوره دانشجو آموخته های علمی و عملی خود را در مراقبت از بیماران به مرحله اجرا در می آورد و مهارت های عملکردی خویش را بهبود می بخشد. اصول کار در اتاق عمل ، و واحدهای تابعه از جمله اتاق بهبودی وCSR به دانشجو آموزش داده می شود. ضمن آن که دانشجو به طور مستقیم می تواند شاهد انجام اعمال جراحی مختلف بوده و ازآموخته های خود در ارائه مراقبت های قبل – حین و بعد از عمل استفاده کند. با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله در تأمین نیازهای مختلف بیماران اعم از مراقبتهای بهداشتی ، درمانی ، آموزشی و نوتوانی را تجربه می کند.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- ارائه تکالیف بالینی (مطالعه موردی ، کنفرانس بالینی و ..)
- تهیه پمفلت های آموزشی برای مددجویان
- ارزشیابی عملکرد دانشجو با استفاده از فرم تدوین شده

نام درس: پرستاری بیماریهای کودکان **کد درس ۵۰**

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط: بخش های کودکان ، نوزادان ، مراکز نگهداری کودکان عقب مانده و منازل

زمان ارائه : نیمسال هفتم یا هشتم ، با توجه به برنامه تنظیم شده

هدف کلی درس

ایجاد توانایی در دانشجو جهت برقراری ارتباط مناسب با کودک و خانواده ، و ارائه مراقبت به کودکان سنین مختلف دارای مشکل بر اساس فرآیند پرستاری ، مراقبت خانواده محور و با تأکید بر آموزش به کودک و خانواده

شرح کارآموزی درعرصه

طی این دوره کارآموزی موقعیت های مختلف جهت کسب تجارب عملی با کودکان سنین مختلف (با توجه به مراحل مختلف رشد و تکامل) در بخش های کودکان ، نوزادان و مراکز نگهداری کودکان سالم و معلول فراهم می شود تا دانشجو به تواند با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله از کودک و خانواده در سلامت ، بیماری و دارای نوعی معلولیت مراقبت مبتنی بر کاربرد فرآیند پرستاریانجام دهد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- انجام و ارائه تکالیف محوله (مطالعه مورد – ارائه کنفرانسهای بالینی)
- تهیه پمفلت های آموزشی
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: پرستاری مراقبتهای ویژه **کد درس۵۱**

تعداد واحد: ۳ (۱۵۳ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط: بخشهای مراقبت ویژه CCU ، ICU ، بخش همودیالیز و سوختگی

زمان ارائه : نیمسال هفتم یا هشتم طبق برنامه

هدف کلی درس:

کمک به دانشجو جهت استفاده از آموخته های نظری و کسب توانایی لازم در ارائه مراقبت های ویژه به بیماران بزرگسال یا سالمند بستری در بخشهای CCU ، ICU .... ، در چارچوب فرآیند پرستاری و با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله

شرح کارآموزی در عرصه

در این دوره ، به دانشجو فرصت داده می شود تا در بخش های مراقبت ویژه ضمن بررسی و شناخت وضعیت بحرانی بیماران ، بر اساس تشخیص های پرستاری به طراحی ، اجرا و ارزیابی مراقبت های خاص پرستاری اقدام نماید. در این راستا تلفیق آموخته های قبلی با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله مد نظر می باشد. آموزش به بیمار و خانواده ، نوتوانی و پیگیری مراقبت در منزل از ارکان این کارورزی به شمار می آیند.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- تکالیف بالینی (مطالعه موردی ، کنفرانس بالینی و کنفرانس دارویی)
- تهیه پمفلت های آموزشی
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو

نام درس: اصول مدیریت خدمات پرستاری **کد درس۵۲**

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط: مراکز بهداشتی درمانی (بیمارستانها و بخشهای وابسته)

زمان ارائه : نیمسال هشتم

هدف کلی درس

آشنائی دانشجو با چگونگی استفاده از دانش مدیریت ، مراحل فرآیند مدیریت خدمات پرستاری و اصول و مهارت های مدیریت در اداره امور بخش ها ، در بحران ها و بلایا، تقسیم کار در پرستاری ، برنامه ریزی نیروی انسانی و در نتیجه کسب مهارت در تشخیص نیازهای مددجویان ، کارکنان با استفاده از مراحل تصمیم گیری و حل مشکل جهت رفع مشکلات بهداشتی درمانی با هدف کلی ارتقاءکیفیت خدمات پرستاری در راستای بهبود سلامت احاد جامعه با تدوین برنامه های آموزشی برای پرسنل و ....

شرح کارآموزی در عرصه

در این درس دانشجو با حضور فعال در عرصه های تعیین شده تحت نظارت مسئول واحد و هماهنگی مربی نقش مدیریت و سرپرستی را در ادراه امور مراقبت های پرستاری و سیستم های بهداشتی درمانی ایفا می نماید. به علاوه فعالیت خود را بر اساس فرآیند مدیریت خدمات پرستاری طراحی و اجرا و همچنین آموخته های خود را در زمینه مدیریت و رهبری به کار خواهد گرفت، ضمن آن که با روش های مختلف کنترل و سرپرستی آشنا شده ، جهت اعتلای پرسنل پرستاری به تدوین دستورالعمل و برنامه های آموزشی خواهد پرداخت.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- تکالیف بالینی شامل:
  - بررسی ، شناخت و آنالیز سیستم مدیریت واحد مربوطه ، برنامه ریزی و تنظیم برنامه تقسیم کار جهت پرسنل.
  - ثبت نکات مهم در مورد بخش و بیماران در ابتدای هر شیفت و تنظیم برنامه مراقبتی و آموزش بر اساس نیاز بیماران.
  - ارائه یک برنامه ماهیانه بر اساس اصول فراگرفته شده و برآورد نیروی انسانی مورد نیاز
  - اجرای یک برنامه آموزشی حین خدمت برای کارکنان بخش بر اساس نیاز آن ها
  - طراحی یک فرم ارزشیابی عملکرد (Audit) برای یکی از کارکنان بخش و مراقبت های مربوطه
  - تنظیم لیستی از نقاط قوت و ضعف واحد مربوطه و ارائه پیشنهادات برای رفع نواقص با استفاده از اصول فرآیند مشکل گشایی و تصمیم گیری
  - تدوین برنامه های آموزشی ، دستورالعمل ، چک لیست و راهنما جهت بهسازی کارکنان (کارگروهی)
- تکمیل لاک بوک مورد نظر
- ارزشیابی عملکرد دانشجو با استفاده از فرم تدوین شده

نام درس: پرستاری اورژانس در بحران ها و حوادث غیرمترقبه **کد درس**۵۳

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

محیط : مراکز آموزشی درمانی (بخشهای تریاژ و اورژانس بیمارستانی) اورژانس پیش بیمارستانی

زمان ارائه : ترم هفتم یا هشتم ، طبق برنامه تنظیم شده

هدف کلی درس

آشنائی با مفاهیم و روش های علمی و عملی مطرح شده در فوریت ها، چگونگی بررسی نیازهای مددجویان و خانواده آنها در مواقع اضطراری، اتخاذ تصمیمات مقتضی مناسب به هنگام مراقبت فوری و درمان در سوانح و حوادث ، بکارگیری دانش و مهارت لازم جهت حفظ حیات مددجو وپیشگیری از صدمات ثانویه به گونه ای که قادر به ارائه مراقبت درقبل و حین بستری در بیمارستان از فرد مصدوم باشد.

شرح کارآموزی در عرصه

در این دوره دانشجوی پرستاری در عرصه های مختلف از جمله اورژانس شهر بخشهای تریاژ و اورژانس بیمارستانها ، هلال احمر و آتش نشانی و مراکز آسیب دیده با مفاهیم و روش های علمی و عملی بحران و فوریت ها آشنا شده و با به کارگیری دانش و مهارت بر اساس فرآید پرستاری مراقبت لازم را قبل و حین بستری به مددجو ، خانواده و همراه ارائه خواهد داد.ضمنا"در پایان دوره دانشجو باید قادر باشد:

شرح درس و اهداف رفتاری:

- مفهوم تریاژ را بداند و در وضعیت بحرانی مددجویان را بر اساس اولویت های مراقبتی طبقه بندی کنند.
- سیستم ارتباط زیست محیطی را دانسته و به نحو صحیح به کار گیرد.
- بررسی و شناخت مددجو (مصدوم ، بیمار) را در وضعیت بحرانی انجام دهد.
- اهمیت برقراری ارتباط مناسب را با مددجو و همراهان در بحران ها دانسته و به کاربرد.
- کرامت اجتماعی روانی مددجو ، خانواده و همراهان را رعایت کند.
- اهمیت مایع درمانی در شرایط بحرانی را دانسته و به طور صحیح و به موقع به کار گیرد.
- موارد استفاده از داروهای کیف احیاء را شناخته و به موقع و به نحو صحیح برای مددجویان به کار گیرد.
- روش های مختلف تجویز اکسیژن را در شرایط بحرانی به کار گیرد.
- مراقبت های لازم از بیمار بیهوش را انجام دهد.
- اقدامات احیای قلبی ریوی را به نحو صحیح انجام دهید.
- با آزمایشات مورد استفاده در وضعیت بحرانی آشنا باشد.
- انواع و نحوه استفاده از وسایل و تجهیزات اورژانسی (لارنژیال ماسک و دفیبریلاتور) را بداند و به موقع از آن ها استفاده کند.
- اصول و قوانین کلی بی حرکت کردن و مراقبت در شکستگی ها و در رفتگی ها را بشناسد و به نحو صحیح به کار گیرد.
- اصول و قوانین کلی مراقبت از زخم ، خونریزی ، آمپوتاسیون را بداند و ملاحظات فوری مناسب در رابطه با آن را انجام دهد.

- روش های کنترل حریق را بداند و به موقع آن ها را به کار گیرد.
- مراقبت های قبل از انتقال بیمار سوخته به مراکز درمانی را انجام دهد.
- عملیات غریق نجات را دانسته و آن ها را در وضعیت بحرانی به کار گیرد.
- علائم و نشانه های ترومای سر، قفسه سینه ، شکم و چشم را بشناسد و مداخلات فوری حین و بعد از آن را نجام دهد.
- روش های مختلف حمل و انتقال مصدومین را بشناسد و به نحوصحیح برای مصدومین و بیماران به کار گیرد.
- در لحظه بحرانی علائم تشنجی را با سایر موارد (سنکوب و اعتیاد) متمایز سازد.
- مداخلات فوری در حین و بعد از تشنج را انجام دهد.
- علائم و نشانه های مسمومیت دارویی (نارکوتیک ها ، سالیسیلاتها ، سموم ارگانوفسفر) را بشناسد و روشهای مختلف بی اثر نمودن و دفع سموم از بدن را در وضعیت بحرانی به کار گیرد.
- مراقبت های لازم و مداخلات فوری در گزیدگی ها (مارگزیدگی ، عقرب گزیدگی ، زنبور گزیدگی) را انجام دهد.
- علائم و نشانه های سرما زدگی و گرما زدگی را بشناسد و مداخلات فوری مراقبتی را به موقع به کارگیرد.
- با خطرات ناشی از گازهای سمی ، اشعه ، امواج انفجاری آشنا داشته و مراقبت حین و بعد از رخداد آن ها را به موقع انجام دهد.
- قادر به برقراری ارتباط مناسب با مدجو و تیم پزشکی باشد.
- با تجهزات پزشکی مورد استفاده در مواقع بحرانی آشنا شود.
- قادر به شناسایی نیازهای روانی مددجو و همراهان باشد.
- نحوه کمک به مصدومین جنگی و شیمیایی را بشناسد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- موارد ذیل در ارزیابی دانشجو مد نظر قرار گیرد:

- جلب اعتماد مددجو و خانواده در لحظات بحرانی
- ارتباط موثر با مددجو و خانواده در شرایط بحرانی
- قدرت ابتکار و خلاقیت در انجام مداخلات فوریتی با توجه به الویت ها
- دقت و سرعت عمل مناسب در انجام مداخلات
- هدایت به موقع صحنه با رهبری و تصمیم گیری مناسب
- ثبت و گزارش دقیق مشاهدات و مراقبتهای اولیه انجام شده
- تدوین چک لیست جهت ارزیابی اقدامات انجام شده

- ارائه مطالعه موردی وسمینار گروهی
- تکمیل لاک بوک

- تکمیل فرم ارزشیابی عمل کرد دانشجو با رعایت موارد زیر:

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

- ضروری است، برنامه آموزشی (Curriculum) مورد ارزیابی در دسترس اعضای هیئت علمی وفراگیران قرار گرفته باشد.
- ضروری است فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه‌ی مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند .
- ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود وبازخورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند .
- ضروری است، در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود .
- ضروری است، فراگیران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در برنامه آموزشی در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان ویا فراگیران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد .
- ضروری است، فراگیران، طبق برنامه‌ی تنظیمی گروه، در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی نظیر: کنفرانس‌های درون‌بخشی، سمینارها، انجام کارهای تحقیقاتی و مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه آموزشی گروه در دسترس باشد .
- ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، محیط های آموزشی خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند ومستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی از قبل پیش‌بینی‌شده و برنامه‌ریزی‌شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد .
- ضروری است، فراگیران مقررات Dress code (مقررات ضمیمه) را رعایت نمایند .
- ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در برنامه آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل به آنها مورد تائید گروه ارزیاب قرار گیرد.
- ضروری است، عرصه‌های آموزشی خارج از گروه، مورد تائید قطعی گروه‌های ارزیاب باشند.
- ضروری است، دانشگاه ذیربط یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه باشد.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

ارزشیابی برنامه
(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته پرستاری در پایان سال تحصیلی با نظرسنجی از دانشجویان، دانشجویان سال آخر، اساتید و مدیران گروههای آموزشی مورد ارزشیابی قرار می گیرد.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

۱- گذشت ۵- ۴ سال از اجرای برنامه

۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند

۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:	معیار:
• میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۸۰ درصد
• میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	/۸۰درصد
• میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۸۰درصد
• میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	۷۵درصدطبق نظر ارزیابان
• کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	۶۰ درصدطبق نظر

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه-های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائـــم

ضمیمه شماره ۱

منشورحقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد ؛

۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد ؛

۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد ؛

۱-۴) بر اساس دانش روز باشد ؛

۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد ؛

۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت های درمانی بیماران باشد ؛

۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد ؛

۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد ؛

۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد ؛

۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد ؛

۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد ؛

۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری(الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد ؛

۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛

۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیماردر حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۲-۱-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش ؛

۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم های حمایتی در زمان پذیرش ؛

۲-۱-۳) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۴-۱-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار ؛

۵-۱-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان ؛

۶-۱-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۷-۱-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان ؛

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :

۱-۲-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود.)

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۱-۳) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛

۲-۱-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛

۳-۱-۳)شرکت یا عدم شرکت درهر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛

۴-۱-۳) قبول یا رد درمان های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۵-۱-۳) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۱-۲-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛

۲-۲-۳) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظورکلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید ؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند ؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنان‌چه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

ضمیمه شماره ۲

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند

۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.

۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.

۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.

۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.

۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.

۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.

۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.

۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.

۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند وزننده نا متعارف باشد.

۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوارو کفش ممنوع می باشد

۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر طلا (به جز حلقه ازدواج)، دستبند، گردن بند و گوشواره در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.

۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.

۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.

۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.

۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.

۵- استفاده از ادوکلن و عطرهای با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

۱-رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.

۲-صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.

۳-استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.

۴-جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

۵-در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.

۶-هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱-نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره ۱۰/۳۰۶۸۲۳
تاریخ ۸۹/۱۲/۲۸
پیوست

رئیس / سرپرست محترم دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی.....

سلام علیکم

پیشرفتهای حوزه دانش و فناوری در مراقبت‌های بهداشتی، چالش‌های عمده‌ای را پیش روی پرستاران قرار داده است. تمامی پرستاران، صرف‌نظر از تخصص خود، در فعالیت‌های کاری با چالش‌های اخلاقی مواجه شده، برای تصمیم‌گیری در نقش‌های سنتی و جدید خود نیازمند دانش فردی و مشاوره گروهی هستند. نظر به اهمیت توجه به مفاهیم اخلاق پزشکی در حوزه سلامت و با عنایت به اهتمام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به این مهم "آیین اخلاق پرستاری در جمهوری اسلامی ایران" که با مشارکت دفتر پرستاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران، معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، فرهنگستان علوم‌پزشکی، بورد پرستاری، سازمان پزشکی قانونی، مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم و مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران و پس از بررسی‌های لازم در دبیرخانه شورای سیاستگذاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، در مورخ ۸۹/۱۲/۱۶ به تصویب شورایعالی اخلاق پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده است ارسال می گردد. لازم به ذکر است تغییرات و به روز رسانی راهنمای مذکور توسط شورایعالی اخلاق پزشکی وزارت متبوع و بر اساس توالی زمانی پیش بینی شده صورت خواهد گرفت.

دکتر وحیده تجردی
وزیر

بسمه تعالی

آیین اخلاق پرستاری در جمهوری اسلامی ایران

۱۳۹۰

مقدمه

ارزش ها

راهنماهای اخلاقی

۱- پرستار و جامعه

۲-پرستار و تعهد حرفه‌ای

۳- پرستار و ارائه خدمات بالینی

۴- پرستار و همکاران تیم درمانی

۵- پرستار، آموزش و پژوهش

مقدمه

پیشرفتهای حوزه دانش و فناوری در مراقبت‌های بهداشتی، چالش‌های عمده‌ای را پیش روی پرستاران قرار داده است. تمامی پرستاران، صرف‌نظر از تخصص خود، در فعالی‌ت‌های کاری خود با چالش‌های اخلاقی مواجه شده، برای تصمیم‌گیری در نقش‌های سنتی و جدید خود نیازمند دانش فردی و مشاوره گروهی هستند. همگان بر این توافق هستند که برخورداری از حساسیت‌های اخلاقی یکی از ملزومات عملکرد پرستاران است. مسؤلیت‌های اخلاقی پرستاران در عملکرد و مراقبت مستلزم این است که ایشان از باورهای خود مطلع بوده، همچنین مبانی و اصول تحلیل اخلاقی و تصمیم گیری به صورت منسجم؛ تدوین شده و در دسترس باشند. آیین‌ها (یا کدها)ی اخلاقی راهنماهای نظام‌مندی برای شکل دهی رفتار اخلاقی است. . از سوی دیگر، چالش‌هایی که هر پرستار با آن روبه‌رو است از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت خواهد بود.آیین اخلاق در پرستاری به‌طور مستقیم بر عملکرد پرستار در مراقبت از بیمار تمرکز دارد . واقعیت این است که در انجام هریک از وظائف پرستاری، ممکن است مقولات بحث برانگیز اخلاقی ایجاد شود.

در جامعه ما با فرهنگ والای ایرانی-اسلامی، پرستاری بیمار عبادت محسوب می شود. آیات و احایث متعددی بر ارزش والای مراقبت از بیماران تاکید دارند که تجلی آن در حرفه‌ی پرستاری است. نامگذاری روز ولادت حضرت زینب(س) به عنوان روز پرستار افتخاری بزرگ برای این قشر ارزشمند است که بر جایگاه والای آنان صحّه می گذارد. هرچند اصول کلی و ارزشهای انسانی حاکم بر حرفه پرستاری مورد تأیید اسلام است اما با توجه به ظرایف خاص اخلاقی و معنوی که در اخلاق اسلامی مشهود است، موارد ذیل به عنوان مبانی ارزشی اسلامی-ایرانی در حرفه پرستاری، قابل استناد است:

- ✓ بنا به آیات کریمه قرآن مرض و شفاء در دست پروردگار متعال است و لذا پرستار در تمام شرایط وظایف محوله را با توکل و استعانت از ذات باریتعالی به انجام می‌رساند.
- ✓ همه انسانها از شأن و کرامت والای انسانی برخوردارند و لازم است در هر حالتی مورد احترام قرار گیرند ولی بیمار و یا فرد سالمی که نیازی در رابطه با سلامت خود دارد، شایسته توجه و احترام ویژه ای است. لذا تمامی بیماران، بدون درنظر گرفتن وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، توسط پرستار مورد احترام و حمایت روحی-روانی قرار می گیرند.
- ✓ حفظ حیات هر انسان در هر جایگاه و موقعیتی که باشد وظیفه هر مسلمانی است ولی پرستار بواسطه تقبل مسئولیتی ویژه، در قبال نفس وجان بیمار مسئول خواهد بود. لازم است آیه شریفه (سوره مائده/۳۲) همواره مدنظر باشد که نجات جان یک انسان را برابر با احیاء تمام انسانها دانسته است.

- ✓ تقویت روحی و معنوی بیمار از منظر اسلام در بهبود او تأثیر گذار است. لذا وظیفه اخلاقی پرستار است که بیمار را دلداری داده و زمینه را برای پذیرش همراه با طیب نفس بیماری فراهم کند.

در زمان معاصر و در دوره هشت ساله جنگ تحمیلی، کشور ما شاهد ایثار و فداکاری عظیم پرستاران در دفاع از کیان میهن اسلامی بوده است که الگوها و اسطوره های این دوران می‌توانند الهام بخش ارزش‌های والای اخلاق پرستاری باشند.

تدوین راهنمای کشوری اخلاق در پژوهش (کدهای ۲۶گانه) در سال ۱۳۷۸ و راهنماهای اختصاصی اخلاق در پژوهش (۱۳۸٤) و منشور جامع حقوق بیمار (۱۳۸۸) نمونه‌هایی از اسناد اخلاقی مبتنی بر فرهنگ ایرانی و اسلامی هستند. این آیین در راستای تکمیل مجموعه‌ی آیین‌ها و راهنماهای اخلاقی مرتبط با حوزه‌ی سلامت در جمهوری اسلامی ایران تدوین شده است. مخاطبان این آیین عبارت از تمامی شاغلین حرفه‌ی پرستاری در حوزه‌های خدمات آموزشی، پژوهشی، مدیریتی، بهداشتی و بالینی، در تمامی رده‌ها، می‌باشد. این آیین در فواصل زمانی مقتضی، مورد تجدیدنظر و به‌روز رسانی قرار خواهد گرفت. همچنین باید در برنامه‌های آموزشی و بازآموزی پرستاران – در تمامی رده‌های تحصیلی و آموزشی – گنجانده شود.

ارزش ها

پرستاران مسوولیت دارند در حیطه شغلی خود بر مبنای ارزش های حرفه ای تصمیم گیری و فعالیت کنند. ارزش ها مفاهیمی هستند که ذاتاً ارزشمندند و توسط فرد یا جامعه مبنا و ملاک درستی و نادرستی اعمال قرار می گیرند. در حرفه پرستاری نیز، با توجه به جایگاه والای آن، ارزش های حرفه ای توسط انجمن ها و سازمان های حرفه‌ای معین شده اند. در کشور ما تعالیم دین مبین اسلام، و نیز قانون اساسی در بسیاری از موارد، حدود و مرزهای عمل را معین می‌نمایند. ارزش‌های اخلاقی در عین انطباق با مبانی دینی، فراملّی و جهان شمول هستند. مهم‌ترین ارزش هایی که در حرفه پرستاری باید مورد لحاظ قرار گیرد عبارتند از:

۱. احترام به مددجو/ بیمار و حفظ شأن و کرامت انسانی
۲. نوعدوستی و همدلی
۳. پایبندی به تعهدات حرفه ای
۴. پاسخگویی ، مسوولیت پذیری و وجدان کاری
۵. عدالت در خدمت رسانی
۶. تعهد به صداقت و وفاداری
۷. حفظ حریم خصوصی بیماران و تعهد به رازداری و امانتداری
۸. ارتقاء صلاحیت علمی و عملی به طور مداوم
۹. ارتقا آگاهی از مقررات حرفه ای و دستورالعمل های اخلاقی و رعایت آن ها
۱۰. احترام متقابل با سایر ارائه‌دهندگان مراقبت سلامت و برقراری ارتباط مناسب با آنان
۱۱. احترام به استقلال فردی مددجو/بیمار
۱۲. شفقت و مهربانی

راهنماهای اخلاقی

۱- پرستار و جامعه

پرستار باید:

۱. در جهت ارتقای سلامت جامعه، پیشگیری از بیماری ها، اعاده سلامت و کاهش درد و رنج، کوشش کند و آن را رسالت اصلی خود بداند.

۲. مراقبت پرستاری را صرفنظر از نژاد، ملیت، مذهب، فرهنگ، جنس، سن، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، مسائل سیاسی، بیماری جسمی یا روحی-روانی یا هر عامل دیگری ارائه دهد و در جهت حذف بی عدالتی و نابرابری در جامعه بکوشد.

۳. مراقبت های پرستاری را با رعایت احترام به حقوق انسانی و تا حد امکان با در نظر گرفتن ارزش ها، آداب و رسوم اجتماعی، فرهنگی و اعتقادات دینی مددجو/بیمار ارایه دهد.

۴. به جامعه در زمینه های ارتقای سلامتی و پیشگیری از بیماری ها آموزش دهد و این را از مهم ترین مسوولیت های خود بداند. مراقبت پرستاری و آموزش استاندارد باید متناسب با فرهنگ، باورها، ارزش‌ها و نیازهای افراد ارایه شود.

۵. به چالش ها و مسایل اخلاقی در محیط جامعه و محیط کار که قداست حرفه پرستاری را مخدوش می کند توجه و حساسیت داشته، در مواقع لازم راه حل و پاسخ مناسب را پیشنهاد دهد.

۶. ضمن همکاری و هماهنگی با سایر افراد، گروه ها و نهادهای اجتماعی جهت برطرف کردن نیازهای اجتماعی و رفع مسایل اخلاقی مطرح در حیطه مراقبت های سلامت تلاش کند.

۷. به گروه ها و افراد آسیب پذیر از قبیل کودکان، سالمندان، افراد دچار ناتوانی و معلولیت های جسمی، بیماران روانی و مانند آن ها توجه ویژه کند.

۸. ضمن توجه به سلامت در سطح محلی، در راستای حصول اهداف سلامت در سطح ملی و جهانی نیز تلاش و همکاری کند.

۹. در بحران ها و حوادث طبیعی همچون جنگ، زلزله، سیل، همه گیری بیماری ها و مانند آن ها مسوولیت ها و وظایف خود را با درنظر گرفتن احتیاطات لازم انجام دهد.

۲- پرستار و تعهد حرفه‌ای

پرستار باید:

۱. هنگام اجرای مداخلات پرستاری و تصمیم گیری های بالینی، مسوولیت های اخلاقی را همانند مسوولیت های حقوقی و حرفه ای در نظر بگیرد.

۲. در حد وظایف و اختیارات خود، در جهت فراهم آوردن محیطی امن و سالم برای مددجو/بیمار کوشا باشد.

۳. با حضور به موقع، انجام وظایف حرفه ای به نحو احسن، و ثبت دقیق و کامل مراقبت های انجام شده، امنیت مددجو/بیمار را تأمین کند.

۴. براساس استانداردهای حرفه ای حاصل از نتایج تحقیقات معتبر و شواهد موجود، بهترین مراقبت را به مددجو/بیمار ارایه دهد.

۵. تمامی مداخلات پرستاری را با حفظ عزت و احترام مددجو/ بیمار و خانواده‌ی او انجام دهد.

۶. حداکثر کوشش خود را برای حفظ اسرار بیمار، رعایت حریم خصوصی او، احترام به استقلال فردی و کسب رضایت آگاهانه، به عمل آورد.

۷. با شناسایی و گزارش خطاهای حرفه ای همکاران تیم درمانی از بروز صدمات احتمالی به مددجو/ بیمار پیش گیری کند.

۸. در صورت خطا در مداخلات پرستاری، صادقانه به مددجو/ بیمار توضیح داده، در هر شرایطی راستگویی و انصاف را سر لوحه کارخود قرار دهد.

۹. توانایی های جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی خود را حفظ کند و ارتقا دهد.

۱۰. در جهت حفظ صلاحیت حرفه ای، دانش و مهارت‌های خود را به روز نگه دارد.

۱۱. توانمندی و دانش کافی برای مراقبت مؤثر و ایمن، بدون نظارت مستقیم را داشته، در برابر اقدامات خود پاسخگو باشد.

۱۲. به گونه ای عمل کند که اعتبار و حیثیت حرفه اش زیر سؤال نرود.

۱۳. توجه داشته باشد که از نام و موقعیت وی جهت تبلیغ تجاری محصولات استفاده نشود.

۱۴. از پذیرش هرگونه هدیه یا امتیازی از مددجو/بیمار یا بستگان وی، که ممکن است موجب معذوراتی در حال یا آینده شود پرهیز کند.

۳- پرستار و ارائه خدمات بالینی

پرستار باید:

۱. خود را با ذکر نام، عنوان و نقش حرفه‌ای به مددجو/ بیمار معرفی کند.

۲. ارایه مداخلات پرستاری را با احترام کامل به مددجو/بیمار و حفظ شان وی انجام دهد.

۳. خواسته‌های مددجو/بیمار را صرفنظر از سن، جنس، نژاد، موقعیت، وضعیت اقتصادی، سبک زندگی، فرهنگ، مذهب، باورهای سیاسی و توانایی جسمی او، مورد توجه و ملاحظه قرار دهد.

۴. مراقبت‌ها را مبتنی بر دانش روز و قضاوت صحیح پرستاری انجام دهد.

۵. ارتباطی همراه با ملاطفت در رفتار و کلام داشته باشد، به نحوی که با جلب اعتماد مددجو/ بیمار بتواند نیازها و نگرانی های بیمار را دریابد.

۶. قبل از انجام هرگونه مداخلات پرستاری، رضایت آگاهانه‌ی بیمار یا سرپرست قانونی وی را جلب کند. در همین راستا اطلاعات کافی در مورد اقدامات پرستاری را در اختیار بیمار قرار دهد تا بیمار امکان قبول یا رد آگاهانه خدمات مراقبتی را داشته باشد.

۷. هنگام ارایه یک محصول جدید یا بکارگیری آن در بالین، آگاهی کامل از خطرات احتمالی آن وسیله داشته باشد و همچنین اطلاعات لازم در مورد فواید و مضرات استفاده از آن محصول را در اختیار مددجو/بیمار بگذارد تا امکان انتخاب آگاهانه برای وی فراهم شود.

۸. آگاه باشد هیچ کس حق ندارد به جای یک فرد بالغ صلاحیت دار، رضایت دهد و در مورد کودکان، حق رضایت جزء مسوولیت‌های قیم قانونی است.

۹. جهت توانمند سازی مددجو/بیمار با توجه به طرح مراقبتی و برنامه ترخیص، به مددجو/بیمار و خانواده وی آموزش دهد.

۱۰. به طور استثناء، در مواقع اورژانس که اقدام درمانی در اسرع وقت برای حفظ زندگی مددجو/بیمار ضروری است، بدون رضایت بیمار اقدامات لازم را شروع کند.

۱۱. در شرایطی که مددجو/بیمار قادر به اعلام رضایت نبوده، اطلاع از خواسته وی نیز امکان پذیر نباشد، بر اساس استانداردهای موجود و با درنظر گرفتن مصلحت مددجو/بیمار ، مناسب‌ترین اقدام را برای او انجام دهد.

۱۲. برای بی خطر بودن مداخلات پرستاری احتیاطات لازم را بکار بندد و در موارد لازم این موضوع را با سایر اعضای تیم سلامت به مشورت گذارد.

۱۳. کلیه اطلاعاتی که در حین فرایند مراقبتی به دست آورده یا در اختیار او قرار می‌گیرد، را سرّ حرفه‌ای تلقی کند و مگر در موارد مجاز، بدون رضایت مددجو/بیمار در اختیار دیگران قرار ندهد.

۱۴. اطلاعات درمانی مددجو/بیمار را تنها برای اهداف مرتبط با سلامت (درمان، پژوهش) و در جهت منافع بیمار مورد استفاده قرار دهد. همچنین مددجو/بیمار را مطلع کند که ممکن است بخشی از اطلاعات پرونده با سایر اعضاء تیم درمان جهت مشاوره درمانی در میان گذاشته شود.

۱۵. در مواردی که از اطلاعات مددجو/بیمار در زمینه های تحقیقاتی و آموزشی استفاده می شود باید با کسب رضایت وی بوده و انتشار اطلاعات بدون درج نام یا هر نشانی منجر به شناسایی، صورت گیرد.

۱۶. هنگام انجام هر مداخله پرستاری، به حریم خصوصی مددجو/بیمار احترام بگذارد.

۱۷. در موارد عدم امکان خدمت رسانی ایده آل تا زمان برقراری برنامه جدید درمانی ارایه مراقبت را در بهترین سطح از توانایی ادامه دهد.

۱۸. در شرایط اورژانس خارج از محیط کار نیز به ارایه مراقبت از بیمار یا مصدوم بپردازد.

۱۹. در صورت نارضایتی مددجو/بیمار یا بروز مشکل، حق وی برای تغییر پرستار مسوول یا سایر مراقبان و درمانگران را محترم شمرده ، در حد امکان در جلب رضایت مددجو/بیمار تلاش کند.

۲۰. در صورت اطلاع از موارد عدم رعایت استانداردهای مراقبتی، به مقام مسوولی که اختیار کافی برای اصلاح شرایط داشته باشد اطلاع دهد.

۲۱. هرگونه اعتراض و مشکل بیمار را به مسوول بخش گزارش دهد.

۲۲. از انجام اقداماتی که مستلزم زیرپا گذاردن اصول اخلاقی، قانونی و شرعی باشد حتی در صورت درخواست بیمار پرهیز کند.

۲۳. در بیمارانی که روزهای پایانی حیات را سپری می کنند، برای پذیرش واقعیت و برنامه ریزی مناسب برای برآوردن خواسته های بیمار، از جمله انجام اعمال مذهبی یا ثبت وصیت، کمک و همکاری کند.

۴- پرستار و همکاران تیم درمانی

پرستار باید:

۱. با اعضای تیم سلامت، مددجو/بیمار و خانواده وی، در راستای ارائه مؤثرتر و بهتر مداخلات پرستاری، همکاری و مشارکت کند.

۲. مددجو/بیمار یا تصمیم گیرنده جایگزین را در اتخاذ تصمیمات در مورد مداخلات پرستاری مشارکت دهد.

۳. دانش و تجربه حرفه ای خود را با سایر همکاران در میان گذارد.

۴. با تیم درمان ارتباط متقابل مبتنی بر اعتماد برقرار کند.

۵. با سایر پرستاران، اساتید و دانشجویان برخورد و رفتاری توأم با احترام داشته باشد.

۶. در صورت بروز هرگونه تعارض منافع در هنگام مراقبت از مددجو/بیمار ، با اولویت حفظ حقوق مددجو/ بیمار، آن را با همکاران ارشد و مسوولین خود مطرح و چاره جویی کند.

۷. با سطوح مختلف حرفه‌ای، از جمله سرپرستار، سرپرستار ناظر، مدیر پرستاری و روسای بخش، ارتباط حرفه ای توام با احترام متقابل برقرار کند.

۸ در صورت مواجهه با هر نوع چالش اخلاقی برای تصمیم گیری با کمیته اخلاق بیمارستان مشورت کند. .

مدیر پرستاری باید:

۹. در تمامی ابعاد حرفه ای برای سایر پرستاران به عنوان الگو عمل کند.

۱۰. حداکثر تلاش خود را در جهت کسب اطمینان از انتقال اطلاعات لازم قانونی و اخلاقی به همکاران پرستار انجام دهد.

۱۱. شرایط لازم برای شرکت پرستاران در دوره های آموزش مداوم را فراهم کند.

۱۲. به منظور حل معضلات اخلاقی حین مداخلات پرستاری در صورت نیاز از مشورت افراد متخصص در زمینه اخلاق حرفه ای استفاده کند.

۱۳. بر اساس سلسله مراتب در راستای منافع مددجو/بیمار همپای دیگر همکاران تلاش کند

۱۴. با هدف ارتقای کیفیت خدمات، حداکثر تلاش خود را در جهت حفظ فضای مناسب کاری و افزایش انگیزه حرفه‌ای پرستاران به انجام رساند.

۱۵. در فرایند ارزشیابی و ارتقای حرفه ای پرستاران، ضمن رعایت استانداردهای حرفه ای و اصول اخلاق پرستاری، در مجموعه خود منصفانه عمل کند.

۵- پرستار، آموزش و پژوهش

۱. مدرس پرستاری باید بیشترین تلاش خود را در جهت آگاه بودن از دانش روز و ارتقاء دانش و عملکرد اخلاقی خود به عمل آورد.

۲. رابطه استاد و دانشجو در محیط های علمی، آموزشی و تحقیقاتی،باید مبتنی بر شان و اخلاق حرفه ای توام با احترام باشد.

۳. مدرس پرستاری باید در راستای ارتقاء دانش و مهارت دانشجویان و ارتقاء عملکرد اخلاقی و حرفه ای آنان تلاش کند.

۴. در موارد استفاده از بیمار در آموزش دانشجویان، حقوق بیمار و ملاحظات اخلاقی مرتبط، بایدبه طور دقیق وکامل رعایت شود.

۵. در صورت عدم همکاری مددجو/بیمار یا خانواده وی در آموزش دانشجو، نباید روند ارایه خدمات به او تحت تاثیر قرار گیرد.

۶. در راستای ارتقاء خدمات سلامت، کیفیت دوره های آموزشی پرستاران،راهنماها و استانداردهای موجود، باید به طور مستمر مورد بررسی وبازنگری قرار گیرد.

۷. در صورت فعالیت در حوزه پژوهش، پرستار باید ضمن گذراندن دوره های آموزشی لازم، از اصول و قواعد پژوهش مطلع و با راهنماهای اخلاق در پژوهش عمومی و اختصاصی کشوری آشنا و به آن‌ها ملتزم باشد.

۸. پرستار نباید از جایگاه حرفه ای خود برای متقاعد کردن مددجو/ بیمار برای شرکت در تحقیق استفاده کند.

۹. عدم پذیرش مشارکت در تحقیق از سوی بیمار یا خانواده او نباید روند ارایه مداخلات پرستاری را تحت تاثیر قرار دهد.

۱۰. پرستار بالینی باید برای ارتقای مهارت‌ها و ظرفیت‌های بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی تلاش کند.